

Chống bắc thuộc – Xóa bỏ chế độ độc tài – Xây dựng tự do dân chủ

Mục Lục

Hình bìa • Danny Nguyen

1 **Thông báo:** • Hình biểu tình Âu Châu online3 **Quan điểm** • Thế giới nạn4 **Thông báo - Thư mời**8 **Bình luận** • Việt Nam có cần chiến lược mới sau khủng hoảng đại dịch Vũ Hán.11 **Thời sự**

- Tại sao công hàm Phạm Văn Đồng là công hàm bán nước ?

13 **Chủ đề** • Nhập tử bi quán • Đạo Phật với tuổi trẻ
• Trầm luân20 **Góc nhìn bạn trẻ:**

- Những bài học lịch sử từ 45 năm qua
- Giá trị của VNCH
- Con sóng

28 **Phiếm luận** • Triệu người buồn thoi sao29 **Tin Tức** • Tin Thế Giới • Tin Việt Nam33 **Truyện ngắn**

- Ngán Ánh Dương Rực Rỡ • Ánh sáng từ rừng cây
- Nguyễn Thị Quê Hương • Như chuyện Thần Tiên

45 **SuDoKu**46 **Truyền thông xã hội dân sự:**

- Tâm sự một người miền bắc “ 9 x “

***Thơ** • Trần Trung Đạo • Hoài Tâm Niệm
• Trang đài • Trương Phong Ba

51 **Vui Cười**52 **Lời tòa soạn**53 **Nhạc** • Nguyễn Quyết Thắng**Việt Nam Nguyệt San**

Cơ Quan Ngôn Luận
CĐVNTNCS/HL
Vietnam Magazine
Tijdschrift van Vietnamese
Vluchtelingen in Nederland

ISSN: 0929-5151**Ban Quản Trị VNNS**

Van Der Hagenstraat 711-
6717DK - Ede
Nederland

Email: vietbaohoalan@yahoo.com

Telefoon: +31 (0)318640625

IBAN: NL16 INGB 0001 5086 64**Chủ nhiệm & Chủ bút**

Nguyễn Quang Kế

Thủ Quỹ

Lê Thanh Sơn

Kỹ thuật

Danny Nguyen

Phát hành

Nguyễn Hữu Phước

&**Với sự cộng tác của**

- Bạch Mai • Đinh Ngọc Hiền • Đăng An • Đỗ Văn Bùi • Hoài Tâm Niệm
- Vành Khuyên • Lê Quang Kế • Miên Thụy • Lãng Du • Nguyễn Đắc Trung
- Ngô Thụy Chương • Nguyễn Quyết Thắng • Tiểu Yến Tử • Ông Năm Chuột • Trúc Hà • Ty Na • Trần Quốc Hiền • Nguyễn Lê Hồng Hưng • Hữu Phước • Nguyễn Hoàng Nguyên
- Nguyễn Hiền • Võ Đức Tiến
- Thao De Wit • Ý Nga • Trang đài Nguyễn • Topa • Lê lãng Du

Lập trường

Chống bạo quyền độc tài cộng sản Hà Nội • Ủng hộ mọi tổ chức quốc gia tranh đấu cho tự do dân chủ của dân tộc

Chủ trương

Bảo tồn và phát huy văn hoá Việt • Duy trì và phát triển tình cảm tốt đẹp sẵn có giữa cộng đồng VNTNCS và nhân dân Hoà Lan • Tăng cường tình đoàn kết trong cộng đồng người Việt TNCS tại Hoà Lan • Khuyến khích và nâng đỡ người Việt hội nhập vào cuộc sống tại Hoà Lan

Quan điểm

Thế Giới Nạn

Mấy tháng qua, một trận đại dịch coronavirus lan tràn trên toàn thế giới và chỉ trong thời gian ngắn hơn 3 triệu người bị nhiễm bệnh, trên 200.000 người đã chết bởi căn bệnh ngặt nghèo này. Người người lo sợ, hoang mang, cuộc sống đảo lộn. Tại các siêu thị, người ta giành giật nhau mua thực phẩm và đồ gia dụng tích trữ. Thành phố vắng lặng, trường học đóng cửa, các sinh hoạt văn hóa, thể thao bị đình chỉ, nhà hàng quán ăn không một bóng người. Chưa bao giờ hiện tượng này xảy ra cùng một lúc trên toàn thế giới.

Siêu vi trùng Corona quả là nguy hiểm, nó tấn công không chừa một ai. Từ tổng thống, thủ tướng quyền cao chức trọng cho đến người dân bình thường đều có thể bị nhiễm bệnh. Tỷ phú giàu sang hay người dân nghèo cũng có thể chết vì siêu vi trùng này.

Các quốc gia văn minh tiên tiến, từ bao lâu nay, vẫn tự hào với những vũ khí, hoá tiễn, súng đạn hiện đại, họ có thể chiến thắng mọi cuộc chiến tranh hay thống trị toàn thế giới. Nhưng những vũ khí, hoá tiễn đó giờ đây không thể ngăn chặn nỗi siêu vi trùng bé nhỏ Corona.

Hàng ngày các tin tức về số lượng người bị nhiễm bệnh gia tăng, những hố chôn tập thể được trình chiếu trên màn ảnh TV làm cho người ta cảm thấy cái chết như đang lẩn quẩn đâu đây. Siêu vi trùng Corona đã bao trùm mọi suy nghĩ hàng ngày, và là một mối bất an đang ngự trị toàn thế giới.

Sự thực, từ bao lâu nay, chết chóc, bệnh hoạn vẫn xảy ra từng ngày, từng nơi. Chết vì chiến tranh, chết vì bệnh tật, chết vì tai ương, bão lụt. v.v... Nhưng những tật bệnh đó, chết chóc đó như xa lạ, như không ảnh hưởng đến chính mình nên chẳng mấy quan tâm. Mấy ai ý thức rằng bệnh tật, chết chóc luôn hiện hữu trong đời sống con người? Giờ đây, con siêu vi trùng bé nhỏ Corona đã làm thức tỉnh nhân loại: Bệnh tật có thể đến bất cứ ai, không phân biệt sang hèn, giàu nghèo. Cái chết có thể đến bất cứ ai, không phân biệt quyền cao chức trọng. Và ta cũng ý thức rằng không có sức mạnh siêu phàm, thần thánh nào có thể giúp ta qua khỏi cơn đại dịch này. Nếu muốn sống còn, chính chúng ta phải tự cứu lấy ta.

Giờ đây, khi nhân loại mới nhận thức được sự hiện hữu của bệnh tật và chết chóc thì hơn 2500 năm trước, Đức Phật Thích Ca đã thức tỉnh nhân loại qua lời dạy: Cuộc đời là vô thường, con người sinh ra không ai thoát khỏi sanh, lão, bệnh, tử. Qua đó Ngài đã khuyên nhủ chúng sinh hãy giữ hạnh Từ Bi để tự cứu mình và cứu muôn loài.

Trong mùa Phật Đản Phật lịch 2564 năm nay, do tình hình đại dịch Coronavirus lan tràn khắp nơi, các người con Phật không có dịp trở về ngôi chùa Vạn Hạnh để cùng nhau tưởng nhớ hạnh Từ Bi của Đức Phật Thích Ca. Nhưng bằng tấm lòng thành kính, chúng ta hãy cùng dâng nén tâm hương, quyết theo Phật pháp làm lành, báo đền công ơn hóa độ. Chúng ta cùng thành tâm cảm ơn những bác sĩ, y tá, nhân viên y tế đang ngày đêm đem hết sức mình cứu chữa các bệnh nhân bị cơn bịnh ngặt nghèo này.

Trong khi chờ đợi các thử nghiệm khoa học để tìm ra thuốc chữa, chúng ta hãy cùng nhau giữ tâm thanh tịnh và hiểu rằng đại nạn này cũng chỉ là cộng nghiệp của nhân loại. Hãy nguyện cầu hồng ân chư Phật gia hộ cho người người được an lạc, đại dịch coronavirus sớm tiêu trừ, thế giới an bình hạnh phúc.

Quảng Phúc

Cộng Đồng Việt Nam Tỵ Nạn Cộng Sản tại Hòa Lan
Associatie Van Vietnamese Vluchtelingen in Nederland (AVVN)
Vietnamese Association of Political Refugees in The Netherlands
Van der Hagenstraat 711- 6717DK – Ede – Nederland, Tel +31(0)318640625
IBAN: NL 16 INGB 0001 5086 64 t.n.v AVVN
Website: www.congdonghoalan.com, E-mail : quangkenguyen@hotmail.com

Hòa lan ngày 30 tháng 4 năm 2020

Thông báo

Kính thưa:

- Quý đại diện tinh thần các Tôn Giáo,
- Quý Hội Đoàn, Tổ Chức, đảng phái
- Quý vị thân hào nhân sĩ,
- Cùng tất cả quý đồng hương.

Kính thưa quý vị,

Trong thời gian vừa qua kể từ sau buổi họp khoáng đại Cộng Đồng tháng 10/2019 và thư vận động tham gia ứng cử của Ủy Ban Vận Động Bầu Cử đã được gia hạn lần thứ hai đến 30/6/2020, cho đến nay vì lý do tình hình dịch bệnh Virus Corona Wuhan chưa được phong tỏa.

Do vậy buổi họp bầu Ban Chấp Hành Cộng Đồng cho nhiệm kỳ mới 2020 – 2023 sẽ được tiến hành khi lệnh của quốc gia cho phép được tổ chức hội họp.

Chúng ta hy vọng trước ngày 31/7/2020 là thời điểm đã có Tân Ban Chấp Hành để bàn giao.

Trân trọng kính chào và kính chúc nhiều sức khỏe.

TM/BCH/CĐVNTNCS/HL

Nguyễn Quang Kế
Chủ tịch

Arnhem ngày 2.5.2020

Thư Thông báo

Kính gửi:

BCHCĐVNTNCS/HL,
Ban cố vấn CĐ,
Quý đồng hương TNCS ,

Mùa dịch cúm Wu Han chưa qua khỏi, do phải tuân thủ những khuyến cáo của chính quyền Hoà Lan nên những sinh hoạt theo lịch trình của CĐ chúng ta không thể thực hiện được.

Để giải quyết vấn nạn trên ban vận động bầu cử tân BCHCĐ có vài thông báo gửi đến quý vị như sau:

- Thư ứng cử viên tân BCHCĐVNTNCS/HL xin được gia hạn đến 30/6/2020.
- Ban chấp hành đương nhiệm CĐVNTNCS/HL tạm thời lưu nhiệm cho đến khi tình hình cho phép tổ chức được cuộc bầu cử tân BCH.

Kính gửi đến quý vị thẩm tƯỜNG.

Chủ tịch ban vận động bầu cử,

Nguyễn thị như Tuyết

@@

ĐƠN ỨNG CỬ
Vào Ban Thường Vụ
Cộng Đồng Việt Nam Tỵ Nạn Cộng Sản tại Hòa Lan
nhiệm kỳ 2020 – 2023

Kính gửi Ủy Ban Bầu Cử :

Tôi tên: .....
Ngày, tháng, năm sinh: .....
Địa chỉ hiện tại: .....
Số điện thoại: .....
Email: .....

Sau khi đọc và đồng ý với nội quy CĐVNTNCS/HL
Tôi muốn ghi danh vào danh sách ứng cử viên BTV/ CĐVNTNCS/HL nhiệm kỳ 2020-2023

Làm tại ..... ngày ..... tháng ..... năm.....
Ký tên

KHÁNG THƯ

Gởi Nhà Cầm Quyền Cộng Sản Việt Nam Nhân 45 Năm Ngày Quốc Hạn 30 tháng Tư

Chúng tôi, những người Việt Nam hiện đang sinh sống tại Âu Châu xác định rằng:

Ngày 30 tháng Tư năm 1975 là ngày đen tối nhất của lịch sử dân tộc Việt Nam.

Ngay sau khi cưỡng chiếm Việt Nam Cộng Hòa (VNCH), một chính quyền tuy còn non trẻ nhưng hợp hiến và hợp pháp vì được người dân miền Nam bầu cử trong tự do, dân chủ, nhà cầm quyền Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa (VNDCCH) đã ra sức hủy hoại những giá trị nền tảng chính trị tự do, dân chủ của người dân miền Nam.

Đối với nhiệm vụ thiêng liêng bảo vệ sự toàn vẹn lãnh thổ, tuy tương quan lực lượng khá chênh lệch, nhưng chính quyền VNCH đã không ngần ngại dù phải hy sinh xương máu để ra sức chống trả khi giặc Trung cộng tấn chiếm quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam vào năm 1974, trong khi chế độ VNDCCH và tay sai là Mặt Trận Dân Tộc Giải Phóng Miền Nam đã im lặng, dù đã được chính quyền VNCH yêu cầu cùng lên tiếng phản đối hành vi xâm lược của Trung Cộng vào lúc đó.

Ngày hôm nay, sau 45 năm cai trị toàn cõi đất nước Việt Nam, chế độ CSVN đã không mang lại độc lập, tự do, dân chủ và hạnh phúc cho người dân như khẩu hiệu rêu rao. Trái lại càng làm cho đất nước ngày càng lệ thuộc sâu vào Phương Bắc. Tự do dân chủ chỉ là những bánh vẽ dù trong hiến pháp của nước CHXHCN Việt Nam đã minh định rõ ràng. Người dân vẫn tiếp tục bị đàn áp dù họ chỉ lên tiếng trong khuôn khổ hiến pháp về quyền dân sinh, quyền dân sự; thậm chí khi người dân lên tiếng để bảo vệ môi sinh, môi trường và chống bá quyền Trung cộng xâm lược và giết hại ngư dân Việt Nam trên Biển Đông.

Hạnh phúc cho người dân cũng chỉ là hoang tưởng khi mọi tài nguyên đất đai là “sở hữu của toàn dân do nhà nước đại diện chủ sở hữu và thống nhất quản lý” (điều 53 HP). Trong thực tế chỉ là của đảng và đảng tạo cơ hội để đảng viên tha hồ chiếm hữu, khiến phát sinh tầng lớp dân oan đầy dẫy từ Nam chí Bắc tại Việt Nam...

Trước họa xâm lăng từ Phương Bắc ngày càng lộ liễu của tập đoàn lãnh đạo cộng sản Bắc Kinh đang đè nặng lên đất nước và dân tộc Việt Nam, thì chỉ có đoàn kết toàn dân mới mong chống lại được.

Vì thế, nhân tưởng niệm ngày Quốc Hạn 30 tháng Tư lần thứ 45, chúng tôi những người Việt Nam tại Âu Châu gởi kháng thư này đến toà đại sứ CS Việt Nam tại Berlin và các nơi trên Âu Châu đòi hỏi nhà cầm quyền CSVN phải thực thi tự do, dân chủ để mang lại ấm no và hạnh phúc cho toàn dân. Có như thế thì mới khai phóng được sức mạnh của dân tộc để mọi người cùng chung tay chống Bắc Thuộc hầu bảo vệ lãnh thổ của tổ quốc VN.

45 năm đã quá đủ. Việt Nam phải đổi thay!

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM THỐNG NHẤT ÂU CHÂU

Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hòa Lan

Sumatraweg 350, 1335 JM Almere Buiten, tel. 036-5257067
Banknummer: NL79INGB0005030958 t.n.v. Stichting VBSN te Almere
Website: <http://www.vanhanhpagode.nl>

Almere, ngày 20 tháng 4 năm 2020

THÔNG BÁO

KHÔNG TỔ CHỨC MỪNG PHẬT ĐẢN NĂM 2020

Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Kính thưa quý Đồng hương và quý Phật tử,

Hàng năm vào tháng 4 âm lịch, hoa sen bắt đầu nở. Hoa sen nở cũng là mùa kỷ niệm Đản sinh Đức Bổn Sư Thích Ca. Năm nay, do tình hình đại dịch Corona lan tràn trên đất nước Hòa Lan, để bảo vệ sức khỏe đại chúng cũng như tôn trọng quyết định cấm tụ tập của chính phủ Hòa Lan, Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hòa Lan xin thông báo sẽ **không tổ chức ĐẠI LỄ PHẬT ĐẢN Phật Lịch 2564** (dự trù vào ngày chủ nhật 10-5-2020) tại Chùa Vạn Hạnh.

Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hòa Lan thành tâm khuyến thỉnh quý Phật tử, trong mùa kỷ niệm Đản sinh này, cùng hướng về Đức Bổn Sư Thích Ca, dâng lên một nén tâm hương, quyết theo Phật pháp làm lành, báo đền công ơn hóa độ.

Nguyện cầu hồng ân Chư Phật gia hộ quý vị và gia quyến thân tâm thường an lạc, đại dịch Corona sớm tiêu trừ, thế giới an bình hạnh phúc.

Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát Ma Ha Tát

T/m Hội Phật Giáo Việt Nam tại Hòa Lan

Hội Trưởng,

Hòa Thượng Thích Minh Giác

Lời Phật dạy

Quá khứ, hiện tại, tương lai,
Tự nhiên như thể miệt mài trôi qua.
Làm sao vượt khỏi bến phà,
Giải thoát tất cả sanh già còn đâu.

bình luận

Nguyễn Ngọc Chu

VIỆT NAM CẦN CÓ CHIẾN LƯỢC MỚI SAU KHỦNG HOẢNG ĐẠI DỊCH VIRUS VŨ HÁN

I. DỊCH VIRUS VŨ HÁN KÉO THEO SỰ THAY ĐỔI CHIẾN LƯỢC TRÊN TOÀN CẦU

1. Dịch virus corona đến từ Vũ Hán (gọi tắt là virus Vũ Hán) đã mang đến cho toàn thể loài người những thiệt hại kinh hoàng. Nặng nhất là Hoa Kỳ và châu Âu. Các cường quốc lớn, ngoài quê hương virus Vũ Hán, như Hoa Kỳ, Pháp, Anh, Ý, Đức, Nhật đều bị tổn thất nặng nề.

2. Dịch virus Vũ Hán cảnh báo cho cả thế giới biết thế nào là nguy hiểm của chiến tranh sinh học. Nguy hiểm cho mọi cường quốc, kể cả siêu cường.

3. Bởi thế, Hoa Kỳ và các cường quốc khác, cùng nhiều nước trên thế giới sẽ thay đổi chiến lược sau đại dịch virus Vũ Hán.

II. NHỮNG THAY ĐỔI CHIẾN LƯỢC CĂN BẢN CỦA CÁC CƯỜNG QUỐC

1. Thay đổi nhận thức về mối nguy hại của chiến tranh sinh học

Như đã đề cập ở phần trên, dịch virus Vũ Hán đã thức tỉnh toàn thế giới, nhất là các cường quốc, về phạm vi thảm họa của chiến tranh sinh học. Trong đó, siêu cường có thể bị gục ngã dễ dàng trước một đối thủ nhỏ bé. Từ đó dẫn đến thay đổi tương quan, thay đổi chiến lược ở mọi quốc gia.

2. Thay đổi toàn diện quan hệ của các cường quốc đối với Trung Quốc

Hoa Kỳ và các cường quốc ở châu Âu như Anh, Pháp, Đức, và các khu vực khác như Nhật, Canada, Úc sẽ có những thay đổi căn bản trong quan hệ với Trung Quốc.

Điều này diễn ra trước hết do bởi cách hành xử của Trung Quốc từ vị thế của Trung Quốc.

Quá trình xảy ra thảm họa dịch virus Vũ Hán đồng thời đã phơi bày hành vi và mưu toan của nhà cầm quyền Trung Quốc trong chiến lược chiếm đoạt quyền thống trị thế giới. Dịch virus Vũ Hán đã cho Hoa Kỳ, Anh, Pháp, Đức, Nhật thấy chính quyền Trung Quốc hiện nay nguy hiểm như thế nào – ngoài cả những dự đoán táo bạo nhất của các nước này. Lợi ích kinh tế mà Hoa Kỳ và châu Âu đặt vào thị trường mênh mông nhất thế giới gồm 1,4 tỷ dân Trung Quốc đã không mang lại những lợi ích mong đợi. Ngược lại, mang đến cho các cường quốc Tây Âu những quả đắng chí mạng. Họ bị đánh cắp công nghệ hạt nhân, tàu vũ trụ. Họ bị mất tất cả các bản quyền hàng hóa, từ sản phẩm gia dụng cho đến ô tô và tàu bay. Trong hoàn cảnh đại dịch thì họ còn bị phụ thuộc vào Trung Quốc cả đến những chiếc khẩu trang.

Trong khi tàu sân bay Theodore Roosevelt của Hoa Kỳ và hàng không mẫu hạm duy nhất của Pháp là Charles de Gaulle bị tê liệt vì virus Vũ Hán thì các chiến thuyền của Trung Quốc lại nghênh ngang đe dọa các nước láng giềng ở biển Đông Nam Á. Sự lớn mạnh của Trung Quốc nguy hiểm như thế nào khi nó đặt dưới quyền của những kẻ đầy tham vọng ở Bắc Kinh. Sự lớn mạnh của Trung Quốc nguy hiểm đến mức độ nào khi các vũ khí hủy diệt hàng loạt rơi vào tay những kẻ điên loạn tham tàn. Sự tham tàn của các bạo chúa Trung Hoa không có sự so sánh trên toàn thế giới trong suốt lịch sử nhân loại. Trung Quốc không biết sợ ai. Trung Quốc khiêu chiến cả với Đức và Úc ngay chính trên đất của

các quốc gia này. Trung Quốc có gan làm bẽ mặt tất cả. Máy bay Canada sang Trung Quốc nhận hàng phải cất cánh về không, mà không thể được đậu thêm vài giờ đồng hồ để chờ lấy hàng. Trung Quốc biết đâm nhát dao trước bụng và sau lưng đối thủ. Trung Quốc biết đi đêm với từng cá nhân, từng bản hãng. Vì sao Bill Gates và hãng xe Volkswagen chấp nhận quảng cáo cho đường lười bò? Vì sao Huawei lại cung cấp được mạng 5G cho châu Âu? Trung Quốc đang chia rẽ giữa các cường quốc. Trung Quốc đang chia rẽ trong mỗi cường quốc.

Trung Quốc biết “đầu thai” từ trong bụng đối thủ. Cài cảm gián điệp không chỉ trong thiết bị mà bằng hàng triệu người Hoa di cư. Từ hàng chục vạn du học sinh cho đến hàng vạn phụ nữ sinh đẻ trên đất bản quốc để trở thành công dân nước sở tại. Trung Quốc đang “đầu thai” vào Hoa Kỳ và các quốc gia khác để có “Tiểu Trung Quốc” trong mỗi quốc gia trên thế giới. Trung Quốc quyền lực đến mức đã có thể tác động lên cả tranh cử tổng thống Hoa Kỳ. Không phải bằng con đường tin tặc. Mà bằng chính “Tiểu Trung Quốc” trong Hoa Kỳ. Mà bằng chính người Hoa Kỳ làm việc cho Trung Quốc.

Giờ đây thì Hoa Kỳ và châu Âu đã thức tỉnh. Xác định lại đối tượng Trung Quốc, Hoa Kỳ và các cường quốc Tây Âu sẽ thay đổi toàn diện quan hệ với Trung Quốc. Về quốc phòng, về kinh tế, về ngoại giao, về luật pháp quốc tế, về bố trí lực lượng – tất cả sẽ chuyển sang một khung trời mới.

3. Mặt trận toàn cầu chống Trung Quốc

Kết quả của sự thay đổi toàn diện của Hoa Kỳ và các cường quốc Tây Âu trong quan hệ với Trung Quốc còn là sự ra đời một “Liên minh không chữ ký” chống lại Trung Quốc trên toàn cầu. Ngoại trừ lục địa Phi châu, các cường quốc ở các châu lục Á Úc sẽ sẽ là thành viên rường cột của “Liên minh không chữ ký” này. Trung Quốc sẽ phải đối phó với nhiều cơn sóng thần từ khắp thế giới sau đại dịch virus Vũ Hán.

4. Sự thay đổi của chính Trung Quốc

Sau đại dịch Vũ Hán, Trung Quốc sẽ có những thay đổi căn bản về chiến lược nội bộ và chiến lược đối ngoại. Những thay đổi này bắt nguồn từ lộ chân tướng Trung Quốc trong con mắt thế giới, từ sự thay đổi trong nội bộ Trung Quốc, từ sự thay đổi của quốc tế đối với Trung Quốc, và từ sự điều chỉnh mục tiêu của Trung Quốc.

Tập Cận Bình đã xác nhận hết thời “dấu mình” của Đặng Tiểu Bình mà vươn lên xưng bá thế giới. Tập dự kiến Trung Quốc thay thế Hoa Kỳ ở vị trí lãnh đạo thế giới vào năm 2049. Nhưng Tập không đợi được đến năm 2049. Quý thời gian của Tập đã làm Tập nóng lòng khởi sự sớm hơn dự kiến. Đó là nước cờ đổi nội để kéo dài vĩnh viễn sự thống trị của Tập ở Trung Quốc trước khi Trung Quốc bước vào ngôi vị số 1 thế giới. Tập muốn “vĩ đại” hơn cả Mao.

Tập sẽ vùng lên kháng cự dữ dội. Đó là sự kháng cự giãy chết. Cuối cùng, kết quả của nhiều cơn giãy chết là sự sụp đổ của chính quyền cộng sản tại Trung Quốc.

III. VÀ ĐỐI SÁCH CỦA VIỆT NAM

1. Đây là cơ hội quý hiếm để Việt Nam bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ, không bị mất thêm đảo cùng lãnh hải và vùng đặc quyền kinh tế ở Biển Đông Nam Á.

Chưa bao giờ trên thế giới các cường quốc lại cùng hợp lực đối phó với Trung Quốc như bây giờ. Trung Quốc sẽ phải căng mình trên nhiều mặt trận. Vì thế Trung Quốc sẽ yếu đi ở mỗi mặt trận.

Nhưng sự giãy chết của Trung Quốc sẽ làm cho Trung Quốc hung hăng hơn ở Biển Đông Nam Á. Vì đây là nơi Trung Quốc xem là lợi ích cốt lõi. Trung Quốc sẽ hành động mạnh hơn khi Hoa Kỳ và châu Âu đang chưa thoát ra khỏi đại dịch. Những hành động vừa qua của Trung Quốc ở Biển Đông Nam Á khẳng định các toan tính mới của Trung Quốc.

Việt Nam, vì thế, phải mạnh mẽ hơn ở Biển Đông Nam Á. Trung Quốc yếu hơn nhiều so với những gì họ phô trương.

2. Đây cũng là thời cơ quý hiếm để Việt Nam dứt bỏ sự phụ thuộc vào Trung Quốc, để trở thành một quốc gia thực sự độc lập tự chủ, trọn vẹn cả chính trị lẫn kinh tế.

Thoát khỏi sự phụ thuộc vào Trung Quốc về kinh tế, sẽ đưa nền kinh tế Việt Nam lên một đẳng cấp mới. Thoát khỏi sự phụ thuộc chính trị vào Trung Quốc, sẽ đẩy Việt Nam vào một giai tầng chính trị quý tộc hơn.

thời sự

Phạm Nhật Bình

TẠI SAO “CÔNG HÀM PHẠM VĂN ĐỒNG” LÀ CÔNG HÀM BÁN NƯỚC?

Những ngày gần đây dư luận quan tâm theo dõi “trận chiến” công hàm, nhất là nội dung công hàm CML/42/2020 ngày 17 tháng Tư, 2020 của Trung Quốc gửi Tổng Thư Ký Liên Hiệp Quốc Antonio Guterres, nhằm đáp trả công hàm ngày 30 tháng Ba, 2020 của Cộng sản Việt Nam với những lời lẽ hàm ý đe dọa. Trong công hàm này, Trung Quốc đã viện dẫn “quyền lịch sử” để bác bỏ lập trường của Việt Nam và tái khẳng định chủ quyền của mình trên gần như toàn bộ Biển Đông. Điều đặc biệt hơn hết, ngoài cái gọi là “quyền lịch sử” vu vơ, Trung Quốc còn trưng ra công hàm 14 tháng 9 năm 1958 của ông Phạm Văn Đồng, thời điểm đó là Thủ tướng của Việt Nam Dân Chủ Cộng Hoà (Miền Bắc) để làm bằng chứng rằng Việt Nam đã công nhận chủ quyền của Trung Quốc đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa từ lúc đó. Cuối cùng, Trung Quốc còn kiên quyết yêu cầu Việt Nam rút toàn bộ quân lính và các cơ sở khỏi các đảo và rạn san hô mà Việt Nam đã “chiếm đóng bất hợp pháp.” Sự đe dọa của Trung Quốc chắc chắn không đưa tới một sự đối đầu quan trọng nào ngoài phản ứng chiếu lệ của Bộ Ngoại Giao Việt Nam, kết hợp một cách nhún nhường với chính sách ba không của chiến lược quốc phòng mà giới tướng lãnh Việt Nam rất tự hào và yêu chuộng.

Công hàm CML/42/2020 nói gì? Trích dẫn từ bản dịch đăng trên trang mạng thoibao.de (Đức) như sau:

“... Vào ngày 4 tháng 9 năm 1958, chính phủ Trung Hoa ban hành Tuyên bố của Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa về lãnh hải của Trung Hoa, tuyên bố một lãnh hải rộng 12 hải lý, và quy định rằng, Quy định này áp dụng cho tất cả các lãnh thổ của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa bao gồm quần đảo Hoa Đông, Hoàng Sa, Trung Sa, Trường Sa và tất cả các đảo khác thuộc Trung Hoa. Vào ngày 14 tháng 9 năm 1958, Thủ tướng Phạm Văn Đồng của Việt Nam đã gửi công hàm ngoại giao tới Chu Ân Lai, Thủ tướng Hội đồng Nhà nước Trung Hoa, tuyên bố long trọng rằng chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa công nhận và ủng hộ tuyên bố của Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa về quyết định liên quan đến lãnh hải của Trung Quốc được đưa ra vào ngày 4 tháng 9 năm 1958 và rằng chính phủ của Cộng hòa Dân chủ Việt Nam tôn trọng quyết định này.

... Trong những năm đầu của thập niên 1970, Việt Nam đã chính thức công nhận rằng Hoàng Sa và Trường Sa luôn là một phần của lãnh thổ Trung Hoa kể từ thời cổ đại. Sở hữu này đã được phản ánh trong các tuyên bố và ghi chú của chính phủ, cũng như các bản đồ, sách giáo khoa và báo chí chính thức của Việt Nam.

... Trung Hoa luôn phản đối sự xâm chiếm và chiếm đóng bất hợp pháp của Việt Nam tại một số đảo và rạn san hô của Trung Hoa ở quần đảo Trường Sa, và các hoạt động xâm phạm quyền và lợi ích của Trung Hoa trong phạm vi quyền tài phán của Trung Hoa. Trung Hoa kiên quyết yêu cầu Việt Nam rút toàn bộ thủy thủ đoàn và các cơ sở khỏi các đảo và rạn san hô mà họ đã xâm chiếm và chiếm đóng bất hợp pháp.”

Trở lại chuyện cũ, ngày 4 tháng Chín, 1958, Bắc Kinh đã cho công bố Bản tuyên bố về lãnh hải, trong đó Điều 1 quy định bề rộng của lãnh hải của Trung Quốc là 12 hải lý... “bao gồm Đài Loan và các đảo phụ cận, quần đảo Penghu, quần đảo Đông Sa, quần đảo Tây Sa, quần đảo Trung Sa, quần đảo Nam Sa, và các đảo khác phụ thuộc Trung Quốc.” Tây Sa (Xisha) và Nam Sa (Nansha) trong bản tuyên bố là cách nói của Trung Quốc để chỉ Hoàng Sa (Paracel Islands) và Trường Sa (Spratly Islands) của Việt Nam.

Sau đó 10 ngày, tức ngày 14 tháng Chín, 1958, Thủ tướng Phạm Văn Đồng của VNDCCH đã nhanh chóng gửi công hàm cho Thủ tướng Chu Ân Lai của Trung Quốc, trong đó thông báo chính phủ VNDCCH “tán thành” và “tôn trọng” bản tuyên bố ngày 4 tháng Chín, 1958 của Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa quyết định về hải phận 12 hải lý.

Sự ủng hộ nhanh chóng của chính phủ VNDCCH lúc đó đã trở thành bằng chứng “ngàn vàng” cho tham vọng bá quyền của Bắc Kinh trong những cuộc tranh chấp chủ quyền biển đảo giữa hai bên sau này. Chính phủ Phạm Văn Đồng đã vô tình hay cố ý mắc mưu của Bắc Kinh ở điểm họ “*quy định bề rộng của lãnh hải của Trung Quốc là 12 hải lý... bao gồm quần đảo Tây Sa, và quần đảo Nam Sa...*”

Người ta có quyền nghi ngờ, chẳng lẽ các lãnh đạo của đảng Lao Động Việt Nam vào lúc đó không ai nhìn thấy điểm này. Bởi vì theo Công Ước Liên Hiệp Quốc về Luật Biển (UNCLOS – United Nations Convention on the Law of the Sea), các quốc gia ven biển có chủ quyền mở rộng Vùng đặc quyền kinh tế kéo dài 200 hải lý (370 km) từ vùng tiếp giáp với lãnh hải theo quy định của mình và không quá 350 hải lý (648 km) nếu tính cả thêm lục địa từ đường cơ sở. Trong trường hợp của Trung Quốc nêu trên, nếu lãnh hải 12 hải lý bao gồm hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa thì từ các đảo của hai quần đảo này Trung Quốc ít nhất đã giành được chủ quyền rộng thêm ra 200 hải lý chưa kể thêm lục địa.

Nói cách khác Trung Quốc thâm tóm Biển Đông trong tay mình, dù cho Việt Nam có tuyên bố chủ quyền 200 hải lý Vùng đặc quyền kinh tế từ vùng tiếp giáp lãnh hải của mình, cũng chỉ tạo ra một sự “*chông lán*” rất khó giải quyết bằng thương lượng song phương cù cưa cù nhầy, vì thế mạnh áp đảo của Trung Quốc ở Biển Đông. Cho nên khi “*tán thành và tôn trọng*” lãnh hải 12 hải lý của Trung Quốc, Hà Nội phải hiểu, hay sau này mới hiểu, là họ đã tán thành và tôn trọng luôn Vùng đặc quyền kinh tế 200 hải lý của Hoàng Sa và Trường Sa núp sau 2 chữ “*bao gồm*”... Rõ ràng đó là cái bẫy của Trung Quốc mà khi Việt Nam rơi vào, khó có đường vùng vẫy để thoát ra... Lần này trong phản ứng mới nhất, Bắc Kinh lại sử dụng Công hàm Phạm Văn Đồng như một lá bùa khiến Việt Nam lâm vào cảnh ngậm bồ hòn làm ngọt.

Trước đây cũng có dư luận bàn về giá trị pháp lý của Công hàm Đồng, ngay cả Hà Nội cũng cho rằng công hàm này không hề công nhận hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa là của Trung Quốc, vì trong bản tuyên bố ngày 4 tháng 9 năm 1958 “*không có chỗ nào Trung Quốc nói tới hai quần đảo này*”. Lập luận thô thiển này lại càng chứng tỏ lãnh đạo Cộng sản Việt Nam còn cố tình mù mờ về Xisha và Nansha mà Trung Quốc đề cập trong điều 1 bản tuyên bố của họ.

Còn nếu nói Công hàm Đồng không có giá trị pháp lý vì trong bối cảnh lịch sử năm 1958, VNDCCH không quản lý hai quần đảo này. Vậy thử hỏi, tại sao Hà Nội không phản đối mà lại nhanh chóng tán thành lãnh hải Trung Quốc 12 hải lý bao gồm hai quần đảo không phải của mình? Trong bất cứ trường hợp nào, Hà Nội cũng khó phủ nhận chữ ký của Thủ tướng Phạm Văn Đồng vì Cộng Hoà Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là kẻ kế thừa mọi mặt của VNDCCH. Tương tự như vậy năm 1974, Miền Bắc đã thắng thừng từ chối cùng với Việt Nam Cộng Hoà lên tiếng phản đối Trung Quốc đánh chiếm Hoàng Sa như một cử chỉ lệ thuộc sợ làm Bắc Kinh nổi giận, nhưng sau đó được giải thích là “*bạn Trung Quốc chỉ giữ giùm*.” Trong thực tế, Công hàm Phạm Văn Đồng chỉ có thể bị triệt tiêu giá trị pháp lý khi Việt Nam điều chỉnh được hướng đi trong một thể chế dân chủ không cộng sản. Vì chỉ trong một thể chế như vậy, Việt Nam mới có thể thoát khỏi sự toàn trị của đảng Cộng Sản, tức thoát khỏi sự ràng buộc phi lý của một công hàm được ký một cách mù mờ nhưng nặng tình “*xã hội chủ nghĩa anh em*.”

Chẳng qua năm 1958, VNDCCH tồn tại như một thuộc quốc của Trung Hoa Cộng sản, đang ráo riết vận động sự yểm trợ về vũ khí, đạn dược để chuẩn bị cho kế hoạch tấn công miền Nam mà Hà Nội gọi là “*giải phóng Miền Nam*”.

Trước đó, trong thời chiến tranh Việt-Pháp, chẳng những Trung Quốc là chỗ dựa vững chắc của Miền Bắc về viện trợ kinh tế mà vai trò huấn luyện, cố vấn chiến thuật tác chiến của Trung Quốc càng làm nổi bật tính cách lệ thuộc của Hà Nội vào Bắc Kinh một cách nặng nề.

Vì thế sẽ không có gì ngạc nhiên khi Bản tuyên bố về lãnh hải của Trung Quốc ra đời, Hà Nội coi đây như một trong nhiều cơ hội đền ơn đáp nghĩa, đã vội vàng rơi vào cái bẫy của người “*bạn quý*.” Để ngày nay hơn nửa thế kỷ sau, cứ mỗi lần nghe Trung Quốc trưng dẫn Công hàm của Thủ tướng Phạm Văn Đồng như một minh chứng sự thừa nhận chủ quyền Biển Đông của Trung Quốc, Việt Nam lại lâm vào tình cảnh của một người há miệng mắc quai. Công hàm Phạm Văn Đồng rõ ràng là một công hàm bán nước, vì một khi các lãnh đạo Cộng sản Bắc Việt cố tình gán chặt số mệnh dân tộc vào nước Tàu thì sự hiến dâng chủ quyền đất nước cho ngoại bang chỉ là vấn đề thời gian.

Chủ đề

Nhập Từ Bi Quán

Ngày Đản sanh Đức Bồ Sư Thích Ca lại một lần nữa đến với những người con Phật trên thế giới. Dù đang ở bất cứ quốc độ nào hay hoàn cảnh nào, những người con tin Phật đều hành lễ kỷ niệm Khánh Đản. Cử hành bằng tất cả các cơ duyên hiện có để tưởng nhớ đến bậc Đại sư đã "... lìa bỏ tuổi măng tơi, bỏ ngôi báu, bỏ những ngày vàng và đêm ngọc. Gỡ cánh tay báu vúi của người vợ hiền, cắt ngang tình thương mãnh liệt của phụ vương và xa lánh đứa con thơ đang nằm trong bụng mẹ..." để đổi lấy: chỉ vì một nhân duyên trọng đại là khai thị con đường giác ngộ cho chúng sanh.

Và cứ mỗi độ Phật Đản về, người người thường xưng tán hình bóng Từ Bi, nhân cách Giải Thoát và tư tưởng Giác Ngộ của Đức Thế Tôn.

Họ cũng đã nhắc nhở với nhau nương theo hình bóng đó, noi theo nhân cách đó và học theo tư tưởng đó để tự cứu mình và cứu người.

Để cúng dường Chư Phật trong mười phương, con xin ghi lại đây ý nghĩa của phút Nhập Từ Bi Quán trong ngày Phật Đản:

Từ Bi là đem vui và cứu khổ cho mọi người và mọi loài. Như vậy thì:

- Ý nghĩa từ bi ai cũng có thể nghĩ được;
- Lời nói từ bi ai cũng có thể nói được;
- Và hành động từ bi ai cũng có thể làm được.

Nhưng tại sao chúng ta không nghĩ, không nói và không làm bằng chất liệu từ bi đã có sẵn trong ta để không tự gây khổ cho mình và gây khổ cho người?

Chính lòng tham không đáy của con người là áng mây vô hình to lớn nhất đã che lấp ánh sáng từ bi trong ta, nên:

- Những ý nghĩ (ý) từ bi vừa loé ra;
- Những lời nói (khẩu) từ bi vừa thoát ra;
- Và những hành động (thân) từ bi vừa hiện ra thì lập tức áng mây vô minh: tham, sân, si, mạn, nghi kéo đến biến những ý nghĩ đó, lời nói và hành động tốt đẹp đó trở thành ác độc, có tác dụng hại người và đôi khi hại chính bản thân mình nữa.

Suốt 49 năm thuyết Pháp độ sinh khi Đức Phật còn tại thế. Với tám vạn bốn ngàn Pháp môn được truyền thừa ngót 25 thế kỷ, mục đích của đạo Phật là dạy cho con người cách khử trừ vô minh trong ta để ánh sáng từ bi ngày một lan rộng. Từ đó trí huệ hoàng khai, hành động dũng mãnh tiến tới giải thoát và giác ngộ. Nhưng mấy ai đã tự chiến thắng mình để đạt được chiến công oanh liệt đó?

Ngày ngày bon chen với cuộc sống vật chất, mong tưởng với những khối tình. Người Phật tử còn có ngày Phật Đản dành một vài phút NHẬP TỪ BI QUÁN, nghĩa là để nhận định và thiền quán hạnh nguyện từ bi của mình. Tự nhìn lại tam nghiệp: Thân, Khẩu, Ý trong ta bằng chính huệ năng của ta trong giờ hành lễ Đản Sanh Đức Từ Phụ. Đồng thời nguyện với chính mình rằng: Từ nay sẽ không còn gây khổ cho nhau nữa.

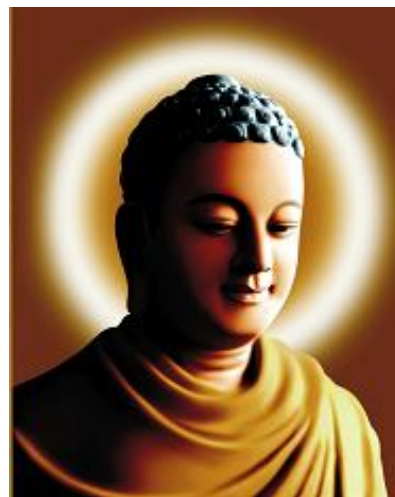
Mọi người cùng phát nguyện như vậy và nương theo hạnh từ bi để học và hành thì ánh đạo vàng huyền diệu của Đức Thế Tôn ngày sẽ lan dần và lan dần ra mãi.

Đối với Phật tử Việt Nam tại hải ngoại, những người bị bức bách phải bỏ nước ra đi để lại phía sau nhiều thương nhớ và mang theo niềm hy vọng của thân nhân, thực hành hạnh từ bi sẽ vui khổ trong ta, san sẻ với những đồng hương những buồn vui trên đất khách. Mở rộng lòng thương và tôn trọng sự sống lẫn nhau để đón nhận thêm những tin yêu của người bản xứ. Từ đó chúng ta sẽ có nhiều cơ duyên trong việc chia sẻ với đồng bào còn lại ở quê nhà những sầu khổ ngày một đè nặng trên vai họ.

Bằng sự thành kính của một Phật tử ly hương, tôi nguyện cầu quý đạo hữu và đồng hương thường an lạc trong ánh sáng từ hòa của Chư Phật.

Tin tưởng vào sức thăng hoa của một dân tộc có với Phật giáo gần hai ngàn năm lịch sử, tôi nghĩ rằng đã đến lúc chúng ta phải tự cứu lấy mình, giữ vững niềm tin cho người trong nước. Kiên trì đấu tranh cho tự do, cho nhân quyền và cho sự sống còn của hơn 90 triệu người còn lại.

Tâm Ngọc

ĐẠO PHẬT VỚI TUỔI TRẺ

Tuệ Sĩ

Các anh chị thân mến,

Đề tài thảo luận của chúng ta hôm nay là "Đạo Phật với Tuổi trẻ". Tiêu đề như thế thường gây ấn tượng rằng có nhiều hình thái đạo Phật khác nhau; và mỗi hình thái cho từng lứa tuổi, hay tùy theo thành phần xã hội khác nhau. Nhưng cũng có thể hiểu, chỉ có một đạo Phật mà thôi, và nội dung thảo luận của chúng ta nay sẽ xem xét đạo Phật ấy có những đặc điểm gì được xem là cơ bản, rồi từ đó rút ra kết luận rằng, đạo Phật trong ý nghĩa như vậy có phù hợp với tuổi trẻ hay không? Tất nhiên, các Anh Chị ở đây đều là Phật tử, do đó câu trả lời đã có sẵn từ bao lâu rồi. Dù nói theo ý nghĩa nào, hay nhìn vấn đề từ góc cạnh nào, chúng ta sẽ không nêu ra bất cứ định nghĩa, và cũng không quy chiếu đạo Phật vào những yếu tính hay đặc tính nào.

Nói thế, có khi cũng hơi khó cho các Anh Chị vấn đề. Chắc ở trong đây cũng có nhiều Anh Chị đã từng đọc sách Thiền, và có thể đã nghe nói đến công án Thiền, đại khái như thế này. Một người hỏi Thiền sư: Phật là gì? Thiền sư đáp: "Ba cân gai". Không phải là câu chuyện bông đùa, cũng không phải Thiền sư muốn đưa ra một mệnh đề triết học siêu nghiệm rắc rối. Bởi vì, ở đây chúng ta đi tìm ý nghĩa của đời sống, tìm để phát hiện những giá trị của đời sống. Nói theo cách nói của một nhà văn hay nhà thơ, chúng ta không định nghĩa, không mô tả, vì chúng ta không đi tìm kiến thức bách khoa về sự sống, mà đi tìm hương vị đích thực của nó. Như con ong đi tìm hoa, không phải chỉ tìm hương sắc của hoa. Hương sắc của hoa chỉ là tín hiệu của giá trị tồn tại. Nó tìm hoa để hút mật, làm dưỡng chất cho tồn tại của mình và cho tất cả nòi giống của mình.

Tuổi trẻ thường được nhắc nhở, khuyên bảo rằng cần phải học hỏi để sống cho đáng sống. Ca dao cũng nói rằng "làm trai cho đáng nên trai, xuống đồng đông tĩnh lên đồi đồi yên", và các bạn trẻ hiểu rằng, ta sẽ phải làm nên sự nghiệp hiển hách nào đó kéo không thì sẽ uổng phí cuộc đời. Rồi bạn ấy làm nên sự nghiệp lớn thật, và người đời thán phục. Chúng ta cũng hết sức thán phục. Nhưng hãy nhìn sâu vào đôi mắt của bạn ấy một chút, nếu có ai trong chúng ta đây có vinh dự được nhìn. Chúng ta thấy gì? Những phương trời cao rộng, để cho "cánh hồng bay bổng tuyệt vời", hay một phương trời tiếc nuối, "khi ngoảnh lại ngấm màu dương liễu, thà khuyên chàng đừng chịu tước phong"? Cả hai. Người đuổi bắt ảo ảnh để tìm ảnh thực vĩnh cửu của chính mình. Vị ngọt của đời ở đâu, trong cả hai?

Bây giờ chúng ta hãy tạm rời bức tranh lãng mạn ấy, để nhìn sang một hướng khác. Có hình ảnh nào đáng chiêm ngưỡng hơn hay không? Cũng còn tùy theo điểm đứng nghệ thuật của người nhìn. Thuở xưa, có một vương tử, mà ngài vàng đã dọn sẵn, vó ngựa chinh phục cũng đã sẵn sàng yên cương. Rồi một đêm, khi cả cung đình đang ngủ say trong giấc ngủ êm đềm của uy quyền, danh vọng, giàu sang; vương tử gọi quân hầu thắt cho ngài con tuấn mã trường chinh. Nhưng vó ngựa trường chinh của ngài không tung hoành chiến trận. Thanh gươm chinh phục của ngài không đánh gục những chiến sĩ yếu hèn. Gót chân vương giả từ đó lang thang khắp chốn sơn cùng thùy tận: cô đơn bên bờ suối, dưới gốc cây. Ngài đi tìm cái gì? Ta hãy nghe Ngài nói: "Rồi thì, này các Tỳ kheo, một thời gian sau, trong tuổi thanh xuân, khi tóc còn đen mượt, với sức sống cường tráng; mặc dù cha mẹ không đồng ý với gương mặt đầm đìa nước mắt, Ta đã cạo bỏ râu tóc, khoác áo ca-sa, lìa bỏ gia đình, sống không gia đình. Ta trong khi ra đi như vậy, làm người đi tìm cái gì đó chí thiện, tìm con đường hướng thượng, tìm dấu vết của sự tịch mịch tối thượng". Ngài đi tìm và khai phát con đường dẫn về thế giới bình an và hạnh phúc vĩnh cửu.

Rồi con đường ấy được công bố, được giới thiệu cho những ai như những đóa sen tuy sinh trường từ bùn sinh, nước đọng, đang đã có thể vươn lên khỏi bùn sinh, bản thân không bị nhiễm mùi tanh hôi của bùn sinh. Tuy vậy, không phải ngay từ đầu con đường vừa được khám phá và công bố ấy được tiếp nhận một cách đầy tin tưởng bởi tất cả mọi người. Số người chống đối không phải ít.

Khi đức Đạo sư trẻ tuổi đến Magadha, vương quốc hùng mạnh nhất thời bấy giờ, nhiều thanh niên con nhà gia thế, như Yasa cùng các bạn bè, và các thanh niên trí thức hàng đầu như Sariputta và Moggallana, và nhiều thanh niên quý tộc, vương tôn công tử, tiếp nối nhau từ bỏ gia đình, từ bỏ địa vị xã hội sang cả, chọn con đường vinh quang của Chân lý. Từ một góc độ nào đó mà nhìn, sự ra đi

của họ tạo thành một khoảng trống lớn cho xã hội, làm đảo lộn nếp sống đã thành thói quen của quần chúng. Dân chúng lo ngại. Họ thì thăm bàn tán, rồi phiền muộn, rồi thất vọng, và rồi giận dữ. Dư luận gần như dấy lên đợt sóng phản đối: "Sa-môn Gotama làm cho những người cha mất con, những bà vợ trẻ trở thành góa bụa. Sa-môn Gotama làm cho các gia đình có nguy cơ sụp đổ". Dư luận phản đối ấy không kéo dài đủ để gây thành làn sóng phản đối. Chẳng mấy chốc, những người cha, những bà vợ trẻ ấy nhận thấy không phải họ bị phản bội hay bị bỏ rơi cho số phận cô đơn, mà họ được chỉ cho thấy hương vị tuyệt vời của tình yêu và hạnh phúc mà trong một thời gian dài họ không tìm thấy.

Như thế, trong những ngày đầu tiên khi vừa được công bố, con đường chí thiện, con đường tối thắng và tối thượng của thế gian, dẫn đến thế giới bình an vĩnh cửu không phải bằng sức mạnh chinh phục của gươm giáo, mà bằng sức mạnh của từ bi và trí tuệ; con đường ấy được nồng nhiệt tiếp nhận bởi những con người rất trẻ, bởi tầng lớp ưu tú nhất của xã hội; tầng lớp định hướng tương lai của xã hội.

Rồi ba thế kỷ sau, một bạo chúa với đạo quân hùng mạnh bách chiến bách thắng, sau một trận tàn sát khốc liệt, chống gươm đứng nhìn hàng vạn xác chết chợt thấy rằng chiến thắng oanh liệt đẫm máu này không thể là sức mạnh tối thượng để có thể chinh phục lòng người. Dù nó mang lại cho người chiến thắng những giây phút vinh quang ngây ngất. Vị hoàng đế trẻ cảm thức sâu xa đó không phải là nguồn suối của bình an và hạnh phúc. Kể từ đó, đế quốc mệnh mông không cần được bảo vệ bằng sức mạnh của gươm giáo; thần dân của đế quốc sống trong thái bình thịnh trị, được bảo vệ bằng sức mạnh của từ bi và khoan dung.

Có lẽ chúng ta nên dừng lại ở đây. Hình ảnh ấy đối với nhiều người quá cao xa, nhìn lâu tất choáng ngợp. Dù vậy, tự thâm tâm của mình, không một bạn trẻ nào, dù là nam hay nữ, không cảm nhận rằng mình đang được thúc đẩy bởi một động lực không thể cưỡng, đó là khát vọng chinh phục. Chinh phục tình yêu, chinh phục danh vọng, chinh phục địa vị. Dù nhìn từ góc độ nào, dù tiến theo hướng nào; chúng ta như những trẻ nít đuổi theo cánh bướm. Khi đã nắm được xác bướm trong lòng tay, ít ai tự hỏi: chinh phục và chiến thắng này có ý nghĩa gì? Và ta vẫn mãi miết đuổi theo những cánh bướm này rồi đến cánh bướm khác. Trong lịch sử loài người, có bao nhiêu nhà chinh phục vĩ đại, sau chiến thắng, lại cảm thấy ta cũng chỉ là một con đường yếu đuối trước sức mạnh bao dung của tình yêu nhân loại?

Vó ngựa của Thành-cát-tư Hãn không chùn bước trước bất cứ kẻ thù nào, nhưng tâm tư của Đại Hãn cảm thấy bất an khi nhìn sâu vào cuối con đường chinh phục một bóng dáng đang thấp thoáng đợi chờ. Đó là kẻ thù cần phải chinh phục sau cùng. Đại Hãn cũng biết rằng dầu cho tập hợp sức mạnh của trăm vạn hùng binh cũng không thể đánh bại kẻ thù ấy, chinh phục vương quốc ấy. Ông cho đi tìm một người trợ thủ, tìm cổ vấn thông thái nhất và khôn ngoan nhất để tập hợp được sức mạnh siêu nhiên. Sứ giả của Đại Hãn đi vào núi Chung nam thỉnh cầu Đạo trưởng Khuru Xử Cơ. Đạo trưởng khởi hành, băng sa mạc, đến tận đại bản doanh của Đại Hãn, để giảng giải cho Đại Hãn ý nghĩa trường sinh bất tử, những ẩn nghĩa huyền vi từ quyển thiên thư năm nghìn chữ của Thái thượng Lão quân. Cuối quyển thiên thư, khi tất cả ẩn ngữ coi như đã phơi bày ý nghĩa thâm sâu. Khả hãn chỉ xác nhận được một điều: ta sẽ là người chiến bại trong cuộc chiến cuối cùng ấy.

Vậy, ý nghĩa của chinh phục là gì?

Mỗi người trong chúng ta sống và đi tìm một cái gì đó, một ý nghĩa nào đó, cho sự sống hay lẽ sống của mình. Với tuyệt đại đa số, tình yêu và hạnh phúc là lẽ sống, hoặc là tài sản, hoặc danh vọng, hoặc quyền lực, là lẽ sống. Người ta tự đầy đọa tâm trí mình, làm khổ nhọc hình hài mình, để đuổi bắt những gì được coi là tinh hoa của đời sống. Người ta cũng biết rằng ngoài những cái lẽ sống phù du, ảo ảnh của hạnh phúc, còn có những phương trời cao rộng, còn có con đường chí thiện; nhưng chỉ một số rất ít người bước theo hướng đó, và lại rất ít người đến đích. Vì sao thế?

Có một nhà nghiên cứu văn học, khi viết về nhà thơ Lý Bạch, không tiếc lời ca ngợi con người tài và đời sống phóng khoáng ấy. Rồi nhà nghiên cứu kết luận: nhưng chúng ta không sống như Lý Bạch được, vì chúng ta còn có gia đình vợ con, và nhiều thứ ràng buộc khác. Phải chăng tất cả chúng ta đều sinh ra với một dây thông lọng treo sẵn nơi cổ, còn Lý Bạch thì không? Phải chăng chúng ta chỉ được phép chiêm ngưỡng, thán phục những cuộc đời và những nhân cách cao thượng, như người hành khát đợi rách chỉ được phép từ xa đứng nhìn một cách thêm thủng những ngọc ngà châu báu trên thân thể một công nương mỹ miều? Lý Bạch không thể sống như ta, và ta cũng chẳng cần phải trở thành người như Lý Bạch để được người đời thán phục. Mỗi người ẩn chứa trong tự thân một

kho báu vô tận. Cần gì phải vay mượn hay ăn cắp giá trị của tha nhân. Không nên tự đánh giá mình quá thấp kém.

Người cùng tử trong kinh Pháp Hoa, không dám vọng tưởng bản thân là con trai và cũng là người thừa kế duy nhất của vị trưởng giả giàu sang, mà thế lực có khi còn lấn lướt trên hàng khanh tướng của triều đình. Anh chàng trai trẻ này cảm thấy sung sướng khi người ta nhận mình làm một tôi tớ hèn mọn, và rất lầy làm vinh dự được là tôi tớ hèn mọn của gia đình sang cả ấy. Vinh dự với công việc quét dọn các hồ xí. Vinh dự được nằm ngủ trong chuồng ngựa. Thế nhưng, tự bản chất, trong huyết thống, và như một định mệnh quái dị, nó phải là người thừa kế duy nhất của gia đình ông trưởng giả. Nó chỉ được công nhận tư cách thừa kế khi nào tự nhận ra nguồn gốc huyết thống của mình, tự khẳng định giá trị cao sang của mình. Không thể rằng một kẻ tự xác nhận giá trị con người của nó không cao hơn giá trị con ngựa nòi của ông chủ, mà kẻ đó lại có ý nghĩa muốn khẳng định mình là kẻ thừa kế duy nhất. Đó không phải là thừa kế, mà là âm mưu sang đoạt. Chắc chắn nó sẽ phải bị trừng phạt vì tham vọng điên rồ. Ở đây, trong khi chúng ta không tự khẳng định được phẩm chất cao quý của mình, không nhìn thấy những giá trị cao cả của đời sống; những giá trị không cao hơn các hàng ghế và các nấc thang xã hội đã được cố định như là trật tự không thể đảo lộn; ấy thế mà nghĩ rằng "Ta là Phật tử", nghĩa là kẻ thừa tự hợp pháp của gia tộc Như lai, há chẳng phải là một sự soán nghịch chăng ?

Trong số những người bạn trẻ của tôi, không ít người cố vươn lên, tự khẳng định giá trị bản thân; tự cho rằng khi cần và nếu muốn thì có thể khoác lên mình phẩm phục sang nhất, ngồi ở địa vị cao nhất trong xã hội không phải là khó; và khi không cần thiết thì cũng có thể "vứt bỏ ngai vàng như đôi dép rách". Những người bạn ấy, sau một thời gian vật lộn với đời để tự khẳng định giá trị của mình, có bạn "may mắn" leo lên được chiếc ghế cao, bỗng chợt thấy tất cả ý nghĩa và giá trị của đời sống đều được vẽ vờ, được khắc chạm lên chiếc ghế này. Từ đó, họ cố buộc chặt mình vào đó, và quyết tâm bảo vệ nó "với bất cứ giá nào".

Cũng có người bạn, sau cuộc tình đổ vỡ, chợt thấy hạnh phúc trong vòng tay chỉ là ảo ảnh. Anh tìm đến tôi sau những ngày lang thang, đau khổ. Không phải anh đến tìm nơi tôi một nguồn an ủi, mà đến để giảng cho tôi một bài pháp rất hay về nghĩa của tình yêu và vĩnh cửu; hạnh phúc chân thật và lẽ sống cao cả, chí thiện. Trong khi lặng lẽ nghe anh nói, cảm thấy như mình đang uống từng giọt nước cam lồ ngưng tụ từ những giọt nước mắt nóng bỏng; và thậm tự hỏi: bạn mình đã "chứng ngộ Niết bàn" rồi chẳng ? Phải thú nhận rằng, bây giờ, đã ba mươi năm sau, tôi vẫn không quên được "bài thuyết pháp" tuyệt vời ấy. Nhưng chỉ một thời gian ngắn thôi; anh lại lao mình chạy theo những cuộc tình mới. Tôi hỏi. Anh nói, hương vị ngọt ngào của mối tình đầu ấy không nhạt mờ theo năm tháng được. Nó vĩnh viễn ẩn kín ở một góc tối nào đó trong trái tim anh. Anh đuổi theo những mối tình hời hợt, thoáng chốc; chạy theo danh vọng phù hoa; tất cả chỉ muốn quên đi những gì đã đi và đi mất mà không bao giờ níu kéo lại được. Tỉnh thoảng, nhớ lại anh, tôi tự hỏi, bây giờ thực tế anh đang gặt hái những thành công trên đường đời; nếu nghĩ lại những năm tháng của tuổi trẻ ấy, anh có thấy mình đại đột chẳng? Là đuổi bắt ảo ảnh chẳng? Và giữa hai quãng đời ấy, thật sự đâu là ảo ảnh?

Người ta nói, tuổi trẻ các bạn đang đứng trước ngưỡng cửa cuộc đời; vậy hãy chuẩn bị hành trang mà vào đời. Tôi muốn nói cách khác. Bằng tuổi trẻ của mình đã đi qua, tôi muốn nói rằng, tuổi trẻ các bạn đang được đặt trước hai câu hỏi cần phải trả lời dứt khoát, hay trước hai ngã đường cần phải lựa chọn không lưỡng lự: tình yêu và sự nghiệp. Trước mặt các bạn là con đường thăm thẳm, đang ẩn hiện mờ hồ dưới ánh sao mai. Chưa phải là buổi bình minh để các bạn thấy rõ mình đang đứng đâu và con đường mình sẽ đi đang dẫn về đâu. Và trước mắt có thật sự là hai ngã đường phải lựa chọn, hay thực tế chỉ một mà thôi ? Các bạn sẽ tiến tới theo hướng nào ? Học tiến lên theo con đường công danh sự nghiệp, bởi vì "đã sinh ra ở trong trời đất, phải có danh gì với núi sông" ? Hay săn đuổi bóng dáng một mùa xuân vĩnh cửu ? Cả hai ý nghĩa, các bạn trẻ đều hiểu rõ. Chúng ta không cần biện giải dài dòng. Có điều, sự hiểu biết của các bạn về con đường trước mắt không phải do chính mình đã nhìn thấy, như thấy rõ con đường mình đang đi, khi ánh bình minh xuất hiện; mà do dấu vết của nhiều thế hệ đi trước. Để có mấy ai tự vạch cho mình một lối đi riêng biệt, không dẫm theo bất cứ lối mòn nào.

Lần bước theo những vết mờ của người đi trước, tuổi trẻ định hướng cho tương lai của mình. Trong số họ, rất ít người bước ra khỏi bóng đêm của rừng rậm, để bằng chính đôi mắt của mình, nhìn thấy rõ con đường đang đi đang chạy theo hướng nào, dưới mặt trời rực sáng của ban mai.

Chúng ta hãy đi tìm một người trong số rất ít người ấy. Người không xa lạ với chúng ta. Tôi muốn nhắc các ban vua Trần Nhân Tông. Tuổi trẻ, lớn lên giữa cung đình xa hoa, đầy lạc thú, nhưng người thiếu niên vương giả lại sống như một ẩn sĩ ngay giữa hoàng thành. Trường trai, khổ hạnh; không biết người ta có nhìn thấy phong độ hào hoa nơi thiếu niên vương giả này hay không. Nhưng vua cha nhìn thân thể gầy còm của người kế vị ngai vàng mà khóc: Biết con có đủ nghị lực để giữ vững giềng mối giang sơn chăng? Tuy vậy, con người ấy, về sau, khi ngự trị trên ngai vàng, làm chủ một đất nước, không chỉ đã tự khẳng định giá trị bản thân, mà còn khẳng định ý nghĩa sinh tồn của một dân tộc. Dù ngồi trên bệ rồng cao vời vợi; dù xông pha chiến trận; hay dù trên vó ngựa khải hoàn, từ những chiến thắng oanh liệt; mà cho đến nay, trong bóng đèn khuya, trong bóng đêm tịch mịch của lịch sử, chúng ta vẫn mừng tượng nhịp mõ công phu và giọng kinh man mác nhưng vẫn rành rọt khí phách anh hùng của bậc quân vương vốn coi ngai vàng như đôi dép bỏ: "Nhất thiết hữu vi pháp, Như mộng huyễn bào ảnh". Làm sao trong con mắt nhìn, thế giới này chỉ tồn tại như hạt sương trên đầu cỏ, lại có thể định hướng không chỉ cuộc đời của riêng mình mà cho cả vận mệnh của dân tộc? Hy vọng các bạn trẻ có thể tự mình tìm thấy câu trả lời. Bởi vì, nếu các bạn có thể trả lời được câu hỏi ấy, các bạn cũng có thể định hướng cuộc đời của mình mà không e ngại rằng sẽ có điều nhầm lẫn.

Bây giờ, chúng ta hãy trở lại đề tài thảo luận. Rất nhiều Anh Chị khi nghe đọc lên đề tài, nghĩ rằng diễn giả sẽ nêu lên một hình thái đạo Phật như thế nào đó, sau đó nghiệm xét xem hình thái ấy có những điểm nào phù hợp với tuổi trẻ, ích lợi thiết thực cho tuổi trẻ. Cho đến đây, chưa có hình thái nào được giới thiệu. Có Anh Chị nào cảm thấy thất vọng không? Cũng nên thất vọng một ít. Như thế để chứng tỏ rằng chúng ta đến với đề tài không phải thụ động; ai nói sao nghe vậy. Nhất định, phải có sự lựa chọn; dù không phải là lựa chọn một cách tùy tiện. Khởi đầu của nhận thức, tất phải có sự lựa chọn. Hoạt động trí năng của tuổi trẻ, trước tất cả, là khả năng lựa chọn. Tuổi trẻ học tập để biết lựa chọn. Định hướng cho tương lai của mình bằng sự lựa chọn sáng suốt.

Vả lại, ở đây ta cũng không nên thất vọng nếu nói rằng không có một hình thái đạo Phật nhất định nào dành riêng cho tuổi trẻ. Chỉ có một mảnh trăng trên trời. Nhưng là trăng bạc màu tang tóc; hay trăng tươi mát hồn nhiên; hoặc là trăng thè làm chứng cho trái tim chung thủy; và cũng có khi là "trăng già độc địa làm sao, xe dây chằng lựa buộc vào như chơi". Cũng có tuổi trẻ đến với đạo Phật, mong cầu giọt nước cành dương làm sống dậy một tâm hồn khô héo vì tình yêu bị phản bội. Cũng có tuổi trẻ đến với đạo Phật để gột rửa sạch "gót danh lợi bùn pha sắc xám, mặt công hầu nắng râm mùi dâu". Các bạn trẻ ấy tự tìm thấy hình thái đạo Phật thích hợp với mình. Nếu đạo Phật không đáp ứng được cho những tâm hồn đau khổ, chán chường cuộc sống ấy, chẳng khác nào y sĩ từ chối bệnh nhân. Vậy thì, các bạn trẻ cũng nên tự mình tìm cho mình một hình thái cho đạo Phật thích hợp; không phải là hình thái được lập thành khuôn mẫu do bởi các Anh Chị trưởng, do các Đại đức, Thượng tọa, hay do các nhà nghiên cứu uyên bác. Một thiền sư Việt nam đã nói: "Nam nhi tự xưng thiên chí, hựu hướng Như lai hành xứ hành". Ta hãy đi con đường do chính ta lựa chọn, không cần gì phải lắc nhắc theo dấu vết của Như lai. Khẩu khí này nhiều khi khiến ta sợ hãi, e rằng có quá tự phụ, quá ngạo mạn chăng? Đừng có phở nhạc những lời ấy thành giai điệu với tiết tấu hành khúc dồn dập, mà hãy thử phổ thành một sonata nhỏ của mặt hồ tĩnh lặng, ta sẽ nghe được âm hưởng này: hãy bình thản tự chọn cho mình một hướng đi, sẵn sàng chịu trách nhiệm đối với hậu quả xuất hiện trên hướng đi mà ta đã chọn. Lời Phật cần ghi nhớ: "Chúng sanh là kẻ thừa tự những hành vi mà nó đã làm". Và còn có lời Phật khác nữa: "Hãy là kẻ thừa tự Chánh pháp của Như lai; chớ đừng là kẻ thừa tự tài vật".

Các bạn trẻ đang học tập để chuẩn bị cho mình xứng đáng là kẻ thừa sự. Kế thừa gia nghiệp của ông cha, cùng dòng họ. Kế thừa sự nghiệp của dân tộc. Kế thừa di sản nhân loại. Dù đặt ở vị trí nào; bản thân của các bạn trẻ trước hết phải sẽ là người thừa kế. Thành công hay thất bại trong sự nghiệp thừa kế của mình, đó là trách nhiệm của từng người, của từng cá nhân. Hãy tự đào luyện cho mình một trí tuệ, một bản lĩnh, để sáng suốt lựa chọn hướng đi, và dũng cảm chịu trách nhiệm những gì ta đã lựa chọn và gây ra cho bản thân và cho cả chúng sanh.

Không có đạo Phật chung chung cho đồng loạt tuổi trẻ. Mỗi cá nhân tuổi trẻ là biểu hiện của mỗi hình thái đạo Phật sinh động.

Chúc các Anh Chị có đầy đủ nghị lực để chinh phục những vương quốc cần chinh phục; để chiến thắng những sức mạnh cần chiến thắng./.

Trâm luân

Dằng dai đến tháng thứ sáu thì vợ chồng Thuận đã mất kiên nhẫn và cùng đi đến quyết định là phải chỉnh đốn lại bàn thờ. Chỉnh đốn hiểu theo nghĩa của hai vợ chồng là thay pho tượng Phật trên bàn thờ bằng một pho tượng khác hợp thời trang hơn. Chỉ khổ cho pho tượng, nếu gỗ đá cũng có linh hồn thì hẳn nó cũng đang lo cho số phận mình, chẳng biết sẽ đi về đâu.

Nếu nói là cả hai cùng đi đến quyết định thì cũng không đúng lắm. Thực ra là vợ Thuận quyết định, như đã từng quyết định những chuyện quan trọng hàng ngày. Thuận chỉ có một việc là chiều theo. Quyết định quan trọng độc nhất trong đời Thuận có lẽ là quyết định lấy Diễm làm vợ. Đây có lẽ cũng là quyết định quan trọng cuối cùng, bởi theo như miệng lưỡi người đời là vợ con chỉ làm hèn đi chí nam nhi. Có lẽ cũng vì cơ ấy, cho đến bây giờ, mọi chuyện trong nhà nhát nhát đều trông cậy vào hai tay và một miệng Diễm.

Nói đúng ra, việc 'chỉnh đốn' lại bàn thờ không phải hoàn toàn không có ý kiến của Thuận. Thực ra anh cũng thấy có cái gì đó không ổn, không hài hòa ở đám đồ vật chung quanh anh, theo ngày tháng, có cái trở thành thân quen, những cũng có lắm thứ đã dần trở thành nhàm chán. Hôm đám cưới, dì Ba của Diễm mang từ trong nước ra cho hai người một pho tượng Phật làm quà. Pho tượng là nguyên một khối gỗ nâu sậm, được thợ khéo ra công chuốt, đánh bằng lá mít đến nhẵn bóng (dì bảo vậy), lại còn đính thêm một vòng hào quang có những bóng điện tí hon vàng và đỏ thay phiên nhau chớp tắt. "Đồ này hiện đang mốt ở Việt Nam đó, dì cho hai cháu để bàn thờ, chưng vừa đẹp, vừa có Phật phù hộ hai cháu làm ăn phát đạt. Dì đã lên chùa thỉnh thầy Trí Huệ xin Phật gia ân rồi, tượng bán ngoài chợ có khi ma quỷ ám vô không tốt đâu cháu.". Có lẽ Phật phù hộ hai vợ chồng mới cưới thực, nên chỉ vài tháng sau Thuận đã xin được chỗ làm tốt hơn. Diễm cũng ra được cửa hàng bán đồ ăn dặm. Hai vợ chồng tậu xe, mua nhà, chỉ trong vòng bốn năm nhìn lại đã thấy bèn mình ở tuốt dưới xa ngược lên thềm thường.

*

Nhưng cũng chính vì vậy mà mới đâm ra có sự. Một tối, sau khi đã bật nhang và đèn cầy điện trên bàn thờ, đặt lên đó một đĩa trái cây vừa mua ngoài chợ theo thói quen, Diễm bỗng buột miệng:

"Anh à! Mình để hoài bức tượng đó coi quê quá đi."

Khi người ta buột miệng nói một điều gì, thì điều ấy luôn từ tiềm thức trỗi lên, không gạn lọc, không sửa chữa. Nhưng vì vậy, thường làm người khác mịch lòng.

Thuận cũng không thoát khỏi những qui luật trần tục như thế. Anh đỏ mặt nạt ngang:

"Bậy nào! Tượng để bàn thờ đâu có phải muốn thay là thay như thay áo được đâu."

"Hôm qua con Hồng nó sang đây chơi, nó nói với em: trong nhà mà cái gì cũng xịn, chỉ có cái bàn thờ là đồ mã."

"Em mà nghe nó có ngày bán lúa giống mà ăn. Con quỉ ấy lúc nào cũng muốn kê mỏ vô chuyện người khác."

"Thì em đã nói với nó là thời này ai cũng chơi nhang điện, đèn cầy điện hết. Bên nhà con Bé Tư chồng nó còn mua thêm cái timer có vô chương trình sẵn, tới mồng một và rằm là tự động bật đúng từ sáu giờ sáng đến chín giờ khuya, em thấy nó cũng tiện. Hay là mình mua một cái để khỏi mất công coi ngày..."

"Anh thì anh để nhang đèn tối ngày sáng đêm hoài, khỏi mất công tắt."

"Đề như vậy nó giống nhà Tàu lắm. Mà coi nó u ám làm sao ấy. Nhưng thôi. Con Hồng nó nói với em là mà có cái nhà đẹp, đồ chưng toàn thứ xịn, chỉ có cái bàn Phật chớp đèn xanh đỏ là không giống ai."

Cũng bằng chừng đó ý, nhưng lời nói được thêm mắm dặm muối đã trôi được một nửa. Thuận buông xuôi:

"Vậy em tính làm sao?"

"Em đã nói với con Hồng thấy có tiệm nào bán tượng lớn mà đẹp thì kêu mình đi coi. Không chừng đề hè này mình về nhờ dì Ba đi coi mua giùm cho mình, bằng không mình ghé Hồng Kông hay Đài Loan gì đó mua một cái. Tượng Phật mà mua tận gốc chắc chắn phải đẹp hơn đồ nhái lại anh há..."

*

Thế là một ngày kia, sau khi bức tượng Phật mới đã được thỉnh lên bàn thờ cùng một bữa cỗ chay mời bạn bè, vợ chồng Thuận và Diễm trịnh trọng mang bức tượng có phần số hẩm hiu đến gặp thầy trụ trì ngôi chùa nhỏ trong thành phố gần đó, nơi hai người thỉnh thoảng vẫn đến thăm vào những ngày rằm chính.

Diễm bàn với chồng:

“Để lần này em cúng trước một trăm đồng thì mọi chuyện sẽ êm đẹp, đầu xuôi rồi thì đuôi lọt được ngay.”

Thuận tiếp bằng bản nhạc ruột:

“Ừ thì em muốn làm gì đó thì làm.”

“Nhưng anh phải cắt cái bản mặt hâm của anh đi, ra đường họ thấy họ lại nói em ăn hiếp chồng.”

“Ừ thì em tính làm sao đó thì tính, miễn là đừng để mình phải mang cái tượng về thì không ra cái gì cả.”

Anh chàng bồi thêm một phát: “Sao em không xem bạn bè ai cần thì cho họ, khỏi phải mất công tính tới tính lui xem cúng một trăm hay cúng năm chục như mọi lần.”

“Em đã hỏi mấy con bạn rồi. Nhưng đũa nào cũng có bàn thờ, không thờ Phật thì thờ Chúa. Ai mà vượt biên lọt cũng phải vội vàng lập bàn thờ tạ ơn. Còn mấy gia đình bên Tiệp mới chạy sang thì em không biết, nhưng anh đừng có lảng tránh qua bên đó, mấy đũa bạn anh họ thấy họ đồn tầm lum lên là chơi với Việt cộng thì tiệm mình có nước đẹp.”

Vợ chồng anh tiếp tục lái xe, không nhìn lại phía sau. Trên băng nệm pho tượng nằm lăn lóc. Nếu tình cờ ngoái lại, may ra họ chỉ thấy pho tượng tũ thân chảy nước mắt. Đọc tới đây có lẽ bạn sẽ nghĩ như vậy, nhưng từ xưa tới nay người ta chỉ thấy tượng Mẹ Maria chảy nước mắt. Bằng nước mắt, nỗi đau của con người được cất đi. Nhưng nỗi đau trần thế cũng giảm khi con người biết mang nụ cười vào đời. Pho tượng Phật tắt hào quang néon thắm tư tưởng này, đã mỉm cười ở yên trong tư thế tòa sen trên suốt khoảng đường dài, mặc cho xe dằn, bỏ ngoài tai những lời toan tính trần tục.

*

Cũng may mọi sự xảy ra dễ dàng hơn hai vợ chồng đã nghĩ. Thầy trụ trì nhìn hai vợ chồng trẻ rón rén đặt pho tượng lên bàn, nhỏ nhẹ nói:

“Con đừng nên câu nệ tượng lớn tượng nhỏ. Phật ở trong tâm. Tượng chỉ là phương tiện, là một phần nhỏ trong Tam Bảo...”

“Nhưng thầy nghĩ coi. Chúng con ở căn nhà rộng rinh, tượng này nhỏ quá để trên bàn thờ huốt trong một góc không ai thấy hết. Thầy tính coi,” chị van nài. “Nếu thầy để bức tượng nhỏ chút xíu trên bàn thờ trong chánh điện thì nó chướng mắt lắm, mà người ta thấy tượng nhỏ họ lại nói tới nói lui...”

Phải nói miệng lưỡi đàn bà... Chỉ một câu từ tổn đã dồn vị tăng mười mấy năm tu luyện đến một tình thế khó xử. Hoặc giả trên con đường tu tập không có những khóa học dạy cách đối phó với những mánh khóe điên đảo ngoài đời. Thầy ngàn ngừ trước một tình thế nan giải, trước một nan đề chưa ai đặt ra với thầy. Bởi vì, khi mới nghe ban trị sự báo tin khởi công khơi mở lại cảnh chùa lớn hơn và có ngăn nắp hơn, một Phật tử mộ đạo đã khẩn khoản xin thỉnh cả một bộ ba tượng cũ của chùa, Phật Thích Ca, Quan Âm và Địa Tạng, để mang về giữ làm kỷ niệm. Đổi lại, gia đình đó đã chịu một nửa kinh phí mua và chở bộ tượng mới, thép kim nhũ, đặt thợ làm từ Hồng Kông, chưa kể một mâm sen Bạch Ngọc đem thả xuống hồ.

Tội nghiệp cho Thuận và Diễm. Họ chưa có gì để nổi tiếng ngoài mấy món đồ ăn vặt bán cho một dúm khách bụng bự quen ăn quà chợ. Bức tượng của họ, vì thế, giá cũng chẳng hơn được lũ tượng đất nung sồn sứt bày ngoài chợ đồ cũ bao nhiêu.

Cũng may bác Thọ, ông già lụm cụp, người giữ việc coi sóc ngôi chùa, làm những chuyện lật vạt tình nguyện như nhổ cỏ, thổi cơm... đang ngồi tiếp nước, đã nhanh trí đỡ lời:

“Thôi nếu hai cháu đã thỉnh tượng mới rồi thì cứ để Phật ở đây,” bác nói một cách thành kính như sợ phạm thượng. “Để bác hỏi những người mới đến quy y, thế nào cũng có người cần.”

Vợ chồng mừng rỡ cảm ơn, ríu rít dắt nhau ra về. Xe chưa khuất, thầy trụ trì đã cau mặt nhìn bác quản chùa:

“Bác nhận như vậy rồi cất chỗ nào đây?”

Thầy đang nghĩ đến chuyện trong tương lai không khéo Phật tử khi nghe chuyện này đồn ra, họ sẽ dùng ngôi chùa làm chỗ tống khứ đồ tế tự thì thật phiền. Bác Thọ đoán được ý thầy, thưa:

“Chuyện đó để con tính. Thầy khỏi lo. Con cất nó dưới nhà hậu, chừng có dịp tuần chay thế nào cũng có người hỏi...”

*

Tuy thế bức tượng để trong nhà kho chùa đã trải qua mấy mùa Phật Đản, Vu Lan, rồi mấy bận rằm tháng giêng, tháng mười trôi qua không ai thăm nom đến. Cho tới một hôm, tình cờ trong câu chuyện sau buổi lễ cầu siêu, các bà từ chuyện đạo nhảy sang chuyện đời, so sánh đạo Phật với đạo Thiên Chúa. Một bà hỏi bác Thọ vì sao thầy không làm phép hôn phối như cha sở nhà thờ. Nghe bác hỏi tới, bà kể:

“Tôi mới làm đám hỏi cho con bé nhà tôi, bên đàn trai họ tính năm tới thì rước dâu. Tôi chỉ muốn chúng nó cưới sớm chừng nào hay chừng nấy. Nếu bên Phật mà mấy thầy cũng chịu đi làm phép

giao hay trợ giúp từ ngoại bang đều nhắm vào một điểm lợi nào đó cho họ trong ngắn hạn hay dài hạn. Khi đối tượng là một thể chế xấu, càng phải cẩn trọng hơn như trường hợp Trung Cộng đối xử với nước ta từ bấy lâu nay - luôn coi Việt Nam là chực hầu để khai thác kinh tế và chính trị.

Trong cuộc chiến Quốc-Cộng (1954-1975), chính thể miền Bắc đã sai lầm đi theo khối Cộng sản Quốc tế, làm tay sai cho Trung Cộng và Liên Xô trong âm mưu cộng sản hoá Đông Dương, gây ra cuộc chiến tương tàn đẫm máu giữa hai miền đất nước. Miền Nam muốn bảo vệ phần đất tự do từ khối Cộng Sản nên phải nhờ đến đồng minh Mỹ và khối Tự Do, nhưng đã quá tin tưởng hầu như “tuyệt đối” vào vai trò “tiền đồn chống Cộng”, tới độ tự hào mà không đề phòng để sửa soạn cho mình một tinh thần và thể đứng tự lập, tự cường khi đồng minh thay đổi đường lối và chính sách “be bờ - chống cộng.” Bài học đau đớn của người Kurks tại Bắc Syria mới đây khi bị đồng minh Mỹ bỏ rơi (tháng 10/2019) đã gợi nhớ cho chúng ta thảm cảnh 30-4-1975.

Ngoài ra, việc Trung Cộng tiến hành chính sách xâm lược Biển Đông cùng chiến lược Hán hóa Việt Nam trong nhiều thập niên qua đã cho thấy dã tâm bành trướng của Phương Bắc, thế mà Cộng sản Việt Nam (CSVN) vẫn ôm cứng Bắc Kinh với cái gọi là láng giềng hữu nghị “6 vàng – 4 tốt.” Họ đã hoàn toàn bị Bắc Triều khống chế, trở thành công cụ cho ngoại bang và đi ngược lại với quyền lợi của dân tộc chỉ vì muốn giữ chặt quyền lực độc tôn của đảng.

Ngày nay, chúng ta có thể khẳng định rằng tình trạng lệ thuộc của Việt Nam vào Trung Cộng chỉ có thể chấm dứt khi tập đoàn lãnh đạo CSVN không còn cầm quyền, và được thay thế bởi một chính quyền do chính lá phiếu của người dân chọn lựa. Đừng bao giờ chờ đợi lãnh đạo CSVN biết đặt quyền lợi của dân tộc lên trên quyền lợi của đảng, trở về với dân, và dựa vào sức mạnh của dân tộc để xây dựng thể độc lập hầu thoát khỏi vòng kim cô Trung Cộng.

Bài học II : Sức mạnh dân tộc là chính. Vận mệnh dân tộc nằm trong tay người Việt.

Sẽ không cường quốc nào có thể thao túng, lợi dụng hay quyết định số mệnh của Việt Nam nếu chúng ta biết đoàn kết và đặt quyền lợi dân tộc lên trên hết.

Sẽ luôn luôn có những thế lực bên ngoài muốn ảnh hưởng hay khai thác đất nước ta, nhất là với một vị trí địa dư quan trọng và dân số đông gần 100 triệu người. Nhưng từ mối tương quan quyền lợi trong bang giao quốc tế, chúng ta phải biết khai dụng sức mạnh chính trị, kinh tế, và địa dư của đất nước để phục vụ cho quyền lợi của dân tộc. Và giá trị hơn cả vẫn là sức mạnh đoàn kết của toàn dân thể hiện qua những người đại diện xứng đáng trong một chính quyền thực sự vì dân và do dân bầu ra. Hiểu rõ sức mạnh “tự thân” này, chúng ta sẽ vượt qua mặc cảm nhục nhã, không chờ đợi ai ban phát điều gì, không để bị cường quốc nào thao túng hay khai thác, và sẽ tự quyết định lấy vận mệnh của dân tộc qua những chính sách đối ngoại thân thiện, khéo léo, hài hòa, hợp tác khôn ngoan và bình đẳng với mọi quốc gia trên thế giới.

Bài học III : Công bằng xã hội chỉ nảy nở trong một thể chế đa nguyên

Thể chế chính trị Độc tài-Độc đảng-Xã hội Chủ nghĩa (XHCN) hay Cộng sản, và nền “Kinh tế Thị trường dưới Định hướng XHCN” đã bị chứng minh là tai hại, kém cỏi, thua xa thể chế Tự do-Dân chủ và nền Kinh tế Thị trường Tự do trong mục tiêu phát triển và phục vụ con người. Thế giới trong hơn một thế kỷ qua đã cho thấy: một đất nước, một xã hội chỉ có thể phát triển và thăng hoa khi chấp nhận sự khác biệt và giải quyết những khác biệt đó bằng nền tảng sinh hoạt chính trị đa nguyên, đa đảng. Bằng chứng cụ thể nhất là các quốc gia Đông Âu sau cuộc cách mạng dân chủ vào năm 1989, đã may mắn thoát ra khỏi guồng máy Cộng sản và theo đuổi mô hình chính trị tự do-dân chủ trong 30 năm qua, nay trở thành cường quốc so với Việt Nam trong cùng một giai đoạn (1989-2019) dù tài nguyên thua xa Việt Nam. Chỉ cần nhìn qua một số đối chiếu sau đây, chúng ta thấy rõ Việt Nam đã và đang bị tụt hậu đối với Đông Âu, qua những chỉ số phát triển được định hình bởi các tổ chức quốc tế:

Thứ nhất, chỉ số Thu nhập Quốc dân (Gross National Income – GNI), là chỉ số kinh tế xác định tổng thu nhập của một quốc gia trong một năm, và là chỉ tiêu đo thực lực của quốc gia.

Theo số liệu công bố năm 2018 của Quỹ Tiền Tệ IMF, lợi tức đầu người (tức GNI chia đều cho dân số) của 170 quốc gia trên toàn thế giới, bao gồm một số các nước cựu cộng sản được xếp theo thứ tự cao-thấp như sau: Cộng hòa Slovenia, 26.000 Mỹ kim - đứng thứ 32/170; Cộng hòa Tiệp, 22.000 Mỹ kim - đứng thứ 28/170; Hungary, 16.000 Mỹ kim - đứng thứ 52/170; Ba Lan, 15.400 Mỹ kim - đứng thứ 54/170; và Rumania, 13.000 Mỹ kim, đứng thứ 67/170. Trong khi đó, GNI của Việt Nam là 2.800 Mỹ kim và đứng thứ **129/170**.

Chỉ số GNI nói trên cho thấy là tiềm năng kinh tế của các quốc gia tại Đông Âu đã không những phục hồi tốt đẹp mà còn bỏ xa Việt Nam ngày nay, dù mức độ kinh tế của Đông Âu và Việt Nam vào năm 1990 có cùng một điểm xuất phát là rất nghèo.

Thứ hai, chỉ số phát triển con người (Human Development Index - HDI) là chỉ số tổng hợp của tuổi thọ trung bình, tỷ lệ biết chữ, giáo dục và các tiêu chuẩn về cuộc sống của các quốc gia trên thế giới. Đây là chỉ số đánh giá chất lượng cuộc sống, đặc biệt là phúc lợi trẻ em. Đây cũng là chỉ số xác định ảnh hưởng của các chính sách kinh tế đến chất lượng cuộc sống.

Chương Trình Phát Triển Liên Hiệp Quốc (UNDP) vào năm 2017 đã công bố chỉ số phát triển con người (HDI) của 197 quốc gia và khu vực để so sánh, với kết quả cho thấy: Cộng hòa Slovenia đứng ở vị trí 26/197; Cộng hòa Tiệp ở vị trí 27/197; Ba Lan ở vị trí 36/197; Rumania ở vị trí 50/197; Cộng hòa Albania ở vị trí 68/197. Việt Nam đứng ở vị trí **116/197** thuộc hạng nước kém phát triển.

Thứ ba, chỉ số dân chủ (Index of Democracy) do tạp chí Economist ở Anh khảo sát dựa trên năm phân loại chung: 1) Việc tiến hành bầu cử công bằng và tự do; 2) Các quyền tự do của công dân; 3) Sự hoạt động của chính quyền; 4) Việc tham gia chính trị; và 5) Văn hóa chính trị.

Năm 2018, Tổ chức Economist Intelligence Unit (EIU) đã xếp hạng các quốc gia cựu cộng sản Đông Âu về chỉ số dân chủ như sau: Cộng Hòa Tiệp đứng hàng thứ 34/167; Cộng Hòa Slovenia 36/167; Bulgaria 46/167; Ba Lan 54/167; Hungary 57/167; Rumania 66/167; và Việt Nam **139 /167**.

Dựa vào các chỉ số nói trên, rõ ràng là người dân tại những quốc gia cựu cộng sản Đông Âu sau 30 năm thay đổi, đã được hưởng những quyền lợi căn bản về an sinh xã hội, giáo dục, chính trị và các quyền tự do căn bản khác như người dân tại các quốc gia Tây Âu vốn có một nền dân chủ lâu đời.

Bài học IV: Sức mạnh dân tộc sẽ chỉ có thể phát huy trên nền tảng nhân bản – tôn trọng nhân quyền và nhân phẩm.

Nhân bản là nền tảng để vạch ra những chính sách phục vụ cho hạnh phúc của người dân.

Đây là kim chỉ nam để xây dựng đất nước và thực hiện những chính sách vừa ổn định được xã hội, vừa mời gọi được sự đóng góp tích cực của nhân dân, vừa phát triển được mọi tiềm năng của dân tộc.

Những chính sách được soi sáng bởi mục tiêu phục vụ và nhân bản này sẽ đem đến các thành quả mà chúng ta đã thấy tại các quốc gia phát triển đứng đầu thế giới về chỉ số hạnh phúc như các nước Bắc Âu - Thụy Sĩ, Thụy Điển, Hòa Lan; và Canada, Úc, New Zealand, Đức ... nơi người dân tuy không giàu có bằng Mỹ, nhưng lại sống an nhàn, bớt căng thẳng, và hạnh phúc hơn, không bị bạo lực súng đạn đe dọa, được bảo vệ sức khỏe khi đau ốm v...v... Gần Việt Nam về địa dư và văn hóa là các quốc gia có mẫu mực phát triển đáng học hỏi như Đài Loan, Nam Hàn, Nhật Bản, Singapore, đã giúp họ trở thành những cường quốc kinh tế, được thế giới vì nể, và người dân hãnh diện được làm con dân của đất nước mình.

Vì thế, một nước Việt Nam văn minh, tiến bộ trong thế kỷ 21 khiến người Việt hãnh diện sẽ là một đất nước mà mọi người, mọi giới, mọi sắc tộc đều được tôn trọng như nhau, cùng có cơ hội bình đẳng để theo đuổi ước mơ riêng và sống đời hạnh phúc. Muốn như vậy, luật pháp quốc gia được soạn thảo là để bảo vệ và phục vụ người dân, không dùng để đàn áp người dân hầu bảo vệ quyền lợi cho một thiểu số cầm quyền. Đặc biệt là xã hội phải luôn luôn khuyến khích và chú tâm vào việc phát huy và xây dựng tin yêu, đoàn kết để hàn gắn những đổ vỡ, đau thương. Dựng lại niềm tự hào dân tộc trong tinh thần khiêm cung và sống thân ái với mọi quốc gia bạn.

Kết luận : Bốn bài học nói trên sẽ giúp dân tộc chúng ta “đốt giai đoạn” để mau chóng bắt kịp đà văn minh của nhân loại và thực hiện ƯỚC MƠ VIỆT NAM mà biết bao thế hệ đã anh dũng hy sinh nhưng vẫn chưa đạt được, đó là niềm hãnh diện được sống trên quê hương giàu đẹp, trong tự do, no ấm, thái hòa, người người biết thương yêu nhau, nhân vị được tôn trọng; không còn bị bạo lực, áp bức, bất công, sợ hãi và đói nghèo vây bủa.

Ước mơ này sẽ trở thành hiện thực một ngày không xa nếu chúng ta quyết tâm hành động bằng sự chung sức của mọi người. Tưởng niệm 45 năm Quốc Hận 30 tháng 4 chính là cơ hội lớn để mọi con dân Việt Nam cùng cam kết thực hiện ƯỚC MƠ VIỆT NAM trong tinh thần tri ân sâu xa, và đền đáp nghĩa cử của biết bao người đã nằm xuống vì tiền đồ của dân tộc.

GIÁ TRỊ CỦA VIỆT NAM CỘNG HÒA

Từ 1954 tại miền Bắc và sau 1975 trên phạm vi cả nước, bộ máy tuyên truyền của đảng CS đã không ngừng vẽ trong nhận thức của bao nhiêu thế hệ Việt Nam một VNCH chẳng khác gì một con ma, ghê sợ, hung dữ và tội lỗi nhất trong thế gian này. VNCH là hiện thân của mọi thứ tội ác.

Trong nhận thức không chỉ tuổi trẻ Việt Nam sinh sau 1975 mà ngay cả các tầng lớp cán bộ, đảng viên, nhà văn, nhà thơ thì VNCH có ba đặc điểm lớn là “tham nhũng”, “trấn áp” và “ôm chân đế quốc Mỹ”.

Trong tiểu luận “Khám nghiệm một hồn ma” trên Talawas hơn mười năm trước người viết đã có dịp phân tích thể chế cộng hòa tại miền Nam. Xin trích một phần bài viết đó ở đây để chia sẻ với các độc giả chưa đọc.

Miền Nam trước 1975 có tham nhũng không? Có.

Miền Nam có đàn áp biểu tình, đối lập không? Có.

Miền Nam trước 1975 có sống bám vào viện trợ Mỹ không? Có.

Nhưng các đặc điểm đó có đại diện cho Việt Nam Cộng hoà (VNCH) không? Không.

Cho đến nay, một số người hoặc vì không có cơ hội nghiên cứu sinh hoạt chính trị tại miền Nam, không phân biệt được sự khác nhau giữa chính quyền và chế độ chính trị hoặc vì nghe rỉt những lời tuyên truyền của đảng đến độ nhập tâm, đã đồng hoá chính quyền của các ông Ngô Đình Diệm, Nguyễn Văn Thiệu, Nguyễn Cao Kỳ, Dương Văn Minh với VNCH.

Như một viên ngọc nằm trong lòng lớp rong rêu của vỏ con trai, trên tất cả, giá trị đích thực của VNCH không nằm trong tham nhũng, trấn áp và đồng đô la Mỹ mà nằm trong Hiến pháp VNCH đặt nền tảng trên một thể chế dân chủ do dân và vì dân.

Lời mở đầu của Hiến pháp 1967 do chủ tịch Quốc hội Lập hiến Phan Khắc Sửu ký ngày 18 tháng 3 năm 1967, xác định Việt Nam là một chế độ cộng hòa “Dân chủ độc lập, thống nhất, lãnh thổ bất khả phân, chủ quyền thuộc về toàn dân” phát xuất từ “Ý thức rằng sau bao năm ngoại thuộc, kể đến lãnh thổ qua phân, độc tài và chiến tranh, dân tộc Việt Nam phải lãnh lấy sứ mạng lịch sử, tiếp nối ý chí tự cường, đồng thời đón nhận những tư tưởng tiến bộ để thiết lập một chánh thể cộng hòa của dân, do dân và vì dân, nhằm mục đích đoàn kết dân tộc, thống nhất lãnh thổ, bảo đảm Độc lập Tự do Dân chủ trong công bằng, bác ái cho các thế hệ hiện tại và mai sau.”

Ngoài phần mở đầu hùng hồn nêu trên, chuyên chở trong suốt 9 chương và 117 điều của Hiến pháp 1967 là nền tảng của chế độ cộng hòa, qua đó, quyền lãnh đạo đất nước như chỉ rõ trong điều 3, được phân quyền rõ rệt: “Ba cơ quan lập pháp, hành pháp và tư pháp phải được phân nhiệm và phân quyền rõ rệt. Sự hoạt động của ba cơ quan công quyền phải được phối hợp và điều hòa để thực hiện trật tự xã hội và thịnh vượng chung trên căn bản Tự do, Dân chủ và Công bằng xã hội”.

Hiến pháp 1967 tốt đẹp đến nỗi ông Lý Quý Chung, trong Hồi ký không tên, xuất bản tại Sài Gòn trước ngày ông qua đời, dù chê bai các chính quyền miền Nam tàn tệ, cũng không thể nói xấu bộ luật tối thượng của chế độ cộng hoà như một diễn đàn để ông ta thực thi dân chủ: “Quốc hội lập hiến kéo dài một năm đã cung cấp cho tôi một môi trường học tập đấu tranh chính trị tại nghị trường và từ diễn đàn này, tôi cũng có cơ hội bày tỏ công khai qua mạng lưới báo chí Sài Gòn các quan điểm của mình đối với chính quyền, đối với các vấn đề dân chủ, chiến tranh, hoà bình v.v...”

Về căn bản, không có nhiều khác biệt giữa Hiến pháp VNCH 1967 và Hiến pháp Nam Hàn 1948 được tu chỉnh lần cuối vào năm 1987. Cả hai hiến pháp đều dựa trên chế độ cộng hoà, phân quyền rõ rệt, thích hợp với đà tiến hoá của văn minh nhân loại.

Dân chủ không phải là món quà của ông thần tài đem đặt ngay trước cửa nhà mà là chiếc máy lọc từ nước đục sang nước trong, từ phong kiến lạc hậu đến văn minh tiên tiến, và trong quá trình đó hai quốc gia VNCH và Nam Hàn, đều phải trải qua những kinh nghiệm máu xương trên con đường dân chủ hoá đất nước. Giống như người dân Nam Hàn, người dân miền Nam Việt Nam cũng vừa học dân chủ và vừa tập sống dân chủ với tất cả những khó khăn thử thách.

Điểm khác nhau chính giữa Nam Hàn và Nam Việt Nam là cơ hội. Nam Hàn có cơ hội để biến những ước mơ của dân tộc Triều Tiên gói ghém trong hiến pháp của họ để ngày nay là nước giàu mạnh nhất nhì châu Á. Miền Nam Việt Nam thì không.

Chế độ cộng hoà tại miền Nam Việt Nam ra đời và lớn lên trong một hoàn cảnh chiến tranh tàn khốc, trong đó các nguyên tắc dân chủ đã trở thành con dao hai lưỡi. Chính con dao dân chủ hai lưỡi đó đã đâm vào thân thể của chế độ cộng hoà hàng trăm vết thương đau đớn từ ngày mới ra đời cho đến gục xuống trong tức tưởi.

Ngay cả những quốc gia tiên tiến như Pháp, Mỹ cũng phải bước qua con đường đầy máu nhuộm để có được nền dân chủ như hôm nay. VNCH cũng vậy. Miền Nam có đàn áp chính trị nhưng cũng có đấu tranh chính trị, có ông quan tham nhũng nhưng cũng có nhiều phong trào chống tham nhũng hoạt động công khai, có ông tướng lạm quyền nhưng cũng có ông tướng trong sạch, có nghị gà nghị gặt nhưng cũng có những chính khách, dân biểu, nghị sĩ đối lập chân chính.

Nếu trước 1975, vì thiếu cái nhìn về cả hai bên của cuộc chiến và bất mãn trước xã hội nhiều nhượng, việc kết án chính quyền là “trấn áp” có thể còn thông cảm được, thế nhưng sau 42 năm sống dưới chế độ độc tài đảng trị vẫn có kẻ biện minh cho hành động đốt xe, bắt cóc, ném bom xăng vào thương xá, ném lựu đạn vào nhà hàng ăn uống trước đây thì quả thật là vô cảm.

Đặc điểm thứ ba đảng tuyên truyền là miền Nam chỉ biết “ôm chân Mỹ”. Thật mệt mỏi nếu lại phải lần nữa đem so sự lệ thuộc vào Mỹ của chính quyền miền Nam và sự lệ thuộc vào Liên Xô, Trung Cộng của đảng CSVN và cũng chẳng sướng ích gì khi phải đọc lại bảng kê khai vũ khí, quân trang, quân dụng mà hai đế quốc cộng sản đổ xuống Việt Nam.

Cho dù sự lệ thuộc vào cường quốc là điều không tránh khỏi trong thế giới phân cực của thời kỳ Chiến tranh Lạnh vừa qua thì chọn lựa cường quốc nào sẽ mang lại nhiều lợi ích cho đất nước hơn? Lịch sử đã chứng minh một cách hùng hồn, hầu hết các nước chọn lựa hay do điều kiện chính trị thế giới đẩy đưa, đã đứng về phía tự do dân chủ như Nhật Bản, Tây Đức, Nam Hàn, Đài Loan, Ai Cập, Thổ Nhĩ Kỳ v.v. đều trở nên các quốc gia ổn định và phát triển nhờ chính sách đối ngoại thân Mỹ một cách khôn khéo, trong lúc các nước theo chân Liên Xô, Trung Cộng như Bắc Việt, Cu Ba, Bắc Hàn thì kết quả ra sao không cần phải phân tích.

Không ai từng chống Mỹ quyết liệt hơn cố tổng thống Anwar Sadat nhưng để mưu cầu hạnh phúc cho nhân dân Ai Cập, năm 1976, ông đã bỏ đồng minh Liên Xô để bước sang phía thế giới tự do cho dù ông biết trước sự chọn lựa đó có thể trả giá bằng nhiều rủi ro như ông tiên đoán trong diễn văn đọc trước Quốc hội Israel ngày 20 tháng 11 năm 1967.

Một số người có thể cho rằng Hiến pháp VNCH cũng do người Mỹ nhúng tay vào. Dù điều đó đúng thì đã sao. Hiến pháp của quốc gia Nhật Bản hiện đại cũng do bàn tay của Mỹ nhưng ngày nay tướng McArthur chẳng những không bị oán ghét mà còn được nhân dân Nhật xem như là một trong những người có công lớn trong việc xây dựng nước Nhật hiện đại.

Dân chủ là một kỹ quan được nhân loại bồi đắp qua nhiều thời đại chứ không phải là tài sản riêng của quốc gia nào. Học hỏi cái hay cái đẹp của các nước tiên tiến để áp dụng vào cuộc cách mạng dân tộc và phát triển đất nước như cụ Phan Chu Trinh từng thống thiết kêu gào gần trăm năm trước, luôn luôn là điều đáng khuyến khích.

Phân tích để thấy, chế độ cộng hoà tuy không còn hiện diện tại miền Nam nhưng các giá trị dân tộc, nhân bản và khai phóng thể hiện trong Hiến pháp VNCH vẫn còn đó. Gia tài quý giá đó chẳng những không rã mục theo chính quyền Nguyễn Văn Thiệu, Dương Văn Minh mà ngày nay đã vượt ra khỏi biên giới Bắc Nam để trở thành ước vọng chung cho cả dân tộc.

Nếu ai cho người viết cường điệu hãy tạm gác qua bên các định kiến Bắc Nam, khuynh hướng chính trị, đảng phái, tôn giáo, tả khuynh, hữu khuynh, thù hận riêng tư và thậm chí che luôn bốn chữ Việt Nam Cộng hoà trên trang đầu của Hiến pháp mà chỉ đọc một cách nghiêm chỉnh nội dung của Hiến pháp VNCH 1967 thôi, người đọc sẽ công nhận đó chính là mục tiêu mà dân tộc Việt Nam cần phải đạt đến.

Việc lập lại những lời tuyên truyền cũ mèm của đảng cho rằng chế độ cộng hoà tại miền Nam là “sản phẩm do chính quyền Mỹ tạo ra trong Chiến tranh Lạnh” chẳng khác gì chôn vùi ngoài vỏ một con trai.

Hiến pháp VNCH có thể chưa hoàn chỉnh nhưng là một văn kiện tham khảo cần thiết để kiến tạo một Việt Nam dân chủ cường thịnh. Hạt giống dân chủ khơi mầm tại miền Nam cũng không chỉ bắt đầu sau khi đất nước bị chia đôi mà đã có từ hàng trăm năm trước.

Lợi dụng chính sách Nam kỳ tự trị của thực dân, các nhà cách mạng tại miền Nam có cơ hội học hỏi và áp dụng phương pháp đấu tranh nghị trường, tiếp cận các tư tưởng dân chủ Tây phương, mở mang dân trí làm nền tảng cho chế độ cộng hoà sau này.

Đó không phải là sản phẩm của Tây hay Mỹ mà là vốn quý của dân tộc đã được đổi bằng mồ hôi nước mắt của nhiều người. Những ai biết gạt bỏ định kiến Bắc Nam, gạt bỏ lòng “căm thù Mỹ Ngụy”, sẽ thấy đó chính là hành trang cần thiết cho nỗ lực mưu cầu một xã hội công bằng và tốt đẹp hơn cho các thế hệ mai sau.

Tiểu thay, viên ngọc và viên sỏi khác nhau khi nằm trong tay người thợ bạc nhưng lại giống nhau khi nằm trong tay mấy cậu bé bán chim.

Do đó, phục hưng VNCH không có nghĩa là phục hưng chính quyền miền Nam. Chính thể không đồng nghĩa với một chính quyền và do đó không sống hay chết theo một chính quyền.

Giá trị của VNCH được xây bằng xương máu của bao nhiêu người và ngày nay đã vượt qua khỏi vĩ tuyến 17 để trở thành ước vọng chung cho cả dân tộc.

Lịch sử Việt Nam như một dòng sông, có khi cuộn cuộn lúc âm thầm, có chỗ sâu chỗ cạn nhưng chưa bao giờ ngừng chảy. Đó là sự thật.

Khoảng thời gian từ khi Mã Viện, danh tướng nhà Đông Hán, đánh bại Hai Bà Trưng (năm 43) đến khi Lý Nam Đế đánh bại quân Lương Vũ Đế và dựng nước Vạn Xuân (năm 543) là tròn 500 năm. Biết bao nhiêu lớp người đã sinh ra và chết đi trong suốt 5 thế kỷ sống trong bóng tối nô lệ nhưng sức sống Việt Nam vẫn tồn tại và lớn lên.

Đối mặt với một kẻ thù Trung Cộng đông hơn nhiều và mạnh hơn nhiều, chưa bao giờ sức mạnh tổng hợp của 90 triệu người Việt trong nước và 3 triệu người Việt ở hải ngoại cần thiết như hôm nay.

Chỉ có sức mạnh toàn dân tộc phát triển trên cơ chế dân chủ tự do mới mong thắng được Trung Cộng và mọi kẻ thù có âm mưu xâm lược Việt Nam. Tổ tiên Việt Nam đã làm được rồi các thế hệ Việt Nam ngày nay cũng sẽ làm được.

Người viết biết rằng, đối với một số người Việt đã bị bộ máy tuyên truyền đầu độc quá lâu và các bạn trẻ bị nhào nặn hoàn toàn trong hệ thống giáo dục một chiều CS, để có một nhận thức đúng về lịch sử là một quá trình đấu tranh tư tưởng khó khăn.

Nếu vậy, tạm gác qua chuyện thế kỷ trước mà hãy nhìn thẳng vào thực tế đất nước sau 45 năm vẫn là một nước lạc hậu về mọi mặt từ kinh tế, chính trị, quốc phòng và đời sống. Việt Nam còn thua xa những nước ở châu Phi như Ghana, Sierra Leone, Namibia vì những quốc gia đó còn nghèo nhưng hãnh diện vì chính phủ họ do nhân dân họ bầu lên.

Nếu vậy, tạm gác qua chuyện thế kỷ trước mà hãy nhìn vào cách giải quyết tranh chấp Hoàng Sa, Trường Sa với Trung Cộng của lãnh đạo CSVN. Ngoài những lời phản đối độc như kinh nhật tụng họ không có và cũng không thể có một chọn lựa dứt khoát nào chỉ vì quyền lợi trước mắt của một nhóm người cầm quyền được đặt lên trên quyền lợi lâu dài của đất nước.

Sau mỗi cơn giận hờn, lãnh đạo CSVN lại lên đường sang Bắc Kinh triều cống, lại 16 chữ vàng, lại ca ngợi tình đồng chí, nghĩa anh em thắm thiết. Cơn giận giữa hai đảng CS theo thời gian có thể sẽ nguôi ngoai nhưng trên các vùng biên giới, trong lòng biển Việt Nam, máu của ngư dân Việt Nam, của người lính biển Việt Nam sẽ không ngừng chảy.

Thảm trạng xã hội Việt Nam hôm nay, những lạc hậu kinh tế hôm nay, những yếu kém về quốc phòng hôm nay, những cô đơn trong bang giao quốc tế hôm nay là những câu trả lời cho những ai còn do dự, còn một chút tin tưởng nào đó ở lãnh đạo đảng CSVN.

Giống như hầu hết các nước cựu CS ở Đông Âu và khối Liên Xô, thể chế Cộng Hòa là chọn lựa đương nhiên và dứt khoát. Các quốc gia sẽ bình đẳng trước công pháp quốc tế. Những khẩu hiệu tuyên truyền rất sến như “16 chữ vàng”, “hữu nghị Việt Trung” sẽ bị chôn sâu theo xác của ý thức hệ CS.

Dân tộc Việt Nam sẽ vượt qua những khó khăn để phát triển thành một quốc gia hiện đại về cả kinh tế lẫn quốc phòng. Các nhà lãnh đạo VNCH trong cuộc đấu tranh mới trên mặt trận ngoại giao sẽ hành xử xứng đáng với tư cách của một cấp lãnh đạo chính danh, thay mặt cho một nước VNCH thống nhất, dân chủ, độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ và chắc chắn sẽ được sự ủng hộ của đại đa số con người yêu chuộng tự do, hòa bình trên thế giới.

Giành lại Hoàng Sa và bảo vệ Trường Sa là một cuộc tranh đấu gian nan, gai góc, bị chi phối bởi nhiều yếu tố khách quan và chủ quan, nhưng chính nghĩa và chân lý cuối cùng sẽ thắng.

Trần Trung Đạo

Con Sóng

Hình như khi tuổi đời càng lớn thì tâm hồn bỗng trở nên dịu dàng hơn và có những nụ cười vui tươi hồn nhiên như trẻ thơ . Cuộc sống khi được tái sinh ra làm kiếp người hầu như ai cũng đều phải lướt đi trên muôn ngàn con sóng , mà cuộc đời chính là một đại dương mênh mông không thấy bờ bến . Những con sóng vút cao cho những niềm khát vọng trong một thân xác tươi trẻ , những con sóng hung hãn cầu cào với những tham vọng chất ngất và rồi cũng có những con sóng an phận lặng lẽ theo ngày tháng nhẹ nhàng êm trôi .

Đại dương xanh thẳm muôn trùng , cuộc đời luân chuyển giống như những con sóng bằng những sự tiếp nối rạch ròi không hề ngừng nghỉ .

Có một lời ca ví von thật vô cùng thú vị khi muốn diễn tả sự nhớ nhung bằng hình ảnh " con sóng bạc đầu " , mà tôi cảm thấy rất thú vị

Đó là một hình ảnh thật đẹp mỗi khi tôi có dịp đi về miền biển để được ngồi lặng yên nhìn ra biển khơi , thả hồn say mê theo dõi từng con sóng chìm nổi dạt xô lao xao như một bản hoà tấu tuyệt vời.

Nhưng tôi lại rất yêu mùa mưa . Có lẽ mùa mưa đã đóng đầy trong tôi thật nhiều kỷ niệm . Tôi nhớ khi ngồi trên chuyến xe lửa để ra thăm Huế . Tôi về lại căn nhà trong Thành Nội dưới cơn mưa tầm tã làm mờ mịt cả những con đường đi qua. Căn nhà xưa có người O đã già và gầy yếu , có hai cây khế cũng già theo tuổi đời của tôi .

Đêm trong Thành Nội với không gian yên lặng u buồn như những ngày tháng trước khi tôi rời xa Huế . Tôi bỏ Huế mà đi , ra đi đành đoạn để cho người ở lại với mối tình đầu vẫn còn mãi thơm ngát mùi hương hoa ngọc lan giấu kín trong trang vở học trò .

Sáng ra cơn mưa dần nhẹ hạt tôi cùng người nhà đi thăm lại quê hương Quảng Trị . Con đường về quê đã nhạt nhòa trong trí nhớ. Nhưng khi xe chạy ngang qua ngôi trường trung học Bồ Đề , ngôi trường đã sụp đổ hoàn toàn chỉ còn giữ lại một tấm vách cũ kỹ loang lổ đầy vết đạn đã làm cho cảm xúc trong tôi tràn ứa dạt dào một niềm thương nhớ thuở nào.

Nơi mảnh đất đó , không gian đó đã có một thời chị tôi nổi tiếng là hoa khôi của trường . Chị tôi có cái vẻ đẹp mong manh như sương khói . Vẻ đẹp của những người phụ nữ chỉ có trong những câu chuyện liêu trai . Và chính vì vẻ đẹp đó đã họa vào thân mệnh . Hồng nhan bạc mệnh cho nên chị qua đời rất sớm . Hai câu thơ khi chị tôi còn sống rất yêu thích .

" Mỹ nhân tự cổ như danh tướng , bất hứa nhân gian kiến bạch đầu " .

Xe bắt đầu vào thành phố Quảng Trị. Tôi thật sự ngỡ ngàng vì mọi thứ nơi đây đã không còn dấu vết của ngày xưa . Bỗng dưng mà nước mắt tôi ràn rụa . Trái tim tôi thổn thức trong lồng ngực khi nghe những tiếng nói thật xa lạ . Khi nhìn con đường của những tháng ngày thơ ấu vắng vẻ trải dài màu nắng vàng vọt của một quá khứ trôi xa .

Lúc về tới quê ngoại đường nhỏ xe không vào được , tôi và ba xuống xe vén ống quần lội qua con mương sinh lầy để đi vô tận nhà người thân của mình . Nơi những con người vẫn luôn muốn ôm giữ mảnh đất của tổ tiên . Và khi tôi đứng rửa chân bên chiếc giếng cạn . Tôi đã tìm thấy lại tuổi thơ khi nhìn hai cây cau mảnh mẽ cao ngất ngưỡng lên trời xanh . Rồi theo từng làn gió thổi ngang qua , những bông hoa cau trắng rơi là đà trong nắng lấp lánh xuống trên mặt nước giếng trong veo . Tôi soi mặt xuống giếng nước để thấy - cô bé ngây thơ tội nghiệp với căn bệnh trầm kha ngày nào phải đưa về quê ngoại để được ngoại chăm sóc thuốc thang .

Tôi đưa tay cầm lấy sợi dây rung mạnh để cho cái gàu múc đong đầy nước rồi kéo lên , mặt nước bị động chao thành từng lượn sóng nhẹ êm ái . Êm ái như đời sống của người dân nơi đây .

Quê hương vẫn thơm mùi lúa chín. Xa ngút tầm nhìn , tôi thấy nơi có một hàng dương liễu xanh , thân cây to cao được trồng xoay quanh một vòng tròn . Và trong cái vòng tròn đó những bóng cây xen nhau tỏa bóng mát giữa những buổi trưa hè nóng bức là những ngôi mộ của tổ tiên đã được nằm yên vị từ bao nhiêu đời đã qua .

Lòng tôi bỗng nhiên nhẹ như mây bởi cuối cùng rồi ai cũng sẽ trở về cùng cát bụi sau một cuộc hành trình làm một kiếp người . Tôi bỗng có một ước ao cũng sẽ nằm xuống dưới mặt đất kia , bên tổ tiên mình . Được nằm trong cái bóng mát dịu dàng của những hàng cây và được lắng nghe tiếng chim hót gọi bày yêu thương.

...Thỉnh thoảng có những phút giây giống như sáng hôm nay tôi vẫn luôn băng khuâng nghĩ con sóng nào đã đưa tôi đi rất xa ...rất xa . Con sóng tới lúc cũng phải dạt xô vô bờ . Và tôi, tôi sẽ về đâu khi như chiếc thuyền đang chòng chành mất đi phương hướng giữa đại dương mênh mông?!!!

Màu Hoa Khế (Ngô Ái Loan)

Cali 2018

CHO TÌNH MÃI NHƯ ƯỚC MƠ

Ở nơi xa lắm trong đời
Đến nơi ta nhạt muôn lời trần gian
Thật thà cam phận đa đoan
Bến xưa lỡ bước đành dan díu tình

Vay duyên mấy chữ trung trinh
Xem như tự nhận là mình đoan trang
Nối nhau kết nghĩa đá vàng
Trăm năm còn chút muộn màng cho nhau

Phũ phàng dẫu lại phía sau
Thanh tao rót xuống đời màu thắm tươi
Dịu dàng môi nở hoa cười
Dưới trăng buông phím đầy voi nổi niềm

Đàn rung mấy nhịp bên thềm
Chiều thu vai dựa vai mềm yêu thương
Mặn mà ôm ấp yêu đương
Hồng nhan dù bạc còn vương ân tình

Nồng nàn mắt ngọc lung linh
Má ửng ửng thắm môi xinh dạt dào
Hồn say sóng dậy lao xao
Tựa như lạc cõi chiêm bao mơ hồ

Phập phồng bờ ngực nhấp nhô
Mây giăng hờ hững trăng phôi bóng ngà
Tình dờn dợn nổi phong ba
Khát khao đầy cả hồn hoa rơi bờ

Dập dìu từng nhịp lẻ loi
Mưa bay lướt thướt chơi vơi cõi lòng
Hương hoa quyến rũ bướm ong
Chập chờn bờ bãi bên dòng sông mơ

Từ nay cho tới bao giờ
Từ trong oan khuất câu thơ diễm tình
Mong sau tái nghiệp lai sinh
Còn duyên trời lại cho mình gặp nhau
Truong Phong Ba

Nguyện cầu

ChinhNguyen

Tôi đón đón bước vào ngôi chính điện
Phật-Tổ-ngự-toà-sen, rực rỡ ánh hào quang
Trước lễ đài, đại sảnh rộng thênh thang
Bên hai cánh thêm vài hàng ghé dựa.

Đức Phật-từ-bi dường như nhìn tôi đứng dưới
Khiến lòng tôi chột cảm thấy xôn xao
Như nghe thấy tiếng Người vang vang kêu gọi
Từ nơi xa, xa thẳm tận trời cao.

Tôi kính cẩn cúi đầu niệm Nam-Mô-Phật
Xin chứng lòng con tín ngưỡng thật thâm sâu
Phật-pháp nhiệm màu lan tỏa khắp năm châu
Con tâm nguyện theo con đường Phật dạy.

Người trên đó, ánh đạo vàng sáng lạn
Rọi hồn con đang chìm đắm giữa u mê
Tạ ơn Người, con đã thấy được đường đi
Bước chập chững theo Người trên Phật-đạo.

Bát-chánh-đạo đưa loài người thoát vòng khổ ải
Luật vô-thường, nhân-quả buộc chặt đời ta
Vòng luân-hồi nghiệp-báo dứt không ra
Ngàn vạn kiếp thăng trầm qua ngục tối.

Hãy gạt bỏ tham sân si, tội lỗi
Ánh tà dương, bóng xế vụt qua mau
Hãy từ-bi-hỉ-xả để thương nhau
Cho thế giới được an bình, hạnh phúc.

Cuộc-sống-đời-thường vẫn đang vẫy gọi
Tôi trở về, tâm trạng thanh thoi sao !
Nhìn trời xanh lơ lửng áng mây cao
Tôi ao ước được bay lên cõi Phật.

Phiếm luận

Triệu người buồn thối sao?

Tiểu Yến Tử

Võ Văn Kiệt vào lúc cuối đời thốt ra một câu để đời là lịch sử đã đặt nhiều gia đình người dân miền Nam rơi vào hoàn cảnh có người thân vừa ở phía bên này, vừa ở phía bên kia. Vì thế, một sự kiện liên quan đến chiến tranh khi nhắc lại có hàng triệu người vui mà cũng có hàng triệu người buồn. Đó là một vết thương chung của dân tộc cần được giữ lành, thay vì lại tiếp tục làm nó thêm rỉ máu.

Nói thế cũng tương đối đúng nhưng chưa đủ, vì không hẳn người miền nam mới điều đứng vì cuộc chiến tranh tương tàn, mà phải nói là người miền bắc cũng điều đứng không kém với họa cộng sản. Nào là cải cách ruộng đất, Nhân Văn Giai Phẩm, sau những người ở lại miền bắc sau năm 1954 chịu cảnh đói nghèo, con cháu bị đẩy vào chiến trường miền nam để sinh bắc tử nam.

Cuộc chiến tranh huynh đệ tương tàn chấm dứt thì hẳn là cả người miền bắc lẫn người miền nam đáng lẽ đều vui, nhưng cuộc vui nào có được, vì cái chủ nghĩa cộng sản man rợ lại bày trò học tập cải tạo, cải tạo tư sản, đốt sách, phá chùa chiền và nhà thờ, rồi lừa dân thành thị về vùng kinh tế mới hiểm nghèo như một đòn thù của những người tuy có chung dòng máu Việt nhưng lại nhiễm chủ nghĩa cộng sản lai căng.

Những ngày sau tháng 4 đen, dân miền nam ai mà nghe tên như Võ Văn Kiệt hay Cao Đăng Chiếm mà không ớn lạnh. Trong những chức vụ có toàn quyền sinh sát dân lành, Võ Văn Kiệt ngày ấy là bí thư đảng ủy trong Ủy ban Quân quản thành phố Sài Gòn. Từ năm 1976 là phó bí thư thành ủy rồi chủ tịch ủy ban nhân dân thành phố. Nhớ lại không khí u uất ở Sài Gòn những ngày ấy, hàng trăm ngàn người bị đày ải vào trại cải tạo, thì để nhận biết ai là người gây ra cảnh gia đình ly tán này, như Nguyễn Văn Trấn đã thú nhận trong cuốn "Viết cho mẹ và quốc hội" là họ đã "nhà người ta thì lấy, vợ người ta thì ngủ". Một sự chiếm đoạt cả vật chất lẫn tinh thần đầy thú tính. Những hành động này phải nói là man rợ, nếu không có sự chỉ đạo của những cấp trên như Kiệt thì ai vào đây?

Chỉ đến khi về hưu và gần đất xa trời, thì Kiệt mới có những phát biểu "án tượng" như thế, nhưng mục đích của Kiệt có lẽ là ở câu "vết thương chung của dân tộc cần được giữ lành, thay vì lại tiếp tục làm nó thêm rỉ máu". Phải chăng, Kiệt muốn nhắc nhở dân miền nam đừng gọi ngày 30 tháng 4 là ngày quốc hận nữa chẳng? Đừng làm vết thương rỉ máu nữa, mà hãy về đầu quân cùng lũ đàn em ngày nay của Kiệt để thành Vịt kiêu yêu nước. Xem ra lời phát biểu ấy của Kiệt vào năm 2005 không gì khác hơn là để tô vẽ thêm cho nghị quyết 36 vào năm 2004.

Dẫu nhận diện ra mặt thật của Kiệt, nhưng Tiểu Yến Tử vẫn phải có một câu khen ngợi Kiệt, vì còn thiếu gì lũ cán bộ cộng sản, cả còn đương chức lẫn về hưu, vẫn chưa tỉnh ngộ. Hoặc đã tỉnh ngộ, nhưng còn cơ hội để vết thì chúng vẫn vết. Đúng là vết thương dân tộc cần phải giữ lành, nhưng chúng vẫn nhấn tâm làm nỗi đau của dân tộc Việt thêm rỉ máu, bằng tham nhũng, bằng đàn áp những tiếng nói yêu nước để tiếp tục bán nước cho Tàu như Phạm Văn Đồng đã ký công hàm bán nước vào năm 1958.

Giá quảng cáo trên báo Việt Nam Nguyệt San

Trang Quảng cáo	Màu hoặc trắng đen	Số tiền mỗi số báo	1 năm 8 số báo
Trang ngoài bìa sau	Hình màu	€ .150	€ .800
Trang trong bìa sau	Hình màu	€ .100	€ .600
A 4 Trang trong	Trắng đen	€ .80	€ .500
1/2 trang trong	Trắng đen	€ .50	€ .300
1/4 trang trong	Trắng đen	€ .25	€ .150
1/8 trang trong	Trắng đen	€ .15	€ .100

Tin Thế Giới

QHT tổng hợp)

RFI: Tổng thống Trump : Virus corona xuất phát từ một phòng thí nghiệm Trung Quốc

Trả lời một phóng viên ngày 30/04/2020, tổng thống Mỹ khẳng định có bằng chứng cho thấy siêu vi corona chủng mới xuất phát từ một phòng thí nghiệm Trung Quốc tại Vũ Hán. Chủ nhân Nhà Trắng đồng thời cho biết ý định áp dụng lại các biện pháp thuế quan để trừng phạt Bắc Kinh. Khi một nhà báo hỏi ông có những bằng chứng cho phép tin tưởng một cách chắc chắn rằng virus corona xuất phát từ một phòng thí nghiệm tại Vũ Hán hay không, Donald Trump không do dự trả lời : "Vâng, tôi có" và nói luôn là ông không thể đi sâu hơn vào chi tiết.

Cho đến nay, tổng thống Mỹ chỉ trích Trung Quốc thiếu minh bạch, tố cáo Bắc Kinh che giấu thông tin liên quan đến virus corona. Nhưng lần này tổng thống Hoa Kỳ đã đi xa hơn khi nêu lên khả năng Trung Quốc cố tình phát tán virus. Ông nói : "Nhẽ ra Trung Quốc có thể ngăn chặn virus lây lan nhưng Bắc Kinh đã không làm điều đó. Có thể do không có khả năng ngăn chặn virus, nhưng cũng có thể là Trung Quốc đã để mặc cho siêu vi lây lan". Điều đó không cấm cản tổng thống Trump ám chỉ rằng Covid-19 có thể là một đòn đả Bắc Kinh trả đũa Washington đã tiến hành chiến tranh thương mại. Vẫn theo Donald Trump, Trung Quốc muốn tạo điều kiện thuận lợi cho đối thủ của ông là Joe Biden đắc cử tổng thống Hoa Kỳ vào tháng 11 tới đây, bởi như chính Trump tuyên bố "Trung Quốc không muốn tôi tái đắc cử".

RFA: Chiến hạm Mỹ áp sát Hoàng Sa, Trung Quốc lại lên tiếng

Khu trục hạm có tên lửa dẫn đường của Hoa Kỳ USS Barry vào ngày 28 tháng 4 đi qua vùng biển gần quần đảo Hoàng Sa trong khuôn khổ chiến dịch tự do hàng hải- FONOP.

Hải quân Hoa Kỳ xác nhận với mạng tin tức Viện Hải quân Hoa Kỳ (USNI) về thông tin này. Cũng vào ngày hôm qua, theo USNI, Giải phóng quân Nhân dân Trung Quốc (PLA) lên tiếng trên mạng xã hội rằng cơ quan chức năng Hoa Lục đã điều tàu chiến, máy bay tiến hành hoạt động theo dõi, giám sát, xác định, nhận diện và xua đuổi một chiến hạm của Hoa Kỳ ra khỏi khu vực đảo Hoàng Sa. Phát ngôn nhân Bộ Tư lệnh Quân khu Miền Nam Li Huamin (Lý Hoa Dân) của PLA cho rằng 'những hoạt động khiêu khích của phía Hoa Kỳ vi phạm nghiêm trọng chủ quyền và an ninh Trung Quốc, cố tình gia tăng những mối nguy cơ trong khu vực và có thể dễ dàng gây nên sự vụ không lường trước.'

Trong khi phía Trung Quốc nói tàu chiến và máy bay của họ xua đuổi khu trục hạm USS Barry đi thì một viên chức Hải quân Hoa Kỳ phát biểu với USNI rằng khu trục hạm USS Barry tiến hành hoạt động theo kế hoạch mà không gặp phải chạm trán không an toàn hay thiếu chuyên nghiệp nào từ phía tàu chiến hay máy bay Trung Quốc. Tin còn cho biết ngoài hoạt động FONOP như vừa nêu, Khu trục hạm USS Barry còn có nhiệm vụ phối hợp với hai tàu chiến khác của Hoa Kỳ hiện đang có mặt tại khu vực Biển Đông ngoài khơi Malaysia là USS Bunker và USS America. Đây là khu vực đang có căng thẳng giữa Malaysia và Trung Quốc trong nhiều tuần qua khi Bắc Kinh điều tàu khảo sát HD 8 cùng các tàu hải cảnh đến khu vực khai thác dầu của Malaysia.

BBC: Mỹ cho phép sử dụng thuốc điều trị Ebola để điều trị Covid-19

Cơ quan Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Hoa Kỳ (FDA) đã cho phép sử dụng khẩn cấp

thuốc điều trị Ebola remdesivir để điều trị coronavirus. Điều này có nghĩa là thuốc chống virus này hiện có thể được sử dụng cho những người nhập viện do Covid-19 trong tình trạng nặng.

Một thử nghiệm lâm sàng gần đây cho thấy thuốc giúp rút ngắn thời gian phục hồi cho những người bị bệnh nặng. Nhưng việc cấp phép khẩn cấp của FDA không giống như phê duyệt chính thức, nó đòi hỏi mức độ xem xét cao hơn. Các chuyên gia cũng đã cảnh báo loại thuốc này - vốn được phát triển để điều trị Ebola và được sản xuất bởi công ty dược phẩm Gilead - không nên được coi là "viên đạn ma thuật" cho virus corona.

Trong cuộc gặp với Tổng thống Mỹ Donald Trump tại Phòng Bầu dục, Giám đốc điều hành Gilead Daniel O'Day cho biết việc cho phép của FDA là bước đầu tiên quan trọng. Công ty sẽ tặng 1,5 triệu lọ thuốc, ông nói. Ủy viên FDA Stephen Hahn cũng nói tại cuộc họp: "Đây là liệu pháp điều trị được cấp phép đầu tiên cho Covid-19, vì vậy chúng tôi thực sự tự hào đóng góp một phần trong việc này."

VOA: WHO: Các nước phải mở cửa dần, sẵn sàng khi virus trở lại

Các nước phải mở cửa dần dần, cảnh giác trước COVID-19 và sẵn sàng áp đặt lại các hạn chế khi virus trở lại, Tổ chức Y tế Thế giới ngày 1/5 khuyến cáo.

Những người dễ bị ảnh hưởng trong các cơ sở y tế, trong đó có những người trong các cơ sở chăm sóc sức khỏe lâu dài, các trại giam và những nhà di dân tạm trú, phải được bảo vệ, chuyên gia khẩn cấp hàng đầu của WHO, bác sĩ Mike Ryan, nói.

Ngay cả khi virus được kiểm soát, các cộng đồng phải vẫn giữ cách ly xã hội và các biện pháp vệ sinh, và việc xét nghiệm những ca nghi ngờ vẫn được tiếp tục, ông nhấn mạnh. Virus đã lây lan tại các cơ sở dành cho người lớn tuổi tại Châu Âu và Bắc Mỹ, trong khi tại Singapore, virus lây nhiễm các công nhân nhập cư tại các nhà trọ, ông lưu ý và nói thêm rằng "Vì một tia lửa trong một tình hình như vậy sẽ trở thành một

đám cháy rất nhanh chóng." WHO công nhận là các chính phủ khó giữ đóng cửa trong đại dịch, "vì những lý do xã hội, tâm lý và kinh tế", ông Ryan nói.

Trong khi các nước phương Tây đang bắt đầu nói lỏng việc đóng cửa, có khuynh hướng lo ngại virus lây lan tại các nước từ Haiti đến Somali, ông Ryan nói. Ông cũng nhắc đến Sudan, Nam Sudan, Syria, Yemen, Afghanistan, Sierra Leone, nước Cộng hòa Trung Phi và một ổ dịch lây nhiễm nghiêm trọng tại Kano, bắc Nigeria.

9BINH: Cựu chiến lược gia Nhà Trắng: Một khi người Trung Quốc có tự do, họ sẽ lật đổ ĐCS Trung Quốc

Cựu chiến lược gia trưởng của Nhà Trắng, ông Steve Bannon cho biết dựa trên những gì Đảng Cộng sản Trung Quốc (ĐCSTQ) đã làm trong đại dịch, họ sẽ phải đối mặt với hậu quả. Ông Bannon nói rằng chúng ta phải chuẩn bị cho trận chiến này, đây là một cuộc chiến vì tự do, và việc lật đổ đảng CSTQ sẽ mang lại sự thịnh vượng và hòa bình cho thế giới.

"Hãy nhớ rằng: Người dân Trung Quốc là nạn nhân vô tội", ông nói.

"Đây là một chính quyền chủ nghĩa cực quyền (chỉ ĐCSTQ), tàn ác và máu lạnh như Đức quốc xã trong những năm 1930". Ông cho biết thêm rằng Hoa Kỳ hiện đang tiến hành cuộc "chiến tranh thông tin và kinh tế" với ĐCSTQ. Cựu quan chức Nhà Trắng đã công kích ĐCSTQ, cáo buộc chính quyền ĐCSTQ che giấu những sự thật quan trọng về nguồn gốc của virus Corona Vũ Hán.

Ông Bannon nói: "Vào cuối tháng 12, ĐCSTQ đã biết rằng virus lây lan từ người sang người và đã xảy ra trong cộng đồng. Họ (ĐCSTQ) che giấu sự việc. Họ đã lợi dụng Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) để che giấu, và WHO đã làm những việc rất tồi tệ".

Ông nói thêm rằng chính quyền Bắc Kinh sẽ thấy người dân Mỹ đoàn kết.

"Đây là một cuộc chiến vì tự do, vì tự do của người dân Trung Quốc và phá vỡ tường lửa. Một khi người dân được tự do, họ sẽ lật đổ chế độ độc tài này. Tôi phải nói với bạn rằng đây là điều khiến thế giới đi đến hòa bình và thịnh vượng - chính là lật đổ ĐCSTQ", ông Bannon nói.

Tin Việt Nam

RFA: Công trình giống ‘đường lười bò’ ở Hải Phòng của doanh nghiệp Trung Quốc bị phá

Công viên xây dựng giống “đường lười bò” tại huyện An Dương, TP Hải Phòng bị nhà chức trách địa phương yêu cầu phá bỏ.

Theo tin truyền thông trong nước loan đi vào ngày 30 tháng 4, công trình vừa nêu này nằm trước nhà điều hành của Công ty Liên hợp đầu tư Thâm Việt, trên phần đất quy hoạch công viên cây xanh với lối đi lát gạch bao quanh một hồ nước nhân tạo. Công ty Thâm Việt thuộc sở hữu của doanh nghiệp Trung Quốc và là chủ đầu tư Khu công nghiệp An Dương.

Trước đó vào tháng 9 năm 2019, Công ty Thâm Việt cũng xây hàng chục nhà trái phép trên đất quy hoạch cây xanh cho công nhân Khu công nghiệp An Dương. Ngoài ra, công ty này còn cho đào hồ với hình bất quái âm dương. UBND TP Hải Phòng đã có văn bản yêu cầu chủ đầu tư phá dỡ các công trình này, tuy nhiên cho đến nay, một phần công trình đã phá dỡ nhưng hình bất quái âm dương vẫn thấy rõ.

BBC: Những ngôi 'mộ tình thương' của lính VNCH

Đã 45 năm trôi qua, nhiều quân nhân VNCH tử trận còn nằm lại nơi rừng thiêng nước độc hoặc bị lãng quên trong nghĩa trang hoang tàn.

Chiến tranh Việt Nam, một trong những cuộc chiến tranh thảm khốc nhất thế kỷ XX, để lại mất mát cho tất cả các bên. Quân nhân tử trận, dù là của Việt Nam cộng sản, Việt Nam Cộng Hòa hay Mỹ thì đều còn rất nhiều người mất tích, nằm lại nơi rừng sâu, hoặc dưới những ngôi mộ vô danh. Tuy nhiên, trong khi hai nhóm kia được các nhà nước tổ chức tìm kiếm với nguồn tài lực, vật lực, công nghệ đồ sộ thì những quân nhân VNCH tử trận, ở về phía bên thua cuộc và chính thể mà họ phụng sự không còn nữa, bị đẩy ra bên lề của các mối quan tâm đồng chính.

Các cuộc tìm kiếm hài cốt lính VNCH hoặc quy tập, sửa sang mộ phần ở các nghĩa trang bị bỏ hoang thường được tiến hành trong thầm lặng, lễ tưởng niệm được tổ chức kín đáo, tránh sự để ý của chính quyền. Năm 2000, các bà sơ tại mái ấm tình thương ở tỉnh Bình Thuận, bắt đầu quy tập các mộ phần vô danh hoặc những ngôi mộ không có người chăm sóc, trẻ sơ sinh tử vong về chôn cất trong khu nghĩa trang. Đến năm 2003, các sơ phát hiện các khu nghĩa trang hoang phế của quân đội Việt Nam Cộng Hòa và một hành trình mới bắt đầu.

"Chúng tôi quy tập mộ cho những người tử cố vô thân, chứ không chỉ quân nhân VNCH. Xung quanh đây có những nghĩa trang cũ. Tôi đến đó, thấy mồ mả hoang lạnh. Có những nơi xói lở hoặc bị đào bới khiến xương cốt lộ ra, rất xót xa," bà kể. "Đa phần là mộ vô danh. Chỉ một số ít có bia hoặc có thể bài thì mới xác định danh tính được." "Khi đưa các ngài về đây, chúng tôi tổ chức tang lễ trang trọng," bà nói. Các ngôi mộ ở đây đều có màu xanh, và được đặt tên là "mộ tình thương". Nhiều "mộ tình thương" là của quân nhân Việt Nam Cộng Hòa, có hàng trăm ngôi mộ như vậy được cải táng. Một số khác là mộ những người không bà con thân thích, chết trong thời loạn lạc chiến tranh và cả sau này. Phía trước các "mộ tình thương" của quân nhân VNCH thường có kèm chữ viết tắt biểu thị nghĩa trang mà họ được táng trước khi đưa về đây.

VOA: Tin tặc Trung Quốc tấn công mạng chính phủ Việt Nam giữa căng thẳng Biển Đông

Nghiên cứu mới nhất của công ty an ninh mạng hàng đầu của Mỹ cho biết nhóm tin tặc được xem là do nhà nước Trung Quốc hậu thuẫn có thể đang đứng sau một chiến dịch nhằm thu thập dữ liệu từ các quan chức chính phủ Việt Nam, giữa bối cảnh tranh chấp chủ quyền trên Biển Đông đang làm gia tăng căng thẳng giữa hai nước.

Theo nghiên cứu của công ty chuyên cung cấp thông tin về các mối đe dọa tình báo, Anomali, thì nhóm tin tặc có tên Pirate Panda đang cố gắng lừa các quan chức Việt Nam mở các tài

liệu Microsoft Excel độc hại được đính kèm trong email có nội dung chi tiết về các ngày lễ.

Địa điểm bị tin tặc nhắm tới là các quan chức ở Đà Nẵng, khu vực gần quần đảo Hoàng Sa, nơi được xem là “điểm nóng” gây ra căng thẳng gần đây giữa Việt Nam và Trung Quốc vì các hoạt động nhằm khẳng định chủ quyền của Bắc Kinh. Trong những ngày gần đây, Việt Nam công khai phản đối các hoạt động mới của Trung Quốc và không công nhận các yêu sách của Bắc Kinh đối với các đảo, đá ở Hoàng Sa, trong khi Trung Quốc nói rằng các yêu sách của Việt Nam đối với khu vực này là bất hợp pháp.

Tin tặc Trung Quốc thường xuyên phát động các chiến dịch gián điệp mạng nhắm vào các mục tiêu liên quan đến xung đột lãnh thổ của mình. Năm 2018, tin tặc Trung Quốc đã tấn công vào các công ty kỹ thuật và quốc phòng của Mỹ, nơi có quyền truy cập vào những thông tin nhạy cảm liên quan đến vấn đề tranh chấp Biển Đông. Những thông tin này được xem là rất hữu ích cho Bắc Kinh.

Hiện cả Việt Nam lẫn Trung Quốc đều chưa phản ứng gì đối với thông tin về cuộc tấn công mạng mới nhất này.

VOA: Việt Nam cấm đưa công nhân ra nước ngoài làm nghề massage

Việt Nam vừa ra nghị định mới, cấm các công ty đưa người ra nước ngoài làm nghề massage và một số ngành nghề khác.

Theo nghị định 38/2020/NĐ-CP, kể từ ngày 20/5, công nhân Việt Nam ra nước ngoài không được làm công việc massage tại các nhà hàng, khách sạn hoặc trung tâm giải trí. Ngoài ra, các công ty xuất khẩu lao động cũng không được phép đưa

người Việt Nam đến các vùng chiến sự, có nguy cơ xảy ra chiến sự, khu vực nhiễm xạ, nhiễm độc, hoặc nơi đang có dịch bệnh để làm việc.

Công nhân Việt Nam cũng bị cấm ra nước ngoài làm các công việc liên quan đến phóng xạ, các hoá chất độc hại, công việc về tử thi và mỏ mả hay săn bắt động vật hoang dã. Thống kê cho thấy Việt Nam đã xuất khẩu hơn 147.000 công nhân, trong đó có hơn 49.000 lao động nữ, ra nước ngoài làm việc trong năm 2019. Thời gian qua, đã có rất nhiều phụ nữ Việt Nam bị bắt vì liên quan đến các hoạt động mại dâm tại các tụ điểm giải trí và dịch vụ massage ở các quốc gia láng giềng.

Trong khi đó, tại Anh, Pháp và các quốc gia châu Âu, lao động xuất khẩu từ Việt Nam lại bị chú ý vì tham gia vào các hoạt động sản xuất, buôn lậu ma tuý bất hợp pháp.

DKN: Thêm 2 bệnh nhân ở TP. HCM tái dương tính

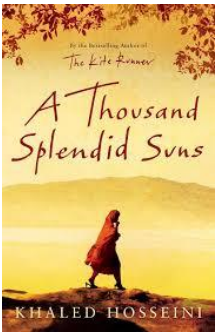
Hai bệnh nhân số 235 và 124 vừa có kết quả tái dương tính trở lại với sau khi 15 ngày xuất viện. Báo VnExpress dẫn thông tin từ Sở Y tế TP. HCM ngày 2/5 cho biết, 2 bệnh nhân là 124 và 235 tái dương tính nCoV sau 15 ngày xuất viện. Hiện đã được đưa trở lại điều trị tại Bệnh viện Dã chiến Củ Chi. Cả 2 từng đến Buddha Bar & Grill.

“Bệnh nhân 124”, nam, 52 tuổi, quốc tịch Brazil, xuất viện ngày 14/4. “Bệnh nhân 235”, nam, 25 tuổi, quốc tịch Anh, xuất viện sau đó một ngày. Trong 6 trường hợp tái dương tính của TP. HCM, 2 bệnh nhân dương tính lại vào ngày thứ 5 sau xuất viện, 1 trường hợp vào ngày thứ 9 và 3 người vào ngày 15.

Như vậy, TP.HCM đến hiện tại có 54 ca đã được Bộ Y tế công bố (35 ca nhập cảnh chiếm tỷ lệ 64,8%, 19 ca lây nhiễm thứ phát chiếm tỷ lệ 35,2%). Trong đó, có 47 ca đã xuất viện (3 ca ban đầu, 44 ca đợt 2). Báo Zing cho biết, hiện 47 trường hợp khỏi bệnh này được cách ly y tế tại nhà để quản lý, theo dõi sức khỏe và lấy mẫu xét nghiệm vào các ngày thứ 5, 10, 15 sau xuất viện, trong đó có 33 trường hợp có kết quả âm tính sau 14 ngày xuất viện và 6 trường hợp có kết quả dương tính trở lại.

QHT (Tổng hợp)

Truyện ngắn

Ngàn ánh dương rực rỡ

Khaled Hosseini

Trúc Hà dịch

Chương 47

Mariam

Bao nhiêu năm, giờ như lại ở trong một căn chòi. Nhà tù nữ Walayat là một tòa nhà hình vương tối tăm buồn tẻ ở khu Shar-e-Nau gần đường Con Gà. Nó nằm ngay giữa một khu rộng lớn giam tù nam. Một cánh cửa khóa ngăn cách Mariam và các phụ nữ khác với bọn đàn ông chung quanh. Mariam đếm được năm phòng giam. Tất cả đều không có bàn ghế, vách tróc sơn bần thiu, với cửa sổ nhỏ nhìn ra sân. Cửa sổ nào cũng có song chắn mặc dù cửa phòng giam không khóa và các bà được tự do đi ra ngoài sân tùy thích. Cửa sổ không có kiếng. Cũng không có màn, có nghĩa là bọn lính gác lang thang ngoài sân có thể nhìn thấy hết bên trong phòng giam. Một số phụ nữ than phiền là bọn lính gác hút thuốc bên ngoài cửa sổ và nhìn trộm bằng cặp mắt hiếu sắc với giọng cười đều, chúng rừ rì với nhau những lời khiếm nhã về các tù nữ. Vì lẽ đó, đa số phụ nữ mặc áo dài trùm kín người suốt ngày và chỉ cởi ra sau khi mặt trời lặn, sau khi cánh cửa cổng chính đã khóa lại và bọn lính gác đã trở về vị trí của chúng.

Ban đêm, phòng giam Mariam và năm người phụ nữ với bốn đứa nhỏ tối đen. Những đêm có điện, họ nâng nhỏ Naghma, một nhỏ gái thấp lùn, ngực lép, tóc quăn đen, lên trần nhà, chỗ có sợi dây điện bị tước vỏ. Nhỏ Naghma sẽ dùng tay không quấn sợi dây điện không vỏ quanh cái bóng đèn để nối mạch.

Mấy nhà vệ sinh nhỏ xíu vừa đủ chỗ ngồi, sàn xi-măng nứt nẻ. Một lỗ nhỏ hình chữ nhật đào xuống đất, dưới đáy là một đồng phân. Ruồi nặng bay ra vô cái lỗ đó.

Ngay giữa nhà tù là một cái sân rộng hình chữ nhật, ở giữa đó là cái giếng. Cái giếng không thoát nước có nghĩa là khoảng sân thường biến thành đầm lầy và nước có mùi thúi. Những sợi dây phơi đồ nặng đầy vớ và tã giặt bằng tay chẳng chặt trên sân. Đây là nơi tù nhân gặp gỡ khách thăm nuôi, nơi họ nấu cơm với gạo gia đình mang vô – nhà tù không cung cấp thức ăn.

Sân cũng là nơi con nít chơi đùa – Mariam được biết rất nhiều đứa trẻ đã được sinh ra trong tù Walayat này và chưa bao giờ nhìn thấy thế giới bên ngoài. Mariam nhìn chúng rượt đuổi nhau, chân không, bết đầy bùn.

Cả ngày, chúng chạy vòng vòng, chế ra những trò chơi sinh động, chẳng kể gì đến mùi thúi của phân và nước tiểu đã thấm vào cả nhà tù và cả thân thể chúng, chẳng quan tâm đến bọn lính gác cho tới khi bị lãnh cái tát.

Mariam không có khách thăm. Đó là điều đầu tiên và duy nhất Mariam đã xin các viên chức Taliban ở đây. Không thăm viếng.

Trong phòng giam của Mariam, không có người phụ nữ nào bị tù vì gây tội ác - tất cả chỉ vì tội "bỏ nhà trốn đi". Vì thế Mariam trở thành nổi tiếng. Bọn phụ nữ nhìn nàng với vẻ kính trọng, gần như kính sợ. Họ tặng nàng chăn mền của họ. Họ tranh nhau chia sẻ đồ ăn với nàng.

Người sốt sắng nhất là Naghma, người luôn luôn khoanh tay đi theo Mariam khắp nơi. Naghma là loại người tìm thấy niềm vui trong việc rao tin về những bất hạnh của người khác hay của chính mình. Cô ta nói bị cha cô hứa gả cho một người thợ may lớn hơn cô cả 30 tuổi.

"Ông ta hôi như cú, mà răng thì còn ít hơn số ngón tay," Naghma nói về người thợ may.

Cô tìm cách trốn đi Gardez với một thanh niên trẻ, con của ông thầy dạy giáo lý chỗ cô ở mà cô đã đem lòng yêu. Hai người đi chưa khỏi Kabul. Lúc họ bị bắt và đuổi trở về, người con trai của ông thầy giáo lý đã bị đánh roi trước khi anh ta kịp ăn năn và nói đã bị Naghma cám dỗ. Anh hứa sẽ tu tỉnh bản thân và dốc lòng rèn luyện kinh Koran. Anh được thả ra. Naghma bị kết án năm năm tù. Naghma nói ở tù cũng tốt thôi, cha cô đã thề, ngày cô được thả, ông sẽ kẻ dao vô cổ cô.

Lắng nghe Naghma kể, Mariam nhớ lại ánh sáng của những vì sao lạnh lẽo và những đám mây hồng nổi nhau trên những ngọn núi ở Safid-koh vào buổi sáng cách đây đã lâu khi má nàng đã nói với nàng: Như kim la bàn luôn chỉ về hướng Bắc, ngón tay của người đàn ông luôn luôn tìm một người đàn bà để buộc tội. Luôn luôn. Mariam, con hãy nhớ lấy.

Tuần trước đó là phiên tòa xử Mariam. Không có luật sư, không có nhân chứng, không có xét bằng chứng, không có kháng cáo. Mariam từ chối quyền có nhân chứng của mình. Cả buổi xử kéo dài không quá 15 phút.

Vị quan tòa ngồi ở giữa, Hồi giáo gộc, ốm yếu, là người chủ tọa. Ông ta hốc hác thấy sợ, da vàng và dày như da thuộc, râu đỏ quăn. Cặp mắt kính phóng to cặp mắt của ông và làm lộ hai

trông trắng vàng khè. Cái cổ ốm quá không chịu nổi cái khăn quấn vòng vo trên đầu.

“Bà nhận tội, phải không?” ông hỏi là n nữa với giọng mệt mỏi.

“Dạ nhận,” Mariam nói.

Quan tòa gật đầu. Hoặc không gật. Thật khó nói vì rõ rệt ông có tật lú lắc tay và đầu khiến Mariam nhớ đến tật lú lắc của thầy giáo lý già Mullah Faizullah. Lúc muốn nhấp miếng nước trà, ông không đưa tay lấy cái tách. Ông ra dấu cho người đàn ông vạm vỡ đứng bên trái, để người này đưa tách trà lên môi ông một cách kính trọng. Xong, ông nhẹ nhàng nhắm mắt lại, một cử chỉ biết ơn lịch sự và thâm lặng.

Mariam nhận thấy vị quan tòa này có một ưu điểm khó cưỡng. Đó là khi ông nói, giọng ông nghe thông minh và dịu dàng vô cùng. Nụ cười của ông đầy kiên nhẫn. Ông không hề nhìn Mariam một cách khinh khỉnh. Ông nói với nàng không bằng giọng ác cảm mà bằng giọng êm dịu như xin lỗi.

“Bà có hoàn toàn hiểu những điều bà nói không?” người đàn ông mặt xương ngò bên phải của vị quan tòa, không phải người đưa trà, nói. Người này trẻ nhất trong ba người. Y nói nhanh và một cách tự tin quá lố, xác xược. Y đã khó chịu vì Mariam không nói được tiếng Pashto*. Mariam thấy rõ y là hạng thanh niên trẻ thích kiếm chuyện để có dịp tỏ quyền hành, hạng người đâu đâu cũng nhìn thấy tội phạm, nghĩ mình sinh ra với quyền phê phán kẻ khác.

“Tôi có hiểu,” Mariam nói.

“Tôi tự hỏi,” tên tòa trẻ nói. “Thiên Chúa tạo ra chúng ta, đàn bà các người và đàn ông chúng tôi, khác nhau. Bộ óc của chúng ta khác nhau. Các bà không có khả năng suy nghĩ như chúng tôi. Các bác sĩ Tây phương và khoa học đã chứng minh điều đó. Đó là lý do tại sao chúng tôi chỉ đòi hỏi một nhân chứng nam nhưng hai nhân chứng nữ.”

“Tôi nhìn nhận những điều tôi đã làm, thưa ông,” Mariam nói. “Nhưng nếu tôi không làm thì ông ta sẽ giết cô ấy. Ông ta đang bóp cổ cô ấy.”

“Bà nói vậy. Đàn bà thì lúc nào cũng thè thốt đủ mọi chuyện.”

“Đó là sự thật.”

“Bà có người làm chứng không? Một người khác hơn người vợ kia là đồng lõa của bà?”

“Không có,” Mariam nói.

“Vậy thì hết nói.” Y đưa hai tay lên trời và cười khà.

Vị quan tòa ốm yếu ngồi giữa tiếp lời.

“Tôi có người bác sĩ ở Peshawar,” ông ta nói.

“Một thanh niên người Pakistan trẻ, đảng hoàng. Tôi gặp anh ta hồi tháng trước, rồi mới tuần

trước đây nữa. Tôi bảo, nói thật cho tôi biết đi anh bạn, và anh ta bảo tôi, ba tháng thừa ông, có thể sáu tháng tối đa - tất cả đều do Thiên chúa định.

Ông kín đáo gật đầu với người đàn ông vạm vỡ ngồi bên trái, rồi nhấp một ngụm nước trà y đưa. Ông chùi miệng bằng lưng bàn tay bị run. “Tôi không sợ phải từ giã cuộc đời này mà thằng con trai duy nhất của tôi đã giã từ cách đây 5 năm, cái cuộc đời cứ khăng khăng bắt mình phải chịu đựng hết nỗi khổ này đến nỗi khổ khác, cả khi mình không còn chịu đựng được nữa. Không, tôi tin rằng tôi sẽ sẵn sàng ra đi khi đã đến lúc.

Điều làm tôi sợ hãi, thưa bà, là ngày Thiên chúa gọi tôi đến trước mặt Ngài và hỏi, Tại sao người không làm như ta đã nói? Tại sao người không tuân theo luật pháp của ta? Làm sao tôi giải thích được cho Ngài, thưa bà? Làm sao tôi tự bào chữa được vì đã không theo lệnh của Ngài? Tất cả những gì tôi có thể làm, tất cả những gì mỗi chúng ta có thể làm, trong khoảng thời gian chúng ta được ban cho, là tuân theo luật lệ Ngài đã đặt cho chúng ta. Càng thấy rõ ngày cuối của mình, càng đến gần ngày phán xét của mình, tôi càng quyết tâm thực hiện lời của Ngài. Dù có khó khăn đau đớn đến đâu.”

Ông ta sửa thể ngồi trên gối và nhắm mắt.

“Tôi tin lời bà khi bà nói chồng của bà là người tính khí khó khăn,” ông ta nói tiếp, cặp mắt đeo kính nhìn Mariam không chớp, ánh mắt vừa nghiêm khắc vừa thương hại. “Nhưng tôi không thể không phiền lòng vì hành động tàn nhẫn của bà, thưa bà. Tôi đau lòng vì điều bà đã làm; tôi đau lòng bởi vì thằng bé khóc đòi cha nó trên lầu trong khi bà làm chuyện đó. Tôi mệt mỏi, tôi sắp chết, tôi muốn rộng lượng. Tôi muốn tha thứ cho bà. Nhưng khi Thiên chúa gọi tôi đến và nói, Nhưng người lấy quyền gì mà tha thứ, thì tôi phải nói sao đây?”

Hai người đồng nghiệp của ông gật đầu và tán phục nhìn ông.

“Tôi có cảm tưởng bà không phải là một người đàn bà độc ác. Nhưng bà đã làm một việc ác. Và bà phải trả giá cho điều bà đã làm. Luật Hồi giáo không hề mơ hồ về vấn đề này. Luật đó nói tôi phải cho bà đi đến nơi mà chẳng bao lâu nữa chính bản thân tôi sẽ gặp bà ở đó. Bà có hiểu không?”

Mariam nhìn xuống hai bàn tay. Nàng nói hiểu.

“Xin Allah tha thứ cho bà.”

Trước khi nàng bị dẫn đi, Mariam được đưa cho một văn bản, được bảo ký tên dưới lời khai của nàng và bản án của quan tòa. Dưới ánh mắt theo dõi của ba tên tòa Taliban, Mariam viết từng chữ tên nàng - chữ m, chữ r, chữ a và

chữ m - nhớ lại cái lần cuối cùng nàng ký tên trên một văn bản cách đây 27 năm, tại bàn của ông Jalil, dưới ánh mắt chăm chú theo dõi của một ông thầy giáo lý Hồi khác.

Mariam ở trong tù 10 ngày. Nàng ngồi bên cửa sổ phòng giam, theo dõi cuộc sống ngoài sân. Khi những cơn gió hè thổi mạnh, nàng nhìn theo những mảnh giấy vụn quay cuồng cời gió bay ra khỏi các bức tường nhà tù. Nàng theo dõi những cơn gió khuấy bụi lên cuốn thành những xoắn ốc quất ngang sân. Tất cả mọi người - bọn lính canh, tù nhân, bọn trẻ, Mariam - dẫu mặt vô khuỷu tay, nhưng bụi cũng không tha. Bụi chui vô lỗ tai và lỗ mũi, lông mi và các nếp da, giữa kẽ răng. Tới chiều tối, gió mới lặng. Và rồi nếu gió đêm có thổi thì cũng chỉ thật nhẹ, như thể muốn đền bù cho sự quá lỗ của gió ngày.

Vào ngày cuối của Mariam ở nhà tù Walayat, Nagma đưa tặng nàng một trái quýt. Cô ta đặt trái quýt lên lòng bàn tay Mariam và khép những ngón tay của nàng lại. Rồi cô ta bật khóc. "Chị là người bạn tốt nhất của em," cô ta nói.

Phần thời gian còn lại, Mariam đứng bên cửa sổ có song sắt để nhìn xem các tù nhân bên dưới. Có ai đang nấu cơm, một làn khói thơm hương thì là và hơi nóng xuyên qua cửa sổ. Mariam nhìn thấy bọn trẻ đang chơi trò bịt mắt. Có hai cô bé đang hát một bài về khiến Mariam nhớ lại thời thơ ấu, cha nàng cũng hát bài đó cho nàng nghe lúc họ ngồi câu cá trên tảng đá ngoài suối:

Cái hồ nước nhỏ
Con cá lòng tong
Mé hồ uống nước thông dong
Trượt chân cá té
Xuống hồ đi đong.

Đêm cuối cùng của Mariam đầy mộng mị. Nàng mơ thấy những viên sỏi, mười một viên, xếp đồng đều hàng dọc. Ông Jalil trẻ lại, nụ cười rạng rỡ, cầm lún đồng tiền, vết mồ hôi trên áo, áo khoác vắt vai, cuối cùng đến đón con gái chở đi một vòng trên chiếc xe hơi Buick Roadmaster màu đen bóng lộng của ông. Thầy giáo lý già Faizullah tay lần chuỗi, cùng nàng đi dạo dọc bờ suối, bóng hai người lướt theo dưới nước và trên bãi cỏ điểm hoa diên vĩ đại màu xanh oải hương nhưng trong giấc mơ này lại có mùi đinh hương. Mariam mơ thấy má nàng đứng nơi ngưỡng cửa căn chòi, tiếng bà vắng vắng từ xa gọi nàng về ăn cơm chiều lúc nàng đang chơi ngoài bãi cỏ mát mẻ nơi bọn kiến, bọ cánh cứng và cào cào bỏ nhảy lung tung. Tiếng rít của xe cút-kít nặng nề đẩy trên con đường bụi bặm. Tiếng chuông bò leng keng. Tiếng trư kêu trên đồi.

Trên đường đến sân vận động Ghazi, mỗi lần chiếc xe vận tải qua ổ gà, bánh xe làm tung tóe đá sỏi và bên trong xe Mariam bị hất tung lên khiến xương cùn của nàng đau điếng. Tên lính Taliban trẻ cầm súng ngồi đối diện nhìn nàng.

Mariam tự hỏi không biết đây có phải là người làm việc đó hay không, anh chàng mặt mũi dễ thương này với đôi mắt sâu, sáng và gương mặt hơi nhọn, ngón tay trở móng thâm đen gõ gõ vô thùng xe.

"Má đói không?" anh ta hỏi.

Mariam lắc đầu.

"Con có cái bánh. Ngon lắm. Nếu má đói con đưa má ăn. Không sao."

"Không, cảm ơn anh."

Anh ta gật đầu rồi hiền từ nhìn Mariam. "Má có sợ không?"

Cổ Mariam bồng nghẹn. Bằng một giọng run rẩy, Mariam nói thật. "Có, tôi sợ lắm."

"Con có tấm hình của ba con," anh ta nói. "Con không còn nhớ ba con ra sao. Chỉ nhớ hồi trước ông sửa xe đạp. Nhưng không nhớ tướng ông đi đứng ra sao, ông cười như thế nào, hay giọng nói của ông ra sao." Anh nhìn chỗ khác, rồi quay lại nhìn Mariam.

"Má con từng nói ông là người dũng cảm nhất. Giống như sư tử. Nhưng má con nói buổi sáng bọn cộng sản bắt ông đi, ông khóc nức nở như một đứa con nít. Con nói để má biết sợ là chuyện bình thường. Không có gì phải xấu hổ, má à." Lần đầu tiên ngày hôm đó, Mariam đã khóc một chút.

Cả ngàn cặp mắt đổ dồn nhìn nàng. Băng ghế sân vận động đầy người ngồi, người ta rướn cổ để nhìn cho rõ, người ta chắc lưỡi. Tiếng xì xào nổi lên khắp sân vận động lúc Mariam được dẫn từ xe vận tải xuống. Mariam tưởng tượng những cái đầu lúc lắc khi loa tuyên đọc tội trạng của nàng. Tuy nhiên nàng không nhìn lên để thấy người ta lắc đầu phản đối hay bác ái, trách móc hay thương hại. Mariam nhắm mắt, không nhìn một ai.

Sáng sớm hôm đó, nàng đã sợ mình sẽ làm trò cười cho thiên hạ, nàng sẽ khóc lóc van xin. Nàng đã sợ nàng sẽ la hét hay ói mửa hoặc sẽ đá ra quần, sợ bản năng động vật sẽ nổi lên làm nhục nàng ở những giây phút cuối đời. Nhưng khi bị buộc phải xuống xe, chân nàng đã không quy xuống, tay nàng đã không vung vẩy. Không phải khiêng nàng xuống xe. Có cảm thấy yếu, nàng nghĩ ngay đến thằng bé Zalmai, kẻ đã bị nàng cướp đi người yêu thương nó nhất đời, kẻ từ nay sẽ chịu nỗi buồn mất cha. Thì bước chân nàng vững lại và nàng có thể tự nhiên bước tới. Một người đàn ông cầm súng tiến đến bên cạnh nàng và bảo nàng đi về phía cột gôn phía Nam. Mariam cảm giác đám đông đang nồn nóng xiết

lại. Nàng không nhìn lên. Nàng tiếp tục nhìn xuống đất, nhìn bóng của mình và bóng của người đao phủ đang sát theo.

Mặc dù cũng có vài khoảnh khắc đẹp, Mariam biết cuộc đời của nàng phần lớn đã bất hạnh. Tuy thế, chân bước hai mươi bước cuối cùng, nàng cũng không khỏi ước ao được sống thêm ít nữa. Mariam ước gì được nhìn thấy Laila lần nữa, được nghe tiếng cười rộn rã của Laila, được ngồi cùng Laila uống trà, ăn chè bột báng còn thừa hôm trước dưới bầu trời đầy sao sáng. Nàng buồn tiếc không được nhìn thấy Aziza lớn lên thành một thiếu nữ xinh đẹp, không được vẽ bàn tay cho Aziza và vẫy kẹo hạnh nhân trong ngày cưới của Aziza. Nàng sẽ không bao giờ được chơi đùa với những đứa con của Aziza, là điều Mariam rất muốn, về già được chơi với con của Aziza.

Gần đến cột gôn, người đàn ông đi phía sau bảo nàng dừng lại. Mariam tuân lời. Qua tấm khăn che mặt, nàng nhìn thấy bóng của cánh tay hắt nắng bóng của cây súng AK lên.

Trong những giây phút cuối cùng đó, Mariam ao ước biết bao điều. Tuy nhiên, nhắm mắt lại, Mariam không hề cảm thấy tiếc nuối, ngược lại một cảm giác bình yên vô hạn tràn ngập lòng nàng. Nàng nghĩ mình đã bước chân vô thế giới này là đứa con hoang của một kẻ quê mùa hạ cấp, một thứ không ai mong muốn, một tai nạn đáng tiếc. Một thứ cỏ dại. Thế mà giờ đây nàng sẽ rời khỏi thế giới như một người đàn bà đã biết yêu thương và được thương yêu đáp lại. Nàng sẽ ra đi như một người bạn, một người đồng hành, một người che chở. Một người mẹ. Rốt cuộc, nàng đã trở thành một người quan trọng. Được chết như vậy, không tệ lắm đâu, Mariam thầm nghĩ. Không tệ lắm đâu. Một kết cuộc hợp pháp cho một cuộc đời khởi đầu bất hợp pháp. Ý nghĩ cuối cùng của Mariam là vài chữ trong kinh Hồi giáo mà nàng nhắm đọc trong hơi thở.

Ngài đã tạo thiên đàng và trái đất bằng sự thật. Ngài khiến đêm che phủ ngày và khiến ngày tiếp nối đêm, và Ngài đã khiến mặt trời và mặt trăng tuân phục làm tròn nhiệm vụ; giờ đây hỡi Ngài là Đấng Toàn Năng, Đấng Vị Tha.

“Quý xuống,” tên lính Taliban bảo.
Chúa ơi. Xin tha thứ và thương xót con, vì Ngài là kẻ vị tha nhất.

“Quý xuống đây. Cúi đầu xuống.”
Một lần chót, Mariam vâng lời làm theo.

(còn tiếp)

* Pashto và Farsi là hai ngôn ngữ chính của A Phú Hãn; Mariam nói tiếng Farsi (tiếng Ba Tư).

Nắng Xuân

*Ta yêu em nên luôn mãi mong chờ
Đêm vào mộng, ngày thần thờ nhưng nhớ
Ngỡ như là nhịp đập của con tim
Là hơi thở là tinh hoa cuộc sống*

*Khi em về ánh hồng lan trải rộng
Hạt nảy mầm cây vườn lá xanh tươi
Những búp hoa hé mở tựa như cười
Đem sinh khí cho góc vườn nho nhỏ*

*Chú chim con chuyền nhánh hát ca vang
Đang tô vẽ một bức tranh di động
Gió phải lòng lướt nhẹ mát làn da
Mang hương hoa thoang thoang trước hiên nhà*

*Vài vệt nắng làm duyên ngay lối bước
Dáng mượt mà, lại ấm áp làm sao
Ôi thiên nhiên ôi nét đẹp diệu hiền
Em kiêu diễm! Nắng Xuân là tên gọi*

2020 HTN

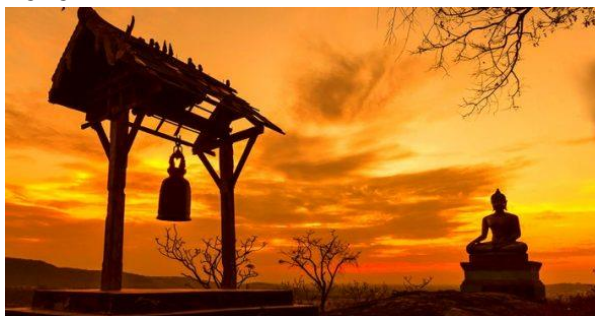

Vọng tiếng Chuông Xa

*Chuông vọng từ xa thánh thót ngân
Lòng người con phật thấy lâng lâng
Nắng niu tư tưởng đi vào đạo
Hương đến thiền môn mỗi bước gần*

*Chân lý lời kinh thầy thuyết giảng
Ân cần tu sửa nhẹ tâm thân
Hân hoan về cạnh đài sen tự
Dựa bóng Từ Bi giác ngộ dần*

2020 HTN

Ánh Sáng Từ Rừng Cây.

Bây giờ đang là mùa xuân. Mùa xuân là mùa tôi cảm thấy yêu đời nhất. Vừa trải qua mùa đông, mà, mùa đông thì khi tôi đi ngoài đường là cứ 'cắm đầu cắm cổ' bước cho mau đến nơi mình muốn đến... Mọi người đi trên đường cũng như tôi vậy thôi. Và, tôi quyết định làm một chuyến đi xa. Đi về cố hương.

Tôi tưởng tôi sẽ vui nhiều lắm khi trở về thăm lại thành phố xưa. Nhưng, tôi đã lầm. Thành phố này - bây giờ - không còn như xưa nữa nên tôi không những không vui không yêu đời mà lòng còn óat ngát oán hận với những người đã làm cho thành phố của tôi mất đi sự sống động mất đi nét đẹp duyên dáng mất đi nét thơ mộng và lãng mạn.

Tôi trở về lại thành phố sau nhiều chục năm cách xa nhưng tôi lại buồn đến khóc được. Thành phố này tôi đã từng trải qua thời thơ ấu cho đến ngày phải bỏ thành phố ra đi biệt xứ. Những hàng cây, một biểu tượng lãng mạn và sống động của thành phố cũng đã biến mất hết rồi. Những con người mà tôi gặp trên phố không có một chút gì về thân thiện cả. Tôi cố dè nén nỗi cảm xúc và cảm thù để rời trung tâm thành phố đi đến một ngôi chùa thật đẹp tọa lạc bên rừng thông trên ngọn đồi cao mà tôi đã từng có rất nhiều lần cùng bạn học chung trường chung lớp đến đó cắm trại và ngủ qua đêm.

Bây giờ là hai giờ chiều. Mùi trầm hương thơm ngát tỏa ra trong ngôi chùa tĩnh mịch cùng không gian yên bình và thơ mộng làm cho lòng tôi nhẹ dịu thanh thản và bớt ưu phiền. Ngôi chùa nằm giữa lưng chừng quả đồi được bao quanh bởi rừng thông ngút ngàn đã làm cho tôi bồi hồi nhớ lại khu tu viện Công Giáo ở Trại Hành - cách xa ngôi chùa này khoảng mười bảy mươi tám cây số - mà tôi từng sống trong tu viện đó hơn mười ba năm. Sau chiến tranh tu viện Công Giáo đã bị nhà cầm quyền chiếm đoạt và bán cho người Đài Loan làm hãng sản xuất trà. Ngôi chùa này không - chưa - bị nhà cầm quyền cướp đoạt là một điều may mắn. Trong các tôn giáo tại miền Nam thì Phật giáo là một trong những tôn giáo bị nhà cầm quyền bức hại khốc liệt nhất.

Nhìn lại ngôi chùa xưa với mái ngói đã quá cũ kỹ và những bức tường đầy rong rêu... theo thời gian đã làm cho lòng tôi se thắt lại.

Ngôi chùa này được xây dựng đầu năm một ngàn chín trăm sáu mươi chín và hoàn thành trước ngày chiến tranh Quốc Cộng chấm dứt khoảng ba năm. Ngôi chùa khi xây xong có tên là Lâm Quang Tự. Ánh Sáng Từ Rừng Cây.

Vị sư thầy trụ trì tiếp tôi tuy rất thân thiện nhưng vì ông còn quá trẻ nên tôi không tin ông là vị sư trụ trì tiếp nối. Tôi nghĩ ông là... sư quốc doanh.

Cũng không sao. Tôi đến để được nhìn lại ngôi chùa xưa để tâm hồn được đôi phút thanh thoát, chứ tôi không đến vì một người nào nên dù có là sư quốc doanh hay sư chính gốc thì cũng chẳng sao cả.

"Trước đây khách đến viếng chùa rất đông. Nhưng, từ khi nhà cầm quyền thành phố quyết định di dời ngôi chùa này đi nơi khác thì không còn một người nào đến đây nữa. Không còn phương tiện để bảo trì nên... thư viện, trai phòng và lầu chuông bây giờ đã không còn như xưa nữa..." . Vị sư thầy ngưng nói và hỏi tôi:

"Ông từ ngoài phố vô đây?"

"Thưa sư thầy, đúng là tôi từ ngoài phố vô đây, nhưng tôi ở Hòa Lan và vừa đến thành phố này hôm qua."

"Ông là... Việt kiều đầu tiên đến thăm chùa."

"Sư thầy trụ trì chùa này lâu chưa?"

"Lâu rồi. Tôi là đời thứ năm trụ trì ở đây khi vị sư phụ của tôi viên tịch."

Thấy tính tình sư thầy dễ hòa đồng nên tôi hỏi cho thêm phần thân mật:

"Nguyên do nào mà sư thầy lại chọn chùa này để xuất gia?"

"Do một giấc mơ kỳ lạ mà tôi thấy liên tiếp năm đêm liền. Trong một lần đến đây tôi đã kể về giấc mơ đó và tôi được khuyến khích xuất gia..."

"Như vậy là sư thầy phải có cơ duyên với vị sư phụ của sư thầy nên mới được nhận làm đệ tử?"

"Tôi cũng nghĩ như vậy."

Tôi vẫn nghi ông là sư quốc doanh nên muốn biết nhiều về ông hơn mà chưa biết làm cách nào, thì, may mắn thay ông đã tự nói ra điều mà tôi muốn. Ông muốn kể cho tôi nghe về giấc mơ đã thay đổi cuộc đời ông. Tôi làm ra vẻ thích thú lắm nếu như được nghe kể về giấc mơ kỳ lạ của ông. Sư thầy mời tôi ly trà nóng và rất thơm. Ly trà nóng và thơm đã giúp cho tôi tỉnh áo hơn và ấm áp hơn trong một buổi chiều có nhiều sương lạnh bên rừng cây. Sau đó sư thầy chậm rãi kể:

"Đêm mơ thứ năm tôi mới nhìn thấy rõ mặt người đàn ông nằm trên cái chõng tre ọp ẹp với cái mền rách nhiều chỗ đắp ngang bụng... giống hệt gương mặt tôi. Cũng như bốn đêm trước, đêm nay tôi lại thấy người đàn ông thỉnh thoảng hét lên một tiếng kinh hoàng đồng thời hai con mắt mờ ra thật lớn nhìn trừng trừng vào khoảng không gian trước mặt rồi nói lầm nhảm điều gì đó mà tôi không làm sao hiểu được, dù đã cố gắng lắng tai nghe. Một khoảnh khắc sau ông lại chìm tiếp vào giấc ngủ để rồi sau đó không bao lâu ông lại giật mình choàng mở lớn hai con mắt nhìn trừng trừng vào khoảng không gian trước mặt và hét lên một tiếng kinh hãi và rồi lại nói lầm nhảm tiếp điều gì đó.

Tôi định bỏ đi nhưng một chút xót xa bỗng dậy lên trong lòng vì tôi đang thắc mắc, tại sao

gương mặt của tôi lại giống với gương mặt của ông đó như vậy chứ. Tôi im lặng nhưng hai con mắt vẫn hướng nhìn về người đàn ông. Đối với tôi là người ở thành phố về đây, vào một ngày hè buồn thì sự yên tĩnh của vùng biển này với căn nhà cũ kỹ và người đàn ông là hoàn toàn quá sức tưởng tượng. Tôi cũng không biết tại sao tôi lại có cái cảm giác buồn như vậy. Và, bỗng từ đâu đó lại vang lên những tiếng hét kinh hoàng giống như người đàn ông đang nằm trước mắt tôi đây và với những lời kể lể như trong những đám tang mà tôi đã từng mục kích.

Tôi không hiểu tại sao tôi lại có mặt trong căn nhà quá nghèo này. Tôi quay mặt nhìn người đàn ông rồi đi đến mở cánh cửa nhà nhìn ra ngoài. Có lẽ vì mấy ngày qua có bão lớn nên những chiếc thuyền nhỏ nhoi của ngư dân trong vùng đã gặp nạn chẳng? Những chiếc ghe mà tôi được nhìn tận mắt thì không còn nguyên vẹn mà lại đã quá cũ kỹ. Có những chiếc nằm trên bờ như là đồ phế thải.

Mảnh vườn nhỏ trước nhà chỉ có ba cây đậu bắp mà những trái lớn có lẽ đã được vô trong nồi từ mấy ngày trước chẳng. Hiện tại cây đậu bắp chỉ còn trơ lại những trái éo uột và nhỏ xíu mà thôi. Sát hàng rào có bốn cây cà chua trái còn xanh và nhỏ xíu. Những luống rau lang mà tôi không hiểu là đã có củ hay chưa; tất cả là tài sản trong mảnh vườn hoang vắng và tĩnh lặng này.

Một người đàn bà đang bước những bước khó khăn từ ngoài xa, từ phía bờ biển đi thẳng về phía tôi như bà ta sẽ đi vô căn nhà của người đàn ông.

Người đàn ông vẫn nằm trên giường và cất tiếng nói khi ông thấy người đàn bà đứng như bất động từ ngoài cửa.

“Em về rồi đó à. Em có kiếm được con cá con tôm nào không em?”

Người đàn bà bước hẳn vô trong nhà và nói: “Không anh à. Anh đói lắm rồi phải không anh. Em nấu miến canh rau khoai mình cùng ăn anh nhé?”

Không đợi cho người chồng đang bị bệnh trả lời. Người đàn bà lặng lẽ đi xuống bếp. Tôi nhìn thấy rất rõ trên gương mặt của bà hai hàng nước mắt đang chảy dài xuống hai bên má.

Thời buổi khó khăn nên có rất nhiều gia đình phải ăn cơm độn với khoai. Nhưng, ăn rau khoai thay cơm thì tôi mới thấy gia đình này. Khi nồi rau khoai đem lên... là nồi nước với ít lá khoai... chứ không phải củ khoai. Người đàn ông bỗng hỏi vợ:

“Em cho con ăn chưa em?”

“Cho ăn rồi anh ạ.”

Người đàn bà nói xong thì thút thít khóc và đồng thời bà nhìn lên bức hình chụp chung ba người trên bàn thờ. Tôi cũng nhìn theo hướng bà nhìn

và giết mình đến trái tim như ngừng đập khi nhìn thấy hình của tôi đứng giữa người đàn bà và người đàn ông...

Tôi thức giấc và nhận ra là mình đang khóc. Tôi chợt hiểu hình hai người là ba mẹ tôi. Ba mẹ tôi quá nghèo đến không có cái ăn nên phải cho tôi vô cô nhi viện khi tôi mới được mười sáu tháng. Bao năm qua tôi cứ oán hận ba mẹ tôi tại sao sinh tôi ra làm chi rồi lại bỏ tôi. Sự oán hận đó theo tôi mãi cho đến đêm mơ thứ năm. Và, tôi đã vô cùng hối hận. Nếu như ba mẹ tôi còn sống thì chắc chắn bây giờ họ cũng khác. Nếu ba mẹ tôi còn sống tôi sẽ quỳ xuống mà xin ba mẹ tha thứ cho những oán hận mà tôi đã dành cho hai người. Và, tôi sẽ làm đủ mọi công việc để ba mẹ tôi được có bữa cơm đàng hoàng như mọi mọi gia đình khác.

Trong đời tôi tôi đã từng oán hận những người lính Bắc Việt khi nhìn thấy họ đang trên đường về thăm gia đình hay trở ra đơn vị. Tôi căm thù đến nỗi khi nghĩ những người lính Bắc Việt là những người lính ngu si nên bị các cấp chỉ huy bắt phải làm những chuyện không đúng với nhân cách của con người. Có lẽ họ cũng biết họ bị lợi dụng nhưng phải câm lặng chịu đựng. Họ là những người lính chịu đựng giỏi nhất thế giới.... Và, tôi cũng đã hiểu ra rằng, mỗi một con người đều có khổ đau và như vậy thì loài người phải có khổ đau... thì tại sao tôi lại oán hận họ mà không thể tha thứ cho họ chứ.

Thời gian thì không thể ngừng lại. Con người thì vẫn phải già đi theo năm tháng và rồi sẽ mất đi để rồi sẽ lại tái sinh theo kiếp luân hồi. Ngôi chùa Lâm Quang Tự này còn tại đây hay phải dời đi thì Lâm Quang Tự mãi mãi vẫn là ngôi nhà chung cho bất cứ người nào dù giàu sang hay nghèo hèn đều được chào đón khi tìm đến để những giá trị văn hóa giá trị tâm linh phải được trường tồn với dân tộc. Tôi luôn nguyện cho tất cả mọi con người có sự tha thứ trong trái tim vì mỗi người cũng cần sự tha thứ để có được tình thương yêu vĩnh cửu.

***

Trên đường về lại thành phố tôi thấy tâm hồn mình thật thanh thoát. Sự buồn bực và căm thù đã tan biến mất trong tôi kể từ khi tôi nói chuyện với vị sư trụ trì. Tôi thấy thành phố của tôi vẫn đẹp vẫn sống động vẫn lãng mạn như ngày nào. Tôi thấy mọi người trên đường phố thật dễ thương và thật đáng yêu vô cùng. Chắc chắn tôi sẽ không bao giờ quên vị sư trụ trì và ngôi chùa Lâm Quang Tự. Tôi nhận ra mình đã được nhận... Ánh Sáng Từ Rừng Cây vào lúc hai giờ chiều ngày hôm nay. /

Topa (Hòa Lan)

Nguyễn Thị Quê Hương.

Gió thổi mỗi lúc mỗi mạnh hơn làm cho Thuận phải kéo cao cái cổ áo khoác ngoài lên, nhưng, đôi chân thì vẫn bước đều trên con đường vắng người; cho đến khi anh dừng lại ở ngã tư. Nhìn con đường trước mặt, Thuận chợt nhận ra bóng dáng mùa thu đã trở lại khi trên các cành cây phía trước mặt có những chiếc lá vàng đang rời cành bay là đà xuống mặt đường khi có ngọn gió thổi đến.

Buổi chiều hôm nay khu phố vắng người và xe cộ. Gió nhiều làm cho Thuận cảm thấy mát hứng thú của một buổi dạo phố. Gió nhiều làm cho Thuận cảm thấy lạnh và thèm ly café. Thuận bước đến quán café mà anh vừa chợt nhìn thấy phía trước.

Ly café vừa đặt xuống bàn là Thuận liền cầm lên và uống một ngụm làm cho cô phục vụ thích thú mỉm cười duyên. Ngụm café nguyên chất không đường không sữa làm cho Thuận cảm thấy sảng khoái và cảm thấy ấm áp hơn. Thuận ghiền café như người yêu ghiền người tình. Người ta có thể nhịn nhiều thứ chứ không thể nhịn vắng người yêu quá lâu được. Còn Thuận, vì cuộc sống độc thân nên anh có thể nhịn ăn cả ngày nhưng không thể nhịn được café.

Nhìn cô phục vụ gọn gàng trong bộ đồ đầm với hai cái lọn tóc lúc lắc trên đầu đi từ bàn này sang bàn khác... gọi cho Thuận nhớ đến hình ảnh một người con gái năm xưa có đôi con mắt lạnh chanh với những ánh mắt nhìn tinh nghịch, và cái miệng thì cũng luôn sẵn sàng nở những nụ cười tươi.

Mùi thơm của ly café gọi cho Thuận nhớ đến một vùng quê hương với những đồn điền... một thời thơ ấu và một thời trai trẻ không thể nào quên được. Nơi đó, nơi phương trời thương nhớ đó với những ngày tháng luôn hiển hiện ra trong cái đầu của Thuận, để rồi anh thương tiếc cho một chế độ tự do và nhân bản, cùng một mối tình đẹp và thơ mộng nay đã không còn nữa. Mất người yêu đầu đời, Thuận không còn muốn yêu ai nữa. Thuận muốn trái tim của mình mãi mãi chỉ ghi mỗi một hình ảnh của người anh yêu ngự trị trong đó. Ngày nàng và Thuận sánh vai nhau đi dạo trong khu đồn điền cà phê của gia đình nàng, Thuận đã thủ thỉ bên tai nàng lời ước

nguyện: “Muốn tìm anh biến thành đài kỷ niệm. Trên đỉnh đài anh đặt ảnh hình em”. Và, Thuận đã không bao giờ quên lời nguyện ước đó.

Đã mấy mươi năm trôi qua rồi vậy mà Thuận vẫn không làm sao quên được... cứ tưởng chừng như mới hôm nào đây thôi. Hôm đó Thuận đi lang thang một mình, không phải vì anh chán đời hay thất tình, cũng không phải anh muốn làm triết gia; mà chỉ vì anh không còn một người bạn nào trong thành phố này nữa. Những thằng bạn thân từ thuở nhỏ của anh thì hai đứa đang ở thủ đô để tiếp tục việc đèn sách, dăm ba đứa khác thì đã tản mác khắp bốn phương trời theo tiếng gọi của quê hương. Bước chân đã tình cờ đưa Thuận đi ngang qua một khu đồn điền trồng café và, đang lúc thả hồn theo mây với gió thì bất chợt, Thuận nhìn thấy một cô gái thật xinh đẹp với dáng cao ráo trong bộ đồ đầm đang đi dạo một mình bên khu vườn café. Thuận không nghĩ là sẽ làm quen với cô gái mà chỉ muốn chọc phá làm cho cô giật mình thôi. Thuận vừa gọi cô gái vừa trợn đôi con mắt lên làm như hoảng sợ:

“Cô bé ơi... có con rắn.”

Nghe đến rắn cô gái liền la lên một tiếng thật kinh hãi rồi ù té chạy về phía hàng rào, nơi Thuận đang đứng. Vừa chạy cô gái vừa la lên thật lớn: “Trời ơi rắn! Ghê quá ghê quá... anh ơi.”

Khi đến đứng sát bên hàng rào, cô gái quay mặt nhìn lại phía vườn café và hỏi trong khi cả hai bàn tay xinh đẹp của cô để lên ngực như muốn giữ cho trái tim đừng đập mạnh quá:

“Con rắn bò về hướng nào vậy anh? Nó có lớn lắm không anh? Rắn gì vậy anh?”

Thuận thấy tội nghiệp cô gái quá. Có bao giờ anh làm cho một ai phải sợ hãi bao giờ đâu. Thuận nghĩ cô gái khi nghe nói có rắn thì chỉ thoáng giật mình và tránh khỏi chỗ đang đi thôi, vậy mà... Lỡ rồi nên Thuận đành phải giả bộ nhìn về phía hàng cây cà phê làm như đang nhìn theo con rắn, và nói:

“Con rắn không lớn lắm đâu cô bé à, nhưng nó đã trườn đi mất rồi. Nó trườn đi nhanh quá. Có lẽ đó là con rắn độc nhưng tôi không biết là loại rắn gì.”

Nói xong Thuận quay nhìn cô gái mặt vẫn còn xanh như tàu lá chuối. Cô gái thật đẹp và thật xinh với hai cái lọn tóc lúc lắc trên đầu. Như muốn cảm ơn người đã cứu mình, cô gái cười múm mỉm và làm dáng nhưng có vẻ ngượng ngùng vì cô vẫn còn sợ:

“Cảm ơn anh đã lên tiếng báo cho em biết có con rắn. Nếu không có anh ...”

“Cô bé đi dạo có một mình sao?”

“Dạ...”

Bây giờ thì Thuận muốn làm quen với cô gái nên anh hỏi tới:

“Cô bé có thể... cho anh biết tên được không?”

“Dạ... được anh. Tên em là Hương. Tên em là Nguyễn Thị Quê Hương.”

“Nguyễn Thị Quê Hương? Tên của em vừa đẹp lại vừa có ý nghĩa nữa.”

Thuận cũng giới thiệu tên của mình và đồng thời hướng mắt nhìn về tấm bảng lớn gắn trước cổng khu đồn điền. Tấm bảng ghi hàng chữ: Đồn điền café Quê Hương.

Cô bé thấy Thuận nhìn tấm bảng nên cười mím mím và nói tiếp:

“Quê-Hương là cô... là con của ông bà chủ đồn điền café Quê Hương chứ không phải là bé; là cô bé như anh đã gọi đâu.”

Thuận làm bộ ngạc nhiên:

“Thì cô... là cô bé, cô... đã già đâu.”

Cô bé Quê Hương như muốn tỏ là mình đã lớn, đã đến tuổi trưởng thành nên cô nói với vẻ nũng nịu:

“Hừ! Hương cũng gần mười bảy tuổi rồi chứ bộ.”

“Ừ, vậy thì... cô Quê Hương.”

“Có vậy chứ.”

“Quê Hương là tên thật của cô bé hả?”

“Nếu anh còn gọi Quê Hương là bé thì... không thèm nói chuyện với anh nữa đâu nghen.”

“Xin lỗi... em Quê Hương.”

Quê Hương vui nét mặt và nói:

“Tên em là Nguyễn Thị Quê Hương, nhưng mấy đứa bạn lại chỉ gọi Hương thôi. Anh biết tại sao không?”

“Dĩ nhiên là... không biết.”

“Mấy đứa quý tụi nó gọi em là Hương... café chỉ vì em thích uống café lắm.”

“Thì nhà của em... toàn café là đúng rồi.”

Từ buổi gặp gỡ hôm đó, Quê Hương và Thuận quen nhau. Nguyễn Thị Quê Hương là con duy nhất trong gia đình, là tiểu thư con nhà giàu và sang trọng nên được ba mẹ hết sức cưng chiều. Quê Hương thích uống café nên trên bàn học của Quê Hương luôn có một cái hũ bằng thủy tinh cao lớn hình con nai đựng đầy hột café đã qua chế biến. Và, nếu như đứng từ ngoài nhìn vô thì thấy rất đẹp mà không dễ nhận ra ngay đó là thứ gì.

Trong căn phòng học của Quê Hương đầy mùi hương café. Cái hương vị dịu dàng và thơm ngát tỏa khắp căn phòng làm cho Thuận lần đầu đặt chân đến đây, thấy thèm ly café. Rồi Thuận được mời uống café. Hôm đó Quê Hương mời Thuận đến thăm đồn điền và lúc hai người vô trong phòng học của Quê Hương thì Quê Hương đi lại tú lấy ra hai cái tách, rồi cầm cái bình thủy, Quê Hương quay nhìn Thuận và nói như ra lệnh: “Anh nhắm mắt lại đi. Nhớ là chỉ khi nào Hương nói mở thì mới được mở. Mà không được ăn gian đó nhe.”

Thuận làm theo lời và anh cũng đã đoán biết được cô bé sẽ làm gì rồi. Thuận cố lắng tai nghe

nhưng vẫn không thể nào nghe được tiếng va chạm của cái bình thủy và cái tách. Thuận nghe tiếng chân bước thật êm, thật nhẹ đến bên anh. Rồi tiếng của Quê Hương thánh thót nghe líu lo như tiếng chim:

“Bây giờ anh mở mắt ra đi anh.”

Quê Hương đang cầm tách café đưa tới trước mặt Thuận. Tách nước có màu nâu nhạt chứ không đen, nhưng nóng. Thuận nhìn thấy những làn khói mỏng bay lên từ cái tách làm anh phải hít thật mạnh.

“Quê Hương mời anh uống thử sản phẩm của nhà em xem có ngon không.”

Thuận nhấp thử một ngụm nhưng không vội nuốt vô cổ họng. Thuận ngậm ngụm café trong miệng thật lâu làm điệu bộ sành sỏi như người Pháp thử rượu vang trước khi uống mà anh đã được xem qua phim. Khi ngụm café trôi qua cuống họng Thuận liền khen:

“Café ngon và thơm quá.”

“Ngon thật không anh?”

“Ngon! Ngon lắm.”

“Anh xạo không hà. Nước café mà anh uống là thứ nước dảo đó chứ không phải là thứ nước café nguyên chất đâu. Em chỉ uống... và thích uống thử nước café dảo này thôi, vậy mà anh cũng...”

“Thì đây cũng là lần đầu tiên anh uống café...”

- Ủa, vậy anh chưa uống café lần nào hả?”

“Anh định nói... đây là lần đầu tiên anh được uống café... nước dảo nhưng thấy cũng ngon và thơm lắm.”

Quê Hương thích thú cười lên sảng sặc đồng thời đưa tay vuốt nhẹ lên ngực anh hai ba cái. Trong khi Thuận đang thưởng thức ly café nước dảo thì Quê Hương đi đến bên giàn máy Akai. Tiếng hát của nữ danh ca Thanh Thúy vang lên bài, Nỗi Buồn Hoa Phượng; rất hợp với hoàn cảnh hiện tại của mùa hè chia tay các bạn cùng trường mà Thuận và Quê Hương đều rất thích.

Từ sau hôm đó Thuận uống café thay nước. Thuận bắt đầu nghiền café và nghiền nhìn Quê Hương. Khu đồn điền café Quê Hương rộng bao la nên sản phẩm được xuất cảng qua rất nhiều quốc gia nhưng, gia đình của Quê Hương lại không dư giả tiền bạc bao nhiêu vì luôn bị những người từ trong rừng ban đêm mò đến nhà bắt phải đóng thuế và, đóng rất nặng. Phải đóng thuế cho những người tự xưng là “quân giải phóng” thì mới được yên ổn làm ăn, mới được toàn mạng sống.

Cho đến lúc này nhớ lại, đã gần nửa thế kỷ trôi qua rồi mà Thuận vẫn còn nhớ hương vị café Quê Hương. Hương vị thơm nức và ngon đặc biệt, cùng hình ảnh cô chủ nhỏ với hai cái lợn tóc

lúc lắc trên đầu... không làm sao mà anh quên được.

“Quê Hương ơi!” Thuận gọi thầm tên người con gái năm xưa mà nghe nổi đau đớn quận thất trái tim. Nhà của Thuận cách đồn điền café Quê Hương ba cây số. Với cái tuổi hai mươi hai và đang trong năm học cuối đại học Chính Trị Kinh Doanh, Thuận được hoãn dịch. Những ngày tháng nghỉ hè ở đây, nơi vùng đất đỏ cao nguyên, Thuận thường đến nhà thăm Quê Hương và cùng nàng đi thăm đồn điền, có khi đi bằng ngựa, có khi đi bằng voi và, rất thường cùng sánh vai nhau bước những bước khoai thai đi về phía trước. Đi mãi, đi mãi, đi tới tới mịt mịt hai đứa mới quay trở về nhà.

Một điều mà Thuận luôn tự hào và cho đó là điều hạnh phúc khi anh được góp mặt vào cuộc chiến lúc chiến cuộc sắp tàn. Tuy sự góp mặt của Thuận chẳng được bao ngày, nhưng Thuận vẫn luôn hãnh diện và ngẩng cao đầu. Sự góp mặt muộn màng trong cuộc chiến của Thuận cũng đã được đáp trả lại bằng ba năm rưỡi tù đọa đầy đói khát gần khu đồn điền café Quê Hương. Nhìn lại khu đồn điền mỗi sáng khi đi lao động ngang qua làm cho trái tim của Thuận quận đau lên từng cơn. Nhất là khi đi qua những nơi mà Quê Hương và Thuận đã từng ghi lại những dấu chân. Thời gian đã chôn vùi đủ mọi thứ nhưng hình ảnh và những kỷ niệm với Quê Hương thì không làm sao bị chôn vùi vào quên lãng cho được. Cái ký ức tưởng như không thấy mà lại thấy tất cả. Tưởng như xa lắc mịt mù ở mãi tận chân trời góc biển nào đó nhưng lại luôn hiện diện ngay trong trái tim và khối óc. Hai cái tách để uống café và cái bình thủy. Kỷ niệm, ký ức vui buồn ở một đời người nào ai có thể quên đi được. Buổi tối trước hai ngày của cái đêm định mệnh, Thuận cùng Quê Hương đi ăn tối trong một nhà hàng nấu ăn ngon nhất thành phố... Buồn Muôn Thuở. Thành phố Ban Mê Thuột. Những ngày phép rồi cũng hết. Những ngày thơ mộng bên nhau phải tạm gác lại chờ một ngày không xa sẽ tái hợp. Trước khi chia tay Quê Hương đã vòng tay choàng lấy cổ của Thuận, đôi mắt nàng nhắm lại chờ đợi. Thuận đã hôn vào đôi mắt ấy, hôn vào đôi môi ấy thật nồng nàn và thật lâu. Quê Hương thở thê bên tai anh:

“Mấy ngày phép qua mau quá anh hả? Em mong chúng mình mãi được như thế này.”

“Ngày mai anh về đơn vị và sẽ trở lại thật mau thăm em rồi chúng mình sẽ... được sống mãi bên nhau.”

Thuận vui sướng trong lòng khi nghĩ đến ngày cưới nên anh đã siết chặt người yêu hơn trong vòng tay.

“Đơn vị di chuyển đến đâu, hành quân nơi nào, anh cũng phải nhớ viết thư kể cho em nghe nha anh.”

“Anh nhớ.”

“Kể tất cả mọi chuyện cho em nghe, kể cả chuyện nếu anh có quen... cô nào.”

“Anh nhớ.”

“Ngày nào em cũng mong anh và nhớ anh.”

“Anh biết.”

“Nếu... chẳng may hai đứa mình...”

Quê Hương bỏ ngang câu nói dở dang và ôm chặt lấy Thuận. Trái tim của Thuận nao nao niềm thương yêu. Thuận nâng mặt người yêu lên nhìn đắm đuối vào đôi con mắt đẹp đang ướt nước và nói:

“Ngày anh trở lại em phải uống café nguyên chất với anh một lần.”

“Em hứa sẽ uống hoài với anh chứ không phải chỉ một lần. Uống hoài đến ngày chúng mình không còn trên cõi đời này nữa.”

Thuận ôm chặt người yêu và hôn lên gương mặt đang ướt dầm dề. Hình ảnh sau cùng này đã mãi mãi ghi đậm trong trái tim của Thuận và, chín năm sau Thuận mới trở lại khu đồn điền café Quê Hương để ngậm ngùi bước theo sau một người nhân công cũ hướng dẫn Thuận đến khu đất hoang cạnh bìa rừng, nơi có một mô đất còn nhú lên cao nhưng đã bị cỏ dại phủ đầy đặc. Đó là cái mộ chung của gia đình Quê Hương. Cả gia đình đã bị đạn pháo kích giết chết ngay cái đêm đầu tiên khi thành phố bị tấn công... Quê Hương mất kể từ cái đêm định mệnh 10 tháng 3 năm 1975.

***

Chiến tranh đã kết thúc từ lâu nhưng sự đau thương chia ly và thù hận thì vẫn còn y như cũ. Nếu Quê Hương còn thì nay nàng cũng bước vào tuổi già.

Thuận “thấy” Quê Hương cầm cái bình thủy rót thêm café vào ly của anh và thì thầm bên tai anh: “Uống với Quê Hương nghe anh. Quê Hương đã uống được café nguyên chất với anh rồi đó. Quê Hương mãi mãi ở bên anh và trong trái tim anh. Mãi mãi và mãi mãi cho dù mai này nếu có điều gì xảy ra làm cho anh phải xa Quê Hương, thì xin anh cũng đừng bao giờ quên Quê Hương nghe anh.”

Thuận cầm ly café lên. Một giọt nước mắt rớt vô trong ly. Cô gái phục vụ hoảng hốt nhìn anh với ánh mắt lộ vẻ như muốn hỏi chuyện gì đã xảy ra để đến nỗi anh phải rơi giọt nước mắt. Thuận lặng lẽ nhìn cô phục vụ đến không màng lau nước mắt, rồi từ từ, anh uống cạn ly café./.

Topa (Hoà-Lan)

Như chuyện thần tiên

Scorpion Reef

Hoàng Hải Thủy

(Chương 9)

Buồm đã giương và gió đã thổi về hướng đông nam. Biển êm, sóng lặng và chuyến đi khởi đầu với những điều kiện thuận lợi. Nhưng tôi vẫn có linh tính là chuyến đi sẽ không thể êm đềm như thế này.

— Em tìm thấy cái này hay lắm trong cái sắc người đẹp mang theo. Em nghĩ đàn anh cần được khai báo...

Giọng nói vang lên ở cửa phòng lái làm tôi giật mình. Cái giật mình này cho tôi biết rằng thần kinh tôi đã bị căng thẳng và đó là một triệu chứng không tốt. Tôi quay lại Phăng Xoa, gã Tây lai có tới 85% rau muống, giá sống và nước mắm, sì dầu, đứng ở cửa phòng, tay cầm cái sắc tay của Diễm Lan đưa ra.

Khô mở sắc và tôi thấy bên trong đầy những tập giấy bạc xanh. Toàn là đô-la. Nhiều quá. Tôi trở mắt nhìn. Không phải tôi hoa mắt vì đô-la mà là vì tôi nhớ ra lời Diễm Lan nói với tôi : vợ chồng nàng đã hết tiền, số tiền mua du thuyền là số tiền cuối cùng của vợ chồng nàng, nàng phải bán nữ trang, bán chiếc xe Falcon. Nàng không hề nói cho tôi biết là vợ chồng nàng còn từng này đô-la xanh.

— Em có mạn phép đếm sơ qua. Hơn 80.000 còn nằm trong sắc này. Túi của.

Tôi thốt lên:

— Làm cái gì mà nhiều dữ vậy ?

Phăng Xoa nheo cặp mắt gian ác nhìn tôi :

— Thằng cha này kỳ cục... Bộ anh cho là tôi vu oan cho người đẹp sao ? Bằng chứng đây chứ đâu. Anh cũng nhìn thấy như tôi là nàng xách cái sắc này lên tàu, không phải tôi.

Khô tắc lưỡi :

— Xoa.. Mà đừng lấy làm lạ. Thái độ của hắn là thái độ tự nhiên của người thấy rằng mình bị đàn bà đẹp đánh lừa. Nàng nói với hắn rằng vợ chồng nàng hết tiền và bị anh em mình săn đuổi thê thảm. Anh em mình là những thằng độc ác ôn còn đồ khốn nạn còn vợ chồng nàng, nhất là nàng chỉ là nạn nhân. Tuy nhiên — gã nhìn tôi — việc nàng nói với chú rằng nàng, hết tiền cũng

không hoàn toàn là nói dối, nàng hết tiền Việt Nam, còn đây là tiền Mẽo mà.

Như muốn nói cho tôi nhìn rõ hơn bằng chứng gian dối của Diễm Lan, Khô đẩy cái sắc tới dưới chân tôi. Sắc đã mở. Gã cầm cây đèn pin chiếu vào đó. Tôi nhìn thấy bên trong sắc thật chật ních những tập giấy đô-la 100 và 50 đồng.

Tôi thốt lên một tiếng chửi thề và thuận chân đá mạnh cái sắc trở lại chỗ Khô ngồi, Khô vẫn thản nhiên trong lúc thẳng Xoa trừng mắt:

— Thằng này ngứa ngáy muốn tằm quất đây...

Đàn anh cho phép em trở tài... ?

Nó như chỉ chờ đợi một cái gạt đầu của tên Khô là nhảy tới đánh tôi. Nó đã biết chuyện tên đồng nghiệp của nó — Quý Xe Tăng Tàu Bò gì đó — bị tôi đánh chết và chuyện đó càng làm cho nó náo nức muốn thử sức tôi. Nó có vẻ nguy hiểm hơn tên Quý. Tất nhiên nếu chỉ dùng sức người, tôi không ngại nó, xong nó có một khẩu Luger nòng ngắn gài ở thắt lưng, và một con dao găm gài ở túi dao bên mép quần cao bồi. Chỉ cần nghĩ rằng bị thất lợi, nó dùng đến súng, dao ngay lập tức.

Nhưng đàn anh của nó lắc đầu:

— Bỏ đi Tám. Mà không nhớ đã bao nhiêu lần tao nói rằng tao không thích dùng đến sức mạnh sao ? Sức mạnh của chúng mày là cái gì ? Bọn khỏe xác chỉ là những thằng vai u thịt bắp đi làm đầy tớ cho người có trí khôn. Trong những cuộc tranh chấp thời buổi này, sức mạnh thể xác là thứ vứt đi. Chỉ có trí khôn, mưu mẹo mới đáng quý. Mà trí khôn là một cái gì những thằng như mày không có...

Thằng Tây lai cười cầu tài:

— Đã có đàn anh có trí khôn. Đủ rồi. Em mà khôn nữa là thừa. Nhất là nếu em khôn quá, chưa chắc em đã sống lâu được với đàn anh...

Làn môi mỏng và tàn nhẫn của Khô chuyển động thành một nụ cười. Gã có vẻ bằng lòng :

— Mày nói đúng đó Xoa. Các cụ ngày xưa có câu là "Người khôn nói 100 câu tất có vài ba câu sai, kẻ ngu nói 100 câu tất có vài ba câu đúng". Mày nên nhớ rằng Me sừ Hạng Vũ ngày xưa khỏe là như thế, cử được đỉnh nặng ngàn cân, sức khỏe đánh ngã được ngàn người, nhưng tranh nhau ngôi vua với lão Lưu Bang bụng phệ, vẫn bị thua họ Lưu như thường. Như sự phụ tao là Gia Cát Vũ Hầu đó, sức trí gà không chặt, ra trận chỉ cầm quạt lông nhưng chỉ huy được cả ngũ hổ tướng của muôn đời là Quan Công, Trương Phi, Triệu Tử Long... Tao dám chắc nói về sức khỏe thì Quan Công chỉ để nhẹ một quả đi-rếch, sự phụ tao cũng dính chặt vào tường bóc bẫy ngày không ra...

Thằng Tây lai xoa xoa bàn tay vào nhau :

— Đàn anh biết lái tàu máy mà. Em biết. Ở Saigòn em vẫn thấy đàn anh đi chơi Ski

Nautique với lái HorsBord... Đàn anh có thể lái cái du thuyền nhẹ này hoặc là chỉ cho em lái. Nếu trên du thuyền này chỉ có hai anh em mình... với nàng...

Khôi nhìn tôi, nó dơ một ngón tay về phía tôi:

— Nếu không có thằng kỳ đà này.. chuyển đi sẽ du dương biết bao. Em lái thuyền, đàn anh dzui thú với nàng dưới ca-bin. Em cam đoan là em sẽ không đòi hỏi gì bao giờ đàn anh chán sẽ đến lượt em. Em chỉ cần nhòm trộm cũng đủ mãn nguyện. Đàn anh nên biết nhiều khi nhòm trộm còn khoái hơn là hành sự. Em có cái máu hơi bần là khoái nhòm trộm.

Khôi gạt đi, gã nghiêm nghị:

— Mày vừa nói một câu khôn khôn, nghe được thì lại phang ngay một câu ngu thấy mờ tỏ. Lái Horsbord chạy trong sông là một việc, lái tàu chạy ngoài biển là một việc khác. Khác hẳn nhau. Ngu như mày có học đến 20 năm cũng không lái được tàu biển. Muốn lái được tàu biển phải giỏi Toán. Mà Toán học một cái gì mà không thể hiểu biết. Tính Nhân, tính chia mà còn không biết làm...

Xoa gân cổ cái:

— Đàn anh nói sao chứ lái tàu cần gì phải giỏi Toán ? Bọn tài công Ba Tàu chúng nó học trường nào sao chúng nó lái được tàu đi khắp thế giới phẳng phẳng.

— Thôi đi. Đừng bắt tao phải nói nhiều...

Khôi gất. Gã miệng nói không muốn nói nhiều nhưng thực ra gã nói nhiều và thích nói hơn ai hết. Tôi ngờ gã cũng thích có dịp để chứng tỏ cái khôn, cái hiểu biết của gã. Gã tiếp:

— Bọn tài công Ba Tàu khác. Chúng nó đi theo tàu từ nhỏ, chúng nó lái theo kinh nghiệm. Và chúng nó cũng phải học chữ, học ngay những tài công cha anh chúng nó. Chúng nó không đi theo bản đồ nhưng nhìn hướng sao trên trời, chỉ cần nhìn mây chúng nó biết trước đích xác là mấy ngày nữa có bão, bão lớn hay bão nhỏ như thế nào.

Gã hướng về phía tôi:

— Mình cần có chú tài công đây để có thể đi đến nơi, về đến chốn. Nói cho mày biết để mày buồn là du thuyền này có thể không có mày nhưng không thể thiếu chú tài. Nghe chưa. Khi tìm được kho tàng, lại còn phải lặn xuống vớt kho vàng lên nữa...

— Lặn xuống thì có gì khó ? Em lặn cũng được. Chỉ cần có bình dưỡng khí...

Khôi giải thích dài dòng về sự khó khăn khi lặn xuống đáy biển. Hai tên ngồi gần tôi nhưng tôi không còn nghe chúng nói gì với nhau nữa. Tôi đang bận suy nghĩ về tình trạng bi đát của tôi với Diễm Lan.

Bi đát và đen tối. Ở đầu chuyến đi này có Thần Chết đợi chờ hai chúng tôi. Có là con nít cũng

không thể tin được chuyện sau khi tìm ra được xác phi cơ cùng hộp kim cương trong đó, bọn côn đồ này sẽ để cho tôi và nàng sống. Chúng sẽ thủ tiêu tôi dù chúng nó tìm được xác phi cơ hay không. Biển xanh kia sẽ là mồ chôn chúng tôi.

Nỗi thương hận dâng trong tim tôi. Tôi thương Diễm Lan. Tôi quên việc nàng nói dối tôi để chỉ còn thấy thương nàng. Vài lời dối trá đáng kể gì ? Trong trường hợp của nàng, nàng bắt buộc phải dối trá. Để hy vọng ra đi, để sống. Tình cảnh nàng còn bi đát hơn tôi nhiều. Tôi dù sao cũng đã quen thuộc với những cuộc phiêu lưu như thế này, tôi đã từng chiến đấu và đụng mặt với Tử Thần nhiều lần. Còn nàng, nàng chỉ là một người đàn bà, nàng vừa chứng kiến cảnh chồng nàng bị người khác bắn chết. Vũ Dương chết như một con thú bị săn đuổi, tới đường cùng vẫn không thoát. Y chết khi thấy sinh lộ thấp thoáng trước mắt.

Chồng nàng đã chết và nàng cũng sắp chết. Tôi tin rằng không cần tôi nói, Diễm Lan cũng biết như vậy. Sau khi nàng chỉ cho Khôi Bác Sĩ biết địa điểm, gã sẽ lạnh lùng cho nàng nhào xuống biển, thân nhiên như gã vớt xuống biển mẫu thuốc lá đã hết thuốc. Nếu nàng không chịu nói, gã sẽ làm cho nàng khổ sở đến sống không nổi mà chết cũng không xong.

Tôi lạnh người khi nghĩ đến chuyện có thể Diễm Lan không biết rõ vị trí phi cơ rớt. Có thể Vũ Dương không chịu chỉ rõ cho nàng biết xong tên Khôi Bác sĩ cứ nhất định là nàng biết. Nếu nàng chỉ không đúng chỗ ?

Tôi không dám nghĩ nhiều hơn. Không cần nhiều tưởng tượng, tôi cũng thấy trước cuộc sống trên chiếc du thuyền này sẽ là một địa ngục. Một địa ngục của Diễm Lan và tôi.

o O o

Việc làm thứ hai của Phăng Xoa, tên Tây lai, sau việc tìm thấy túi bạc Diễm Lan mang theo, là việc lục soát tủ lạnh đựng thực phẩm. Nó có vẻ khoái trá khi thấy trong tủ chứa nhiều la-ve hộp và rượu mạnh. Nó ôm mấy hộp la-ve vào ca-bin và hoan hỉ nói với Khôi:

— Yên trí lớn, đàn anh. Phi-di-đe lớn không chê được. Hai anh em mình cùng em Diễm Lan chui cả vào trong đó ngủ cũng vừa. Nhiều món đồp hít ra gì lắm, có cả cam tươi nữa.

Không nhìn tôi, nhưng tôi biết Xoa cố tình trêu tức tôi:

— Anh Cả Dẫn dự bị đưa em bé đi làm một châu trắng mặt linh đình trên biển nên sắp sẵn nhiều rượu mạnh lắm. Rất tiếc anh em mình đến phá đám làm cho chàng và nàng mất dịp vui thú. Đàn anh tin không... Em dám quả quyết rằng nếu không có anh em mình tới can thiệp, tên Vũ

Dương cũng bị thủ tiêu. Tên đó nhất định không thể sống được...

Xoa mở hộp bia và đưa cho Khôi.

Khôi hỏi lại:

— Mà nói cái gì kỳ kỳ vậy ?

Xoa cười khếch khếch:

— Đàn anh vờ. Ở đời này có cái gì mà đàn anh không hiểu ? Em nói là anh Cả Đản này sẽ hợp tác với em Sếch-Xy cho anh chồng bị mọc sừng của em làm một phát pờ-lông-dông xuống biển. Tất nhiên là sau khi anh chồng mọc sừng đã cần thận chỉ vị trí phi cơ rớt cho anh Cả Đản biết...

Không nhìn lại tôi cũng nghe tiếng cười nhẹ của Khôi:

— Cũng có thể. Ở đời này tất cả mọi chuyện đều có thể xảy ra. Cũng có thể là anh bạn chúng ta đây sẽ hợp tác với người đẹp thủ tiêu Vũ Dương, mà cũng có thể là vợ chồng Vũ Dương sẽ lạng lẽ cho anh bạn đây đi tàu suốt. Từ ngàn xưa, đàn bà và tiền bạc vẫn là hai nguyên nhân làm cho đàn ông háng hái giết nhau. Hai anh đàn ông nào cũng có máu tham đầy mình cùng lên đênh trên biển với một chị đàn bà khêu gợi, đa tình và một rương đầy kim cương. Sống thế nào được mà chẳng giết nhau. Họ giết nhau không phải là chuyện lạ, họ đưa nhau yên lành được tới Manila, tao mới cho đó là chuyện lạ.

o o o

Nhân lý do hết thuốc lá, tôi nói với Khôi tôi xuống phòng ngủ lấy gói thuốc mới. Gã thần nhiên gật đầu. Xoa ngồi ở trên đầu cầu thang nhìn xuống, nó không cần phải xuống tận phòng theo tôi.

Tôi muốn nhìn thấy mặt Diễm Lan, tôi cũng muốn xuống chỗ đặt giường ngủ, tìm quanh xem có món gì khả dĩ dùng làm khí giới được hay không. Tuy nghĩ vậy, tôi thất vọng từ trước khi tìm kiếm. Tôi biết rõ hơn ai hết là trên du thuyền này không có vật gì có thể tạm dùng làm vũ khí. Dù tôi có súng đi nữa, một tôi và một khẩu súng cũng khó có thể địch lại được hai tên côn đồ thiện nghệ giết người.

Phòng ngủ của du thuyền có 4 cái giường, hai chiếc lớn bên trong, hai chiếc giường bên ngoài có thể kéo ra và xét lại sát vào vách. Diễm Lan nằm trên một chiếc giường bên trong. Như một người máy, tôi bước vào và đứng bên giường nhìn xuống nàng.

Nàng nằm đó mặt nhợt nhạt như một xác chết. Hai quầng mắt nàng thâm đen như nàng vừa qua nhiều đêm không ngủ. Đôi mắt nàng nhắm nghiền và từ đó tôi thấy nước mắt ứa ra. Nàng tưởng người vào là một trong hai tên côn đồ nên vẫn nằm yên không mở mắt nhìn.

Khi tôi định quay trở ra, nàng biết người đứng đó là tôi. Đôi mắt nàng mở lớn và tôi thấy nước mắt chan hoà trong đó : — Chương... — nàng khẽ nói — Em xin lỗi. Em rất hối...

Một lần nữa nàng ngỏ lời hối hận nàng đã kéo tôi vào vụ này. Lời ấy với tôi không phải là lời mới lạ, nàng đã nói như thế nhiều lần. Nhưng lần này, khi cả hai chúng tôi cùng bị sa lầy gần ngập tới đầu, tôi xúc động một cách lạ kỳ khi nghe nàng nói. Tôi muốn an ủi nàng, muốn khuyến khích nàng nhưng tôi không biết nói gì. Tôi chỉ gượng:

— Chúng ta hãy còn sống, em đừng tuyệt vọng. Xoa ngồi ở đầu thang, đôi cẳng dài của nó chắn ngang lối đi. Nó tưởng tôi phải bước qua hai cẳng nó nhưng đi tới, tôi phóng chân đá mạnh vào mắt cá chân nó, miệng nói lớn :

— Tránh ra cho bố mày đi.

Nếu tôi có quẹt diêm trong một hầm thuốc nổ, phản ứng có lẽ cũng chỉ nhanh đến thế là cùng. Đang ngồi, nó bật dậy như người có lò xo, hai mắt nó rục lửa như mắt người điên lên cơn...

Khôi Bác sĩ ngăn chặn không cho trận xung đột nổ bùng. Tôi thảm hải lòng khi thấy rằng sống trên du thuyền này, chưa chắc gã trùm côn đồ này đã thanh thản. Gã cũng khổ sở vì phải luôn luôn dùng uy quyền ngăn chặn những trận xung đột đe dọa nổ bùng bất cứ lúc nào.

(còn tiếp chương 10)

Mừng Đại Lễ Phật Đản

ChinhNguyen

*Bảy đóa sen vàng nâng gót tịnh
Đón mừng Bồ Tát xuống trần gian
Vườn Lâm chợt thấy hoa đàm nở
Muôn vạn tin vui trở nhịp đàn.*

*Người bước đi trên 7 đóa hoa sen
Khi mới ra đời, sống cùng nhân thế
Mừng Bồ-Tát xuống trần gian cứu độ
Chỉ con đường giải thoát cho chúng sinh*

*Lấy Tứ Diệu Đế, Bát Chánh Đạo làm chân
kinh
Lấy Từ bi, Hỷ xả làm điều phước thiện
Lấy Tu nhân, Tích đức tạo Nhân lành Quả tốt
Và nguyện cầu cho nhân loại được an bình*

*Người ngự trên toà sen, thế giới tôn vinh
Lễ Phật Đản Hai-ngàn-không-trăm-hai-mươi
Tức Hai-ngàn-năm-trăm-sáu-mươi-bốn
Phật-lich
Thành kính nhớ ơn Người: Đức Thích-Ca-
Mâu-Ni.*

Giải trí có thưởng SUDOKU

Luật chơi: Có tất cả 9 hàng, 9 cột và 9 khung. Số từ 1 đến 9 chỉ được xuất hiện một lần ở mỗi hàng, mỗi cột và mỗi khung.

Giải thưởng: giải đáp đúng sẽ được tặng nửa năm báo VNNS (4 số). Giải trúng quý độc giả cũng có thể gửi tặng người thân. Đáp số xin gửi về địa chỉ tòa soạn trước ngày 18-05-2020.

Độc giả trúng giải thưởng: giải thưởng của đáp số là nửa năm báo, độc giả có thể theo dõi hạn báo ở trang bìa sau, phần địa chỉ ở dòng cuối.

7			3	1				8
	8				6	7	3	
3					2	9		
	2				5		6	9
5	3		1				8	
		3	2					6
	7	2	6				5	
1				5	3			2

Mẫu giới thiệu VNNS đến gia đình bè bạn

- tên người giới thiệu
- số độc giả.....
- địa chỉ.....
- giới thiệu độc giả mới tên:.....
- địa chỉ.....

Giới thiệu 1 độc giả mới sẽ nhận được giải thưởng 6 tháng báo VNNS.

ĐỌC VÀ ỦNG HỘ BÁO VIỆT NAM NGUYỆT SAN

**30€
1 năm**

Địa chỉ liên lạc

Tòa Soạn báo Việt Nam Nguyệt San
Van Der Hagenstraat 711- 6717DK –Ede

E-Mail: vietbaohoalan@yahoo.com

Tel: +31 (0)3 18-640625

IBAN:NL 16 INGB 0001 5086 64 t.n.v. AVVN

Chuyện cực ngắn: BỆNH LÃI NHÃI

Chị vợ đang nấu nướng trong nhà bếp, anh chồng cứ đứng bên lải nhải không ngừng:

- Chậm thôi! Cẩn thận! Lửa lớn quá! Mau lên! Lật cá đi! Ôi cho nhiều dầu quá!

Chị vợ nói: Em biết phải nấu nướng thế nào mà!

Anh chồng: Em đương nhiên là biết, bà xã. Anh bình tĩnh nói tiếp:

- Anh chỉ là muốn em biết, khi anh lái xe, em ở bên lải nhải không ngừng và em sẽ hiểu cảm giác của anh thế nào thôi!

Bài học rút ra:

Học cách thông cảm cho người khác không khó, chỉ cần bạn nghiêm túc đứng ở góc độ và lập trường của đối phương để nhìn nhận vấn đề. Bởi khi bạn là họ, bạn mới hiểu tất cả những hành động của họ ở mọi góc độ. Đừng vội suy xét và kết luận sự việc khi chưa rõ mọi vấn đề. Thấu hiểu người khác thay vì phàn nàn họ là bài học rút ra từ chuyện cực ngắn này.

Truyền Thông Xã Hội Dân Sự

Lts. Trong số này VNNS xin hân hạnh giới thiệu đến quý độc giả bài viết đang được lan truyền rộng rãi trên các diễn đàn xã hội dân sự của facebooker Trương Thị Hà từ Hà Nội. Kính mời quý độc giả theo dõi sau đây:

* * *

TÂM TƯ MỘT NGƯỜI MIỀN BẮC "9X" về ngày 30 tháng Tư

Mỗi lúc buồn hoặc cần viết bài về những câu chuyện không hay đang xảy ra trên đất nước Việt Nam thân thương, tôi thường lắng nghe bài hát "Việt Nam tôi đâu." Chỉ có giai điệu của bài hát mới giúp tôi diễn tả hết tâm trạng day dứt, đượm buồn, thất vọng nhưng không bao giờ bỏ cuộc...

Cách đây vài năm, những ai gọi ngày 30/4 là ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, tôi chưa tin họ. Những ai gọi ngày 30/4 là ngày quốc tang, quốc hận, tôi cũng chưa tin họ. Tôi không tin ai hoàn toàn khi tôi chưa

tự đặt ra các câu hỏi và tự tìm hiểu về ý nghĩa thực sự của ngày 30/4.

Cảm thấy bị lừa dối

Sách giáo khoa lịch sử ư? Tôi chưa bao giờ tin, vì lúc nhỏ, tôi đã có cảm giác những từ "ngụy quân", "ngụy quyền" là những từ để miệt thị ai đó, chưa biết thực hư thế nào nhưng đó là những từ "không đẹp". Lớn lên tôi mới biết, sách giáo khoa lịch sử đích thị là một tài liệu nhồi sọ có tính toán và có hệ thống của "bên thắng cuộc" là Đảng Cộng sản Việt Nam. Lúc đó, tôi cảm thấy bị lừa dối và bị tổn thương rất nhiều. Tôi cảm thấy mình thật ngờ nghệch vì mình bị kẻ khác lừa hai mươi mấy năm. Nhưng có lẽ, mức độ bị lừa của tôi đỡ hơn các bạn trẻ miền Bắc khác? Tôi học lịch sử để được điểm cao, chứ tôi chưa bao giờ tin những gì sách lịch sử viết. Trong khi nhiều bạn trẻ hiện nay vẫn tung hô, vỗ ngực về cái ngày mà chính các bạn chẳng biết là ngày gì. Tất cả những gì các bạn biết về ngày 30/04 là "ngày giải phóng miền Nam thống nhất đất nước" vì đó là những gì các bạn được học trong sách giáo khoa lịch sử.

30/04 – Ngày Quốc Tang

Đối với tôi, ngày 30/4 hôm nay và về sau là ngày đáng thương cho đất nước Việt Nam và toàn thể người dân Việt Nam trước và sau năm 1975. Giải phóng gì mà 444.000 thanh niên miền Bắc và 282.000 thanh niên miền Nam phải bỏ mạng. Giải phóng gì mà 2 triệu người dân Việt Nam vô tội phải chết trong lửa khói. Giải phóng gì mà 1 triệu lính miền Nam phải bỏ tù cải tạo, trong đó có 165.000 lính miền Nam chết trong trại cải tạo. Giải phóng gì mà 1,5 triệu con dân miền Nam phải tha phương nơi đất khách quê người để trốn chế độ cộng sản, trong đó có 300.000 người sẽ mãi mãi không bao giờ nhìn thấy bến bờ tự do. Giải phóng gì khi ngày nay 97 triệu người dân Việt Nam bị tước những quyền cơ bản như quyền biểu tình, quyền lập hội. Thống nhất gì khi lòng dân không yên, vẫn còn phân biệt, đối xử vùng miền giữa thành thị và nông thôn, kẻ có tiền và quan hệ luôn đè đầu, cưỡi cổ kẻ nghèo hèn.

Dù sao cũng không đáng ăn mừng

Dù tôi không biết gì về sự thật ngày 30/04, tôi cũng chẳng thấy vui gì trong cái ngày này khi tôi bị chính quyền tước hộ chiếu, giấy tờ tùy thân, bị phân biệt đối xử trên chính quê hương mình.

Dù tôi không biết gì về sự thật ngày 30/04, tôi cũng chẳng thấy vui gì trong cái ngày này khi thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh vừa bị tuyên y án 11 năm tù và 5 năm quản chế với chứng cứ buộc tội vì thầy dạy bài hát "Trả lại cho dân". Dù tôi không biết gì về sự thật ngày 30/04, tôi cũng chẳng thấy vui gì trong cái ngày này khi công an vẫn tùy tiện mời, triệu tập người dân lên làm việc vì những lý do rất viễn vông như: "làm việc liên quan đến vấn đề đăng tải, chia sẻ bài viết trên mạng xã hội."

Dù tôi không biết gì về sự thật ngày 30/04, tôi cũng chẳng thấy vui gì trong cái ngày này khi hàng triệu người dân Việt Nam vẫn phải tha hương cầu thực nơi xứ người. Đáng buồn hơn, khi những người dân bị tù đày nhiều hơn trên chính đất nước Việt Nam. Họ yêu nước, họ đấu tranh cho công bằng xã hội nhưng lại bị chính quyền bắt bớ vì những tội danh mơ hồ được quy định trong Bộ luật hình sự. Chứng kiến những cảnh này, tôi cứ nghĩ mình đang sống ở đất nước Triều Tiên, Trung Quốc... Tù nhân lương tâm đang sống ở nhà tù nhỏ, còn tôi và người dân Việt Nam đang sống ở nhà tù lớn.

[Typ hier]

30/04 – Ngày cho kẻ chiến thắng điên cuồng

Vào ngày này, đội ngũ dư luận viên hoạt động tích cực để công kích những người dám nói sự thật về ngày 30/04 và có tiếng nói phản biện mạnh mẽ trước những bất công của xã hội. Thật nực cười, khi chúng chỉ biết chửi đổng như Chí Phèo, đặng đi đặng lại vài hình ảnh về việc lính Mỹ giết trẻ em, hiếp dâm phụ nữ chưa được kiểm chứng. Tôi cũng bắt lượm với mấy câu đại loại như: “*Chúng ta đã hy sinh xương máu... nên không thể để chính quyền lọt vào tay người khác*”. Tôi chẳng biết các ông đang nói đến xương máu của ai? Chính quyền lọt vào tay ai? Các ông phải nhớ, chính quyền là của người dân Việt Nam, chứ không của riêng ai cả! Trong ngày này, miền Bắc đặc biệt là trung tâm thành phố Hà Nội đang giăng biểu ngữ tung hô Đảng và Nhà nước. Những cô gái trẻ ăn mặc sexy, áo hai dây, quần bò ngắn bó sát người đang trình diễn những tiết mục sôi động trong niềm tự hào viên vông. Trong ngày này, Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh mặc áo cờ đỏ sao vàng, để tay lên ngực và hát vang bài hát “*tự hào lắm hai tiếng Việt Nam.*”

30/04/1975 – Ngày đen tối cho thế hệ trẻ

Tuổi trẻ bây giờ đọc mấy tin scandal, với mấy video trần truồng thì share với like ầm ầm như vụ nghi lộ clip sex của hot girl này, hot girl nọ. Gần đây còn có một game show cực kỳ vớ vẩn, hình như tên là “game love” gì đó. Đại loại là một bạn nam, một bạn nữ sẽ uống bia để vượt qua các thử thách sờ mó, hôn hít nhau trên ống kính trong đó có cả những bạn trẻ sinh năm 97, 98 tham gia chương trình. Nhắc đến chính trị thì mặt bạn nào cũng ngáo ngơ. Phỏng vấn hỏi Bí thư, Chủ tịch nước, Chủ tịch quốc hội cũng nhe răng ra cười, lắc đầu không biết. Đó là những người lãnh đạo và quyết định đến vận mệnh của đất nước, đó là những người quyết định đến việc các bạn đi học phải đóng bao nhiêu tiền, quyết định giá lít xăng các bạn đổ mỗi ngày, quyết định nợ công của bạn ngày hôm nay và con cái bạn ngày sau. Chính trị là một khái niệm dễ gây dị ứng. Nó được hiểu như là một lĩnh vực khô khan, gây nhức đầu, chóng mặt và bất an. Nhưng các bạn phải quan tâm đến nó. Nếu các bạn cứ để chính quyền độc tài chính trị, các bạn sẽ sớm là nạn nhân của việc thờ ơ với chính trị.

30/04 – Tuổi trẻ, trách nhiệm, danh dự

Các bạn không cần phải có lý tưởng, chẳng cần phải làm điều gì đao to búa lớn, chỉ đơn giản là biết yêu thương, biết quan tâm và biết quan sát một chút. Trước đây, nếu chúng ta sống ở thời chưa có tivi và internet, chẳng ai trách các bạn bị nhồi sọ cả. Nhưng hiện nay, các bạn có tất cả mọi thứ trong tay, internet, smart phone, Facebook... Nếu các bạn còn chưa nhận thức hoặc cố tình không chịu tìm hiểu, tôi xin thẳng thắn nói với các bạn: “Con người khác con vật ở chỗ là biết tư duy độc lập, biết yêu thương và cảm thông cho đồng loại.”

Nếu các bạn chưa tin những gì tôi nói, hãy tự mình kiểm chứng. Tôi có thể gợi ý cho bạn làm một việc đơn giản nhất vào ngày hôm nay. Hãy lên mạng research các cụm từ “**Sự thật về ngày 30/04**”, “**Việt Nam Cộng Hòa**”, “**Cờ Vàng**”.

*“Đất nước mình ngộ quá phải không anh
Bốn ngàn tuổi mà dân không chịu lớn
Bốn ngàn tuổi mà vẫn còn bú mớm
Trước những bất công vẫn không biết kêu đòi...”*

Thay lời kết

Tôi muốn gửi gắm thế hệ đi trước một sự trách móc vì đã để tuột mất nền tự do của miền Nam Việt Nam nói riêng và đất nước Việt Nam nói chung.

Tôi cũng gửi gắm lòng biết ơn sâu sắc đến những người đã cố gắng gầy dựng và gìn giữ chính quyền Việt Nam Cộng Hòa tự do non trẻ. Đặc biệt, tôi muốn gửi gắm lời cảm ơn chân thành đối với những người còn sống và đã từng phục vụ cho chế độ Việt Nam Cộng Hòa, những người con và người cháu của họ vẫn đang tiếp tục thập lên ngọn lửa đi tìm tự do cho đất nước Việt Nam.

Là một người trẻ, sống ở miền Bắc, không được cảm nhận trực tiếp về những nỗi đau và mất mát của người miền Nam Việt Nam. Thay vì cứ tự hào về cái quá khứ mà chúng tôi không hề tham dự, chúng tôi sẽ hành động, suy nghĩ độc lập, dũng cảm, biết đột phá, và cố gắng làm mọi thứ để giải phóng người dân khỏi chế độ độc tài, mang lại tự do thực sự cho người dân Việt Nam.

Tôi luôn vững tin và mong chờ ngày Việt Nam có tự do thực sự.

Fb Trương Thị Hà

Trong niềm tin Đức Kitô Phục Sinh

Tang gia chúng con xin kính báo đến Đức Ông, Quý Cha, Quý Tu Sĩ, và thân bằng quyến thuộc gần xa.

Người Chồng, Người Bố, Ông, Cố, của chúng con là:

Ông Giuse: Nguyễn Văn Miễn

Sinh ngày 20-01-1934 tại Bùi Chu-Việt Nam
Đã an nghỉ trong Chúa vào lúc 21:30 ngày 18 tháng 04 năm 2020
Tại: Viện dưỡng lão Arnhem

Hưởng thọ 86 tuổi

Chương Trình Tang Lễ

Linh Cữu được quản tại: Uitvaartverzorgingkramer, Zuider Parallelweg 16, 6882 AD Velp.
Thứ ba, ngày 21 tháng 04 năm 2020 từ 14g00 đến 14g30 Thăm viếng. (Địa chỉ như trên.)
Thứ tư, ngày 22 tháng 04 năm 2020 từ 10g00 đến 11g30 Nghi Thức Phát Táng & Nghi Thức Tiễn biệt & Nghi Thức Hỏa Táng. Địa chỉ: Begraaftplaats Moscowa, Waterbergseweg 18, 6815 AP Arnhem.

Trước nguy hiểm của dịch Covid-19, Giờ thăm viếng và những Nghi Thức sẽ được cử hành trong phạm vi 30 người.

Xin chân thành cáo lỗi cùng Quý thân bằng quyến thuộc và bạn hữu xa gần.

Kính xin Ông Bà Anh Chị Em trong Cộng Đồng dân Chúa

Thêm lời cầu nguyện cho linh hồn Giuse được Thiên Chúa thứ tha những lỗi lầm và sớm về hưởng nhan Thánh Chúa.

Tang gia chúng con Kính báo:

Bà quả phụ:	Nguyễn Văn Miễn Nhũ Danh: Nguyễn Thị Gấm.	(Hoà Lan)
Trưởng nữ:	Nguyễn Thị Vóc, chồng và các con các cháu.	(Hoà Kỳ)
Trưởng nam:	Nguyễn Thành Liêm, vợ và các con các cháu.	(Hoà Lan)
Cháu đích tôn:	Nguyễn Viết Hoà.	(Hoà Lan)
Thứ nam:	Nguyễn Thành Phong, vợ và các con các cháu.	(Hoà Lan)
Thứ nữ:	Nguyễn Thị Kim Nhung, chồng † và các con các cháu	(Hoà Lan)
Thứ nữ:	Nguyễn Thị Kim Thanh, và các con.	(Hoà Lan)
Thứ nữ:	Nguyễn Thị Kim Thúy, chồng và các con.	(Hoà Lan)
Thứ nam:	Nguyễn Thanh Bình, vợ và các con.	(Hoà Lan)
Thứ nữ:	Nguyễn Thị Ánh Hồng, chồng và các con.	(Hoà Lan)
Thứ nữ:	Nguyễn Thị Kim Anh.	(Hoà Lan)
Ut nam:	Nguyễn Thanh Hải.	(Hoà Lan)

PHÂN ƯU

Chúng tôi nhận được tin buồn của gia đình:

Ông Giuse NGUYỄN VĂN MIỄN

Sinh ngày 20.01.1934 đã qua đời ngày 18.4.2020 hưởng thọ 86 tuổi

Xin chia buồn với bà quả phụ Nguyễn Thị Gấm cùng tang gia và nguyện cầu cho linh hồn Giuse sớm được Chúa đón nhận về nước trời.

Thành kính phân ưu

- * Ban Chấp Hành Cộng Đồng VNTNCS/HI
- * Tòa Soạn Báo Việt Nam Nguyệt San
- * Gia đình Quân Cán Chính VNCH/HL
- Gia đình : Nguyễn Quang Kế
- Gia đình : Tạ Viết Thâm (Nieuwegien)
- Gia đình : Lê Quang Kế
- Gia đình : Tạ Viết Thái (Houten)

*Cậy vì danh Chúa Nhân Từ
Cho linh hồn Giuse
Được lên chốn nghỉ ngơi
Hàng xem thấy mặt
Đức Chúa Trời
Sáng láng vui vẻ vô cùng
Amen*

Heden is van ons heengegaan

Vô cùng thương tiếc

Giuse Lê Ngọc Bích

* Bùi Chu, Việt Nam, 28 juni 1954

† Delft, 17 april 2020

Linh Cửu đặt tại De Laatste Eer, Iepenhof, Hoflaan 18 Delft.
Nghỉ thức an táng được tổ chức trong gia đình.

Ngoc Bich is in het uitvaartcentrum van De Laatste Eer, locatie Iepenhof Hoflaan 18 in Delft, waar wij in deze dagen samen met hem willen zijn.
Uw eventuele bloemen kunt u hier tot maandag 27 april laten bezorgen.

De afscheidsplechtigheid van Ngoc Bich zal i.v.m. het Coronavirus plaatsvinden in besloten kring.

U kunt uw fijne en mooie herinneringen aan Ngoc Bich plaatsen op www.de-laatste-eer.nl/condoleren

Lương Thị Bạch Trinh
Lê Ngọc Phương Vy
Lê Ngọc Phương Lan

Cùng toàn thể gia quyến

Correspondentieadres:
Beethovenlaan 129
2625 RK Delft

PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn của gia đình tang gia :

Ông Giuse Lê Ngọc Bích

Sinh ngày 28.6.1954 tạ thế ngày 17.4.2020 tại Delft

Thành thật chia buồn cùng gia đình và tang gia, nguyện xin ơn Chúa đón nhận linh hồn Giuse sớm về hưởng phúc bên nhan thánh Chúa.

Thành Kính Phân Ưu

Ban Chấp Hành Cộng Đồng VNTNCS/HL
Tòa Soạn Báo Việt Nam Nguyệt San
Gia đình Quân Cán Chính VNCH/Hòa Lan

&

Gia đình: Lê Quang Kế
Gia đình: Thu Vân, Đình Ngọc Hiền
Gia đình: Nguyễn Hữu Phước
Gia đình: Nguyễn Quyết Thắng
Gia đình: Tạ Viết Tâm
Bà: Tô Yến Ngọc
Gia đình: Tạ Viết Thái
Gia đình: Ngô Thụy Chương
Gia đình: Trần Quốc Sùng
Gia đình: Trần Văn Thắng
Gia đình: Nguyễn Quang Kế

CÁO PHÓ

Gia đình chúng tôi trân trọng kính báo đến quý ông bà và anh chị em bạn bè xa gần.
 Chồng tôi anh là Cao Hoàng Phước sinh ngày 20-03-1960 đã qua đời vào ngày 22-04-2020.
 Hưởng thọ 60 tuổi

Giờ thăm viếng

* Vrijdag 24.4.2020 từ 12.00 tot 12.45

* Zaterdag 11.00 tot 11.45 uur+

* Maandag 11.00 tot 11.45 uur

* Dinsdag 15.00 tot 15.45 uur

* Woensdag 15.00 tot 15.45 uur

Vì dịch Corona nên thời gian thăm có hạn, mong được sự thông cảm

Địa Chỉ:

Uitvaartcentrum Zuid BV

Fred. Roeskestraat 91

1076EC Amsterdam

Thứ 5 ngày 30-04 Hỏa Táng lúc 14.30. Ưu tiên cho gia đình

Thành thật cảm ơn những lời chia sẻ, phân ưu đến với gia đình chúng tôi .

Bà quả phụ Nguyễn Kim Phượng

Trưởng nữ: Nguyễn Diễm Mi

Thứ nam: Nguyễn Đăng.

Kính báo

PHÂN ƯU

Chúng tôi nhận được tin buồn của bà: Nguyễn Kim Phượng báo tin;

Chồng là Ông **Cao Hoàng Phước**

Sinh ngày 20.3.1960 đã qua đời ngày 22.4.2020

Hưởng thọ 60 tuổi.

Chúng tôi thành thật phân ưu cùng bà quả phụ và tang quyến, nguyện cầu chư Phật
 mười phương tiếp dẫn hương linh phật tử Cao Hoàng Phước sớm về cõi Phật.

Thành kính phân ưu

- Ban Chấp Hành Cộng Đồng VNTNCS/Hòa Lan
- Tòa Soạn Báo Việt Nam Nguyệt San

Cười chút chơi

Tứ Chứng Nan Y

Xiển làm thuốc cho nên vua thường vờ vào kinh chữa bệnh. Một hôm, vua đang nô đùa cùng bầy cung phi, thì thấy Xiển bước vào. Vua ngạc nhiên hỏi có việc gì. Xiển đáp:

- Hạ thần nghe nói Hoàng thượng mắc phải bốn bệnh hiểm nghèo mà sách gọi là “tứ chứng nan y”, nên vội vàng vào thăm Hoàng thượng.

Vua khó chịu nói:

- Thiên hạ ác miệng nói càn như vậy, chứ lâu nay Trẫm vẫn khỏe mạnh, có việc gì đâu! À thế “tứ chứng nan y” là những bệnh gì?

Xiển tâu: – Dạ “tứ chứng nan y” họ nói đó là què, mù, câm, điếc.

Vua nổi giận:

- Độc ác đến mức ấy là cùng! Trẫm mà biết kẻ nào bịa chuyện phao đồn ra đầu tiên thì Trẫm sẽ cắt lưỡi chứ không tha!

Xiển nói:

- Hạ thần nghe thiên hạ đồn như vậy. Bây giờ mới biết là sai. Nhưng nghĩ cho kỹ, thì lại thấy là có nguyên do cả đấy ạ!

Vua hỏi: – Nguyên do như thế nào?

Xiển giả bộ rụt rè: – Xin Hoàng thượng tha tội kẻ hạ thần mới dám nói.

Vua bằng lòng. Xiển nói:

- Thiên hạ thấy Hoàng thượng suốt năm chỉ quanh quẩn trong cung điện nên họ lầm tưởng là ngài què. Nước sắp mất mà Hoàng thượng vẫn ung dung vui thú, nên họ lầm tưởng là ngài mù. Trước cảnh núi sông bị quân giặc dày xéo mà Hoàng thượng cứ ngồi im, nên họ tưởng là ngài câm. Khắp nơi người ta đều kêu Hoàng thượng là kẻ hèn yếu, khiếp nhược nhưng ngài vẫn làm ngơ ký hòa ước hàng giặc, nên họ lầm tưởng là ngài điếc.

Vua biết Xiển chửi mình, tức uất người nhưng không đủ lý lẽ để bắt tội được.

Dèo Mòm

Vợ cằn nhằn chồng:

- Sao sáng nào anh cũng đi cà phê, trưa thì đọc báo, tối lại đi nhậu hết vậy?

- Anh làm vậy vì em thôi.

- Tại sao lại vì em?

- Anh đi cà phê thì mới có tin tức thời sự kể cho em nghe, anh đọc báo để biết shop thời trang, mỹ phẩm nào giảm giá cho em chứ.

- Chứ còn anh đi nhậu?

- Để khi nhậu về, anh thấy em thật quyến rũ và dịu dàng.

Thoát chết nhờ làm thợ sơn

Một bác sĩ mới ra trường nói với vợ bệnh nhân:

- Bà gọi cho tôi muộn quá, rất tiếc là ông nhà đang hấp hối. Bà xem, hai bàn tay ông đã xám lại.

- Nhưng thưa bác sĩ, chồng tôi là thợ sơn, lúc nào tay ông ta cũng như vậy!

- Bác sĩ trẻ thờ phào: Ra thế, may quá! Nếu ông nhà không làm nghề thợ sơn thì chắc đã chết rồi!

Cần gì phải trông

Ngày hội chợ, một tên nhà giàu cưỡi ngựa, muốn vào chỗ đám hội, nhưng sợ ngựa đi hoặc ai dắt mất. Anh ta đến chỗ một bé trai khoảng mười hai, mười ba tuổi, bảo bé trông ngựa, rồi sẽ cho tiền. Bé hỏi:

- Ngựa của ông có đá người không?

- Nó dữ lắm đấy, người lạ đến gần là nó đá đấy,

- Thế nó có hay bỏ trốn không?

- Không bao giờ !

- Vậy thì cần gì phải trông nữa!...

Có hiểu

Hai vợ chồng nhà nọ rủ nhau đi bắt cá. Anh chồng bắt được con cá quả khá to, đưa vợ cầm về trước, bảo làm thịt, thái khúc, kho tương để ăn một bữa cho hả hê.

Đến bữa ăn, sực nghĩ đến cha mẹ, chồng nói:

- Không đem thức ăn cho ông bà à?

- Em đã gấp một miếng to rồi – Vợ đáp.

- Miếng to là miếng nào? Cái thủ kia à?

- Anh yên trí, em đã gỡ hết thịt hai bên má rồi.

Trộm cả mì gói

Sau khi cuỗm tiền của chủ nhà, tên trộm còn vợ luôn mấy gói mì tôm để phòng khi đói.

Cuối buổi thẩm vấn, vị thẩm phán dành nhiều thời gian làm rõ nguyên nhân trộm mì của bị cáo, làm những ai có mặt tại tòa không nhịn được cười:

- Bây giờ, bị cáo hãy thành khẩn trả lời cho tòa biết sao lại đi trộm cắp mì gói?

- Không, tôi chủ đích trộm tiền thôi.

- Đã đành là vậy, nhưng hồ sơ ghi rõ rành rành đây. Ngoài trộm cắp tiền bị cáo còn lấy đi năm gói mì tôm của chủ nhà.

- Tại nơi bị cáo trộm là một cửa hàng tạp hóa, thưa tòa.

- Bị cáo trả lời vào câu hỏi đi, trộm tiền của chủ nhà là được rồi còn lấy thêm mấy gói mì tôm của người ta làm chi vậy?

- Thưa, do bị cáo sợ đi trộm về xong thì bị đói bụng nên mới làm vậy, ở nhà trọ của bị cáo không còn gì ăn cả tòa ạ...

Hát Giữa Vàng Trăng

Nhạc : Nguyễn Quyết Thắng

Lời : Đoàn Văn Khánh

$\text{♩} = 80$

Em G Am Em Am G
 Người lá vàng sáng vẫn lung linh giữa đời Soi khắp mê cung đầy
 Em D7 G Em G Bm C
 với Mặt cơn gió thấp thoáng lay bay Phiêu du
 Am G Bm G Em Bm G Bm
 cùng núi non ngàn mây. Dù tiền kiếp quay cuồng xao xác
 D7 Bm Em D Bm D7
 Đã trôi xa dòng kinh. Xin quay về nương náu cõi
 Em G Em Bm G C
 xưa. Tâm không còn ghen ghét hờn căm. Ta bây
 Am C Bm D7 G Em
 giờ như lữ tre già. Nghiêng bóng đêm trăng tà
 Em G Em G
 Lung linh màu lá úa sương trong Nghe luân hồi vượt qua
 Am Em C Em G
 Xanh xao ghenh thác dừng tịnh không Ôi! chan hoà trăng và
 Em G Em Bm C Am
 ta. Thênh thang lời hát rong quanh đời. Miên man biển sóng
 G Em G Em Am
 ru triều âm. Muôn hoa thiên ngàn ngát dâng hương
 B7 Em
 Tâm quán niệm vô thường

Cộng Đồng Hòa Lan tham gia biểu tình trước Quốc Hội Âu Châu tại Brussel 10.12.2019